

Projekt zajištění a vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s.

Bc. Eva Stopková

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Eva Stopková**
Osobní číslo: **M11414**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Projekt zajištění a vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s.**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte teoretické poznatky týkající se problematiky zajištění a vymáhání pohledávek.

II. Praktická část

- Analyzujte současný stav a proveďte vyhodnocení dosavadního způsobu vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s. s ohledem na jejich zajištění.
- Navrhněte projektové řešení zajištění a vymáhání pohledávek.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

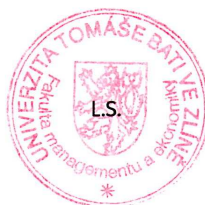
Seznam odborné literatury:

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. Pohledávky: právně, daňově, účetně. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2. vyd. Praha: Linde, 2011, 440 s. ISBN 978-80-7201-862-8.
PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER. Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, 119 s. ISBN 978-80-7263-78-5.
RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008, 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4.
SCHÖNFELD, Jaroslav. Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení. 1. vyd. Praha: H. C. Beck, 2011, 169 s. ISBN 978-80-7400-302-8.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Marie Paseková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: **22. února 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2013**

Ve Zlíně dne 22. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odprá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ústanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užit své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 29.4.2013

Šteplová

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce se zaměřuje na problematiku zajištění a vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s., která se zabývá poskytováním úvěrů. Cílem diplomové práce je zefektivnění systému zajištění a vymáhání pohledávek společnosti XY, a.s. za účelem snížení pohledávek po splatnosti.

V teoretické části je objasněn pojem pohledávka, a dále jsou zde charakterizovány druhy zajišťovacích instrumentů a soudní i mimosoudní způsoby vymáhání pohledávek po splatnosti.

V praktické části je provedena analýza a následné vyhodnocení úspěšnosti procesů zajištění a vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s. V závěru jsou vypracovány návrhy na zlepšení systému řízení pohledávek.

Klíčová slova: pohledávka, spotřebitelský úvěr, dlužník, věřitel, zajištění pohledávek, vymáhání pohledávek.

ABSTRACT

The thesis aims the issue of secure and recovery of the receivables for the company XY a.s., which is a loan granting financial institution. The outcome of the thesis is to optimize the process of the given issue in order to decrease the amount of receivables due payment.

In the theoretical part there is the term 'receivable' explained. Also there are defined the types of the security instruments and court and out of court methods receivables recovering.

In the practical part, there is the analysis and the assessment of the success security and recovery processes. The system-controlling-receivable improvement propositions are given in the conclusion part of the thesis.

Keywords: receivable, consumer's credit, defaulter, creditor, secure receivables, recover receivables.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce doc. Ing. Marii Pasekové, Ph.D. za odborné vedení a věcné připomínky, jimiž přispěla ke zpracování mé diplomové práce.

Poděkování patří také vedení společnosti XY, a.s. za poskytnutí potřebných údajů a informací ke zpracování diplomové práce.

Ráda bych poděkovala rovněž své rodině a blízkým za obrovskou podporu a trpělivost nejen při zpracování mé diplomové práce, ale během celého mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 POHLEDÁVKA	12
1.1 ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK.....	13
2 MOŽNOSTI ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK ZE STRANY VĚŘITELŮ	14
2.1 OBCHODNÍ PODMÍNKY.....	14
2.2 OVĚŘENÍ BONITY KLIENTA	15
2.2.1 Úvěrové registry.....	16
2.3 ROZHODČÍ DOLOŽKA.....	18
2.4 SMLUVNÍ POKUTA	19
3 ZPŮSOBY ŘEŠENÍ INKASA POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI	20
3.1 POSTOUPENÍ POHLEDÁVKY.....	21
3.2 INKASNÍ AGENTURY	22
3.3 SOUDNÍ ŘÍZENÍ	24
3.4 ROZHODČÍ ŘÍZENÍ.....	27
3.5 EXEKUČNÍ ŘÍZENÍ.....	30
3.5.1 Insolvenční rejstřík.....	38
3.5.2 Vývoj počtu insolvencí v ČR.....	39
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
4 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI XY, A.S.	44
5 VÝVOJ ZADLUŽENOSTI ČESKÝCH DOMÁCNOSTÍ	45
5.1 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR V ČR.....	46
6 PROCES SCHVALOVÁNÍ SMLOUVY PŘI KOUPI ZBOŽÍ NA INTERNETU, PODMÍNKY PRO UZAVŘENÍ SMLOUVY	48
6.1 POSTUP PŘI UZAVÍRÁNÍ ÚVĚROVÉ SMLOUVY	48
6.2 OVĚŘENÍ BONITY KLIENTA	52
6.3 SMLUVNÍ PODMÍNKY	54
6.4 DOHODA O ZPŮSOBU ŘEŠENÍ SPORŮ	56
6.5 STATISTICKÉ VYHODNOCENÍ RIZIKOVOSTI POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI ZE SMLUV O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU.....	58
6.5.1 Rizikovost pohledávek dle prodejny.....	59
6.5.2 Rizikovost pohledávek dle pohlaví klienta	62
6.5.3 Rizikovost pohledávek dle věku klienta	63
6.5.4 Rizikovost pohledávek dle varianty splácení úvěru.....	66
6.5.5 Rizikovost pohledávek dle kraje	69
6.6 NÁVRH NA SNÍŽENÍ POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI V OBLASTI SCHVALOVÁNÍ SMLOUVY A PODMÍNEK PRO JEJÍ UZAVŘENÍ	72
7 PROCES VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	77
7.1 PŘÍKLADY VYMÁHACÍHO PROCESU SPOLEČNOSTI XY, A.S.	81
7.1.1 Vymáhání pohledávky 1	81
7.1.2 Vymáhání pohledávky 2	82

7.1.3	Vymáhání pohledávky 3	84
7.2	VYHODNOCENÍ PROCESU VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	86
7.3	PROJEKT ZLEPŠENÍ SYSTÉMU VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	90
7.3.1	Upomínkový proces	90
7.3.2	Elektronický platební rozkaz.....	91
7.3.3	Notářský zápis	93
7.3.4	Rozhodčí řízení versus soudní vymáhání.....	95
ZÁVĚR		103
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....		105
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....		111
SEZNAM OBRÁZKŮ		112
SEZNAM TABULEK.....		113
SEZNAM GRAFŮ		115
SEZNAM PŘÍLOH.....		116

ÚVOD

Zatímco v minulosti byl život na dluh pro mnoho lidí zcela nemyslitelnou záležitostí, v 21. století se stal naprosto běžným jevem, jenž je zapříčiněn neustálým umělým zvyšováním životní úrovně lidí. Touha lidí vlastnit věci, na které nemají v daný okamžik dostatek finančních prostředků a vyrovnat se tak svému okolí, je mnohdy příliš velká. Následná rozhodnutí ve formě uzavírání úvěrových smluv, nemá tedy mnohdy racionální ale spíše emocionální charakter. S rostoucí zadlužeností českých domácností však narůstá také podíl lidí, kteří nejsou schopni dostát svým závazkům a často se dostávají do dluhové pasti. Tuto skutečnost dokazuje i zvyšující se počet insolvenčních návrhů podaných na spotřebitele.

Ačkoliv dle statistik ČNB v lednu 2013 poprvé za jedenáct let mírně meziměsíčně poklesly dluhy domácností vůči finančním institucím o 2,6 miliardy korun na 1,16 bilionu korun, představuje platební neschopnost osob čerpajících úvěr velmi aktuální a značný problém, kterému čelí právě finanční instituce poskytující úvěrové služby.

Teoretická část mé diplomové práce je zaměřena na objasnění pojmů týkajících se problematiky zajištění a vymáhání pohledávek. V této části se věnuji především charakteristice jednotlivých zajišťovacích instrumentů a následně způsobům vymáhání pohledávek.

Praktická část je zaměřena na konkrétní společnost XY, a.s., u níž bude nejprve charakterizován proces schvalování úvěrových smluv současně se zajišťovacími prostředky, jimiž se společnost snaží předcházet vzniku pohledávek po splatnosti. Následně bude provedeno statistické vyhodnocení rizikovosti smluv, na jehož základě jsou následně podány návrhy ke zlepšení zajištění pohledávek. V další části je analyzován a následně vyhodnocen proces vymáhání pohledávek po splatnosti v dané společnosti.

Cílem mé diplomové práce je, na základě provedené analýzy, předložit společnosti XY, a.s. návrhy na zlepšení, popřípadě zjednodušení, systému zajištění a vymáhání pohledávek, za účelem snížení objemu pohledávek po splatnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POHLEDÁVKA

Schönfeld (2011) definuje pohledávku jako právo věřitele požadovat na dlužníkovi plnění vyplývající ze závazkového vztahu, který vzniká nejčastěji na základě smlouvy. (Schönfeld, 2011, s. 12)

Paták (2006) pak označuje pohledávky jako očekávané inkaso peněz, práva, popřípadě nároky věřitele na peněžní či věcné plnění od dlužníků.

Dlužník je pasivním účastníkem tohoto právního vztahu a jeho povinností je věřiteli něco dát, něco vůči němu konat, zdržet se nějakého jednání či obchodních postupů, popřípadě strpět nějaké jednání nebo vývoj, což je upraveno v občanském zákoníku. Věřitel je majitelem pohledávky a má právo tato plnění požadovat, měl by být tedy aktivním účastníkem. (Schönfeld, 2011, s. 12; Drbohlav, 2011, s. 17)

Schönfeld (2011) ve své knize formuluje několik parametrů pohledávky, mezi které patří dlužná suma, čas uskutečnění platby a dále zajištění, v případě, že jej dlužník věřiteli poskytl. Tyto parametry jsou zjevné a obvykle vyplývají ze smluvních podmínek. Ovšem jako základní parametr uvádí Schönfeld (2011) riziko spojené s pohledávkou, jehož odhad je nejtěžší, avšak se stává prvořadým při oceňování pohledávek. Poukazuje především na existenci tří základních rizik. První riziko představuje neschopnost dlužníka splácet včas své pohledávky. Dalším rizikem může být situace, kdy dlužník nebude schopen platit vůbec a dostává se tak do insolvence. Za poslední riziko považuje selhání zajištění pohledávky, které se zpočátku mohlo zdát kvalitnější než tomu tak ve skutečnosti bylo. (Schönfeld, 2011, s. 12 - 13)

Pohledávky jsou významným a poměrně specifickým aktivem podniku, který představuje velmi významnou položku oběžného majetku. Výše a rychlost jejich splacení ovlivňuje likviditu podniku. Aktiva podnikatelských subjektů mají zpravidla hmotný obsah. Z tohoto důvodu věřitelé po dohodě s dlužníky dávají také pohledávkám hmotný obsah. Jako příklad můžeme uvést úvěry, které musí být zaručeny určitým majetkem společnosti (např. výrobním areálem, atd.). Dlužníci se tedy dočasně vzdávají svého majetku, jímž zajistí pohledávku, která tímto způsobem nabude hmotného obsahu. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 11; Schönfeld, 2011, s. 10 - 11)

1.1 Řízení pohledávek

Řízení pohledávek představuje podle Patáka aktivity, jejichž úkolem je regulace pohledávek z bezhotovostního prodeje. Rovněž se podle něj zaměřuje na objem pohledávek, jejich vývoj, skladbu, rentabilitu a dobu splácení. Dále je předmětem tohoto řízení likvidnost, subjekt, a riziko pohledávek. (Paták, 2006, s. 213)

Důvodem pro řízení pohledávek je podle Kislingerové ochrana společnosti před nadměrným objemem pohledávek, které jsou spláceny se zpožděním a rovněž minimalizace nedobytných pohledávek, které nejsou uspokojeny vůbec nebo s vynaložením vysokých nákladů. (Kislingerová, 2010, s. 474)

Kislingerová dále upozorňuje na dvě krajní politiky řízení pohledávek, z nichž tvrdá politika snižuje objem nedobytných pohledávek a také počet pozdě platících účastníků, ovšem na úkor nižšího zisku. Na druhou stranu příliš shovívavá politika sice může zvýšit tisk společnosti, avšak rovněž povede k nárůstu nedobytných či pozdě splacených pohledávek. (Kislingerová, 2010, s. 474)

V oblasti řízení pohledávek je možné tyto pohledávky rozčlenit do několika skupin uvedených Šimanem podle:

- rizikovosti odběratelů,
- doby splatnosti,
- sídla odběratelů,
- měny,
- pravidelnosti vzniku obchodního případu. (Šiman, Petera, 2010, s. 127)

Základem efektivního řízení pohledávek je především prevence, jejímž úkolem je zabránit vzniku nedobytných pohledávek a pohledávek, které jsou klienty hrazeny se zpožděním a také následné vymáhání těchto pohledávek. (Kislingerová, 2010, s. 475)

Vozňáková i Kislingerová se shodují v tom, že nejdůležitější je prevence, tedy ošetření pohledávek ještě před jejich vznikem. Vymáhání pohledávek může být sice účinné a úspěšné, ovšem věřitel musí brát v úvahu náklady spojené s vymáháním, aby nepřevýšily samotnou pohledávku. (Vozňáková, 2004, s. 10; Kislingerová, 2010, s. 475)

2 MOŽNOSTI ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK ZE STRANY VĚŘITELŮ

Prvotním způsobem minimalizace platebního rizika je kvalitní smlouva, vhodně zvolené platební podmínky a dostatek relevantních informací o obchodním partnerovi, uvádí Režňáková. Platební podmínky vycházejí z dohody mezi obchodními partnery a představují například způsob, datum či měnu platby nebo případné úročení. (Režňáková, 2010, s. 79)

Pro zajištění pohledávek je využíván soubor právních prostředků, jejichž aplikací si věřitel zajišťuje dobytost pohledávek. Tyto prostředky je možné rozčlenit na ty, které se uplatňují v předstihu, tedy před porušením povinnosti dlužníka a prostředky dodatečné, které jsou uplatňovány až po porušení povinnosti dlužníka. Podle Nesnídala mají zajišťovací prostředky tři následující funkce:

- preventivní – vedou dlužníka k úhradě závazku, a upozorňují ho na nepříjemné následky v případě jeho nesplnění,
- zajišťovací – zvyšují právní jistotu věřitele, že bude jeho pohledávka uspokojena,
- uhrazovací – zabezpečení náhradního způsobu uspokojení pohledávky v případě, že ji dlužník nesplní. (Nesnídal, 1996, s. 35 - 36)

Při výběru prostředku na zajištění pohledávky je nutné zvážit přednosti, nedostatky, a také předpokládanou spolehlivost jednotlivých druhů zajištění.

Zajišťovací prostředky, jak uvádí Nesnídal, mohou mít trojí způsob právní úpravy:

- zajišťovací prostředky upraveny pouze obchodním zákoníkem (ručení, bankovní záruka),
- zajišťovací prostředky obecně upraveny občanským zákoníkem a specificky obchodním zákoníkem (zástavní právo, smluvní pokuta),
- zajišťovací prostředky upraveny pouze občanským zákoníkem.

(Nesnídal, 1996, s. 38)

2.1 Obchodní podmínky

Obchodní podmínky jsou doplňkem k hlavní kupní smlouvě. Hajn a Bejček definují smluvní podmínky, jako nějaké všeobecně formulované smluvní šablony, které se vztahují

ke konkrétním smlouvám o plnění. Na rozdíl od těchto smluv jsou však obchodní podmínky mnohem obecnější. Obchodní podmínky jsou tedy nepřímým smluvním ujednáním mezi smluvními stranami, jež náleží k hlavní smlouvě. Její součástí se podmínky stávají ve chvíli, kdy obě smluvní strany projeví výslovný a nejlépe písemný souhlas. (Hajn, Bejček, 2003, s. 133 - 134)

Forma dohody o obchodních podmínkách není stanovena, ovšem pokud má být jasně prokazatelná a nesporná, je nutné ji uzavřít v písemné podobě. Zejména u nových a jednostranně vypracovaných obchodních podmínek je nutné jejich písemné vyhotovení přiložit ke smlouvě. V praxi se text obchodních podmínek nachází buď na zadní straně formuláře o uzavření kupní smlouvy, nebo se nachází na samostatné listině. Jestliže jsou smluvní podmínky uvedeny na zadní straně smlouvy, doporučuje se, aby všichni účastníci podepsali formulář na obou stranách, tedy i pod textem obchodních podmínek. Pokud by tak neučinili, mohlo by docházet ke sporům, zda účastníci smlouvy skutečně souhlasili s těmito podmínkami. Pouhý fakt, že se ony smluvní podmínky nacházejí na rubu podepsané kupní smlouvy, nemusí být dostatečný důkaz, že obě smluvní strany byly s těmito podmínkami obeznámeny, a že s nimi souhlasili. (Hajn, Bejček, 2003, s. 134 - 135)

Výhody smluvních podmínek jako zajišťovacího prostředku spatřují Hajn a Bejček především ve zrovnoprávnění obchodních partnerů. Dále zdůrazňují posilování právní jistoty obou stran a jejich snahu vyplnit mezery v zákonem vyjmenovaných smluvních typech. Jako nevýhodu uvádí omezení smluvní svobody účastníků. Znevýhodněn bývá převážně kupující, který se mnohdy musí podřídit podmínkám sestavených prodejcem, a může tedy smlouvu buď akceptovat, nebo odmítnout. (Hajn, Bejček, 2003, s. 133)

2.2 Ověření bonity klienta

Bonita klienta je klíčovým ukazatelem pro poskytovatele úvěrových služeb, který ovlivňuje schválení či zamítnutí úvěru pro žadatele. Bonita klienta se zaměřuje především na platební morálku klienta z minulosti a na posouzení jeho současné schopnosti splácet úvěr. Nejdůležitějším parametrem hodnocení klienta je samozřejmě jeho trvalý příjem, což mohou být příjmy ze závislé činnosti, ze samostatné výdělečné činnosti, starobní i invalidní důchod, či rodičovský příspěvek atd. Kromě příjmů je však bonita klienta posuzována pomocí mnoha dalších kritérií, kterými mohou být například věk klienta, jeho profese či vzdělání, dále bydlení, počet dětí apod. Výběr kritérií pro ověřování bonity

klienta záleží pouze na finanční instituci či na druhu poskytovaného úvěru. Ověřování bonity klienta je od roku 2013 zakotveno také v zákoně o spotřebitelském úvěru, jehož novela vstoupila v platnost 25. února 2013. Povinnost ověřovat bonitu spotřebitele vyplývala věřitelům již z předešlé úpravy zákona, ovšem novela říká, že by měli věřitelé jednat v této oblasti jako profesionálové. Každý věřitel má dle zákona před poskytnutím spotřebitelského úvěru povinnost důkladně prověřit schopnost klienta splácet spotřebitelský úvěr. Úvěr tedy může věřitel poskytnout pouze po posouzení získaných informací o klientovi a po nahlédnutí do databází určených pro zhodnocení bonity klienta. (Zákon č. 145/2010 Sb.; Půjčky bez registru ihned)

2.2.1 Úvěrové registry

Registr dlužníků je databáze, která umožňuje bankovním i nebankovním institucím získat informace o bonitě a platební morálce klientů žádajících o úvěr. Registr umožňuje věřitelům prověřit žadatele o úvěr z hlediska jeho současných závazků vůči jiným peněžním ústavům, a také jeho platební morálku v minulosti. Registry se dělí na pozitivní a negativní dle charakteru informací, které o klientech poskytují. Registry dlužníků jsou tedy velmi efektivním nástrojem pro řízení úvěrového rizika, které velmi významně ohrožuje instituce poskytující úvěry. Úvěrové riziko představuje finanční ztrátu věřitele, která vyplývá z porušení sjednaných podmínek dlužníkem a z jeho platební neschopnosti. (Kalabis, 2012, s. 124; Revenda, 2012, s. 95 – 96)

V současné době existují v ČR celkem čtyři úvěrové registry:

Centrální registr dlužníků – v této databázi jsou shromažďovány informace o fyzických osobách podnikatelích a právnických osobách. Jedná se o negativní registr, v němž jsou evidovány dluhy a platební historie dlužníků, kteří řádně a včas nesplácí své dluhy. Centrální registr dlužníků je řízen ČNB dle amerických a evropských standardů s cílem vytvoření komplexního servisu správy pohledávek. (Centrální registr dlužníků České republiky, 2013)

Bankovní registr klientských informací (BRKI) – jedná se o databázi fyzických osob včetně podnikatelů, která je od roku 2002 provozována společností Czech Banking Credit Bureau, a.s. BRKI poskytuje pozitivní i negativní informace jak o současném, tak o minulém zadlužení klienta. Bankovní registr klientských informací uchovává veškeré informace o klientech po dobu čtyř let od uhrazení pohledávky. (CNCB, 2013; Bučková, 2013)

Nebankovní registr dlužníků (NRKI) – provozuje společnost Leasing & Loan Credit Bureau, a.s. od roku 2004. Členskými subjekty jsou zejména leasingové, splátkové a úvěrové společnosti. Tento registr shromažďuje pozitivní i negativní informace o platební morálce fyzických i právnických osob. Na rozdíl od BRKI musí dát klient souhlas se zadáním informací do registru, a rovněž musí souhlasit, pokud chce tyto údaje získat nějaký jiný věřitel. Doba uchování dat je shodná s BRKI, tedy čtyři roky od uhrazení pohledávky. Bankovní a nebankovní registr si mohou mezi sebou vyměňovat informace o klientech pouze s jejich souhlasem. (CNCB, 2013; Bučková, 2013)

Solus – je zájmové sdružení právnických osob, které zahájilo svou činnost v červnu 1999 v Praze. Původní název tohoto registru zněl Sdružení na ochranu leasingu a úvěrů spotřebitelům, z něhož byl později vytvořen současný název spojením počátečních písmen. Solus obsahuje Registr FO, v němž jsou evidovány pouze fyzické osoby a Registr IČ, který obsahuje informace o fyzických osobách podnikatelích, a rovněž o právnických osobách. V obou případech se jedná o negativní registry, v nichž jsou zaznamenány informace o lidech, kteří neplní své závazky vůči členům tohoto sdružení. Od roku 2011 je součástí databáze Solus také pozitivní registr s informacemi o klientech, kteří řádně a včas plní své povinnosti vůči členům registru. Mezi členy registru Solus patří nebankovní finanční instituce, banky, stavební spořitelny, telekomunikační operátoři, energetické společnosti, jedna pojišťovna a velkoobchodní řetězec. Informace ze všech registrů získávají členové sdružení prostřednictvím svých on-line dotazů. (Solus, 2011a)

Ke konci roku 2012 bylo v negativním registru dlužníků vedeno více než 8 % lidí z celkového počtu obyvatel České republiky ve věku 18 let a více. V následující tabulce jsou zaznamenány podíly neplatičů v jednotlivých krajích. Neschopnost plnit své závazky se velmi liší nejen podle krajů, ale také podle jednotlivých okresů. Dle provedených průzkumů sdružení Solus byl největší podíl neplatičů zaznamenán v okrese Most (16,96 %), Sokolov (16,83 %) a Teplice (16,05 %). Naopak nejmenší podíl dlužníků s platebními problémy se nachází v okrese Žďár nad Sázavou (4,46 %).

Tab. 1. Podíly neplatičů v jednotlivých krajích v roce 2012

Kraj	Počet osob v prodlení
Ústecký	14,65%
Karlovarský	13,57%
Liberecký	10,97%
Moravskoslezský	9,79%
Plzeňský	8,27%
Středočeský	7,93%
Jihočeský	7,59%
Královéhradecký	7,57%
Olomoucký	7,47%
Pardubický	6,74%
Praha	6,72%
Jihomoravský	6,64%
Zlínský	5,48%
Vysočina	5,40%
Celá ČR	8,05%

Zdroj: Solus

Z tabulky vyplývá, že v případě krajů má největší podíl neplatičů Ústecký kraj. Zde není schopno hradit své závazky 14,65 % z celkového počtu dospělých obyvatel. Vysoké podíly neplaticích dlužníků jsou také v Karlovarském a Libereckém kraji, kde tyto podíly přesahují 10 % obyvatel. Naopak nejmenší podíl dlužníků neschopných splácet své závazky je ve Zlínském kraji a v kraji Vysočina, kde je podíl neplatičů nižší než 5,50 % dospělých lidí ČR. (Solus, 2011b)

2.3 Rozhodčí doložka

Rozhodčí doložky jsou nejčastěji používanou formou rozhodčí dohody. Tato doložka se vztahuje k hlavní smlouvě a stanovuje, že v případě vzniku majetkových sporů nebude rozhodovat soud, naopak o nich bude rozhodovat jeden nebo více zvolených rozhodců či rozhodčí soud. Rozhodčí doložku nelze sjednat v majetkových sporech vzniklých v souvislosti s exekucí, konkurzem či vyrovnáním. Rozhodčí doložka musí mít vždy podobu samostatné smlouvy. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 53)

V minulosti mohla být rozhodčí doložka součástí smluvních podmínek a jiných ujednání přikládáných k hlavní smlouvě. Z tohoto důvodu byla také často spolu s firmami, které ji využívali, kritizována a napadána, a to i z řad odborníků. Tato kritika nejčastěji směřovala k doložkám přikládáným ke spotřebitelským smlouvám. V minulosti totiž často

docházelo k situacím, kdy spotřebitelé při podpisu smlouvy o rozhodčí doložce vůbec nevěděli nebo neznali její význam. Tomu by měla zabránit novela zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, která ustanovuje povinnosti uvádět text a obsah rozhodčí doložky srozumitelně na samostatném listě, který bude následně přiložen k hlavní smlouvě.

2.4 Smluvní pokuta

Právní úpravu smluvní pokuty, jako nástroje zajištění pohledávky, zahrnuje § 544 - § 545 ObčZ a § 300 - § 302 ObchZ pro obchodní závazkové vztahy. Smluvní pokutou je možné zajistit úhradu pohledávky pouze na základě písemného ujednání, v němž, jak uvádí Nesnídal, je určena výše smluvní pokuty nebo způsob, kterým má být určena, označení smluvních stran a určení smluvní povinnosti, za jejíž porušení je pokuta udělena. Ujednání o smluvní pokutě je obvykle součástí smlouvy, která obsahuje závazek zajištěný pokutou. Úkolem smluvní pokuty je pohrozit dlužníkovi touto sankcí, aby řádně a včas splnil své smluvní povinnosti. Smluvní pokuta představuje náhradu škody při porušení povinností, jež si strany dohodly. Dle občanského zákoníku nemá dlužník povinnost zaplatit smluvní pokutu v případě, že nezavinil porušení povinnosti. Naopak ve vztazích upravených obchodním zákoníkem je dlužník povinen smluvní pokutu uhradit bez ohledu na to, zda porušení povinnosti zavinil či nikoliv. Ani občanský, ani obchodní zákoník však nestanovují maximální výši pokuty, z čehož vyplývá, že tato záležitost pouze na dohodě smluvních stran. (Nesnídal, 1996, s. 60 - 61; Drbohlav, 2011, s. 201 - 202; Pilátová, Richter, 2011, s. 20)

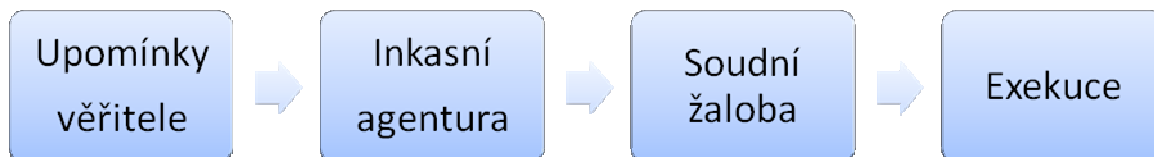
3 ZPŮSOBY ŘEŠENÍ INKASA POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI

Jestliže odběratelé nejsou schopni dodávku zboží či služeb uhradit včas, musí věřitel přistoupit k vymáhání pohledávek. Pohledávky je možné vymáhat interním či externím způsobem.

Pro vymáhání pohledávek vlastními silami je nutné flexibilní jednání a dobrá znalost obchodních případů a zákazníků. Efektivnost vymáhání pohledávek vlastními prostředky závisí na objemu tržeb, počtu dlužníků a množství pohledávek po splatnosti, uvádí Režňáková. Je tedy zřejmé, že interní vymáhání pohledávek není vhodné pro větší společnosti, pro něž by bylo velmi drahé a časově náročné. Pro tyto společnosti je tedy vhodnější externí vymáhání pohledávek, které využívá služeb specializovaných společností. Obě formy vymáhání pohledávek je možné propojit se soudním řízením. (Režňáková, 2010, s. 100 - 101)

Řetězec vymáhání pohledávek

Obvyklý vymahačský řetězec vypadá následovně:

Obrázek 1. Řetězec vymáhání pohledávek (Ekonom)

Vymahačský řetězec zahajuje věřitel zjištěním pohledávky po splatnosti. Věřitel se nejprve snaží vymoci jejich úhradu od dlužníka prostřednictvím písemných či telefonických upomínek. Jestliže nedojde k uspokojení pohledávky, předá ji inkasní agentuře, která zajišťuje mimosoudní vymáhání pohledávek. Pokud ani nadále dlužník nereaguje, dostává případ vymáhání pohledávky advokát, který podá soudní žalobu. Posledním krokem je pomoc exekutora, který vymáhá dluh na základě rozhodnutí soudu. Ovšem ani exekuce věřiteli nezaručí, že bude jeho pohledávka uhrazena. (Ekonom, 2013)

Náklady vymáhacího procesu

Jan němec ve svém článku uvádí příklad, na němž názorně ukazuje, do jaké výše se může vyšplhat dlužná částka dlužníka v případě, že neuhrazená pohledávka dojde až k exekuci.

Počáteční dluh 1 000 Kč se v průběhu vymáhacího procesu může ve výsledku vyšplhat až na částku 15 655 Kč. Do výpočtu nejsou zahrnuty poplatky inkasním agenturám, protože ty se mohou v jednotlivých inkasních agenturách výrazně lišit. (Ekonom, 2013)

Tab. 2. Náklady vymáhacího procesu

Vymáhaná částka	Advokát v nalézacím řízení	Advokát v exekučním řízení	Odměna exekutora, náklady exekučního řízení	Celkem
1 000 Kč	3 751 Kč	2 239 Kč	7 865 Kč	15 655 Kč

Zdroj: Ekonom, vlastní zpracování

3.1 Postoupení pohledávky

Postoupení pohledávky je upraveno ustanoveními § 524 - § 530 ObčZ, která umožňují věřiteli postoupit svou pohledávku vůči dlužníkovi jinému subjektu, a to i bez souhlasu tohoto dlužníka. Postupitel, tedy původní věřitel, je však povinen dlužníka informovat o postoupení pohledávky, k němuž dochází na základě písemné smlouvy, kde musí být postoupená pohledávky přesně definována. Tuto smlouvu uzavírá původní věřitel (postupitel) a nový věřitel (postupník). Postoupením pohledávky dochází pouze ke změně věřitele, ovšem obsah závazku a osoba dlužníka zůstává nezměněna. Společně s touto pohledávkou se převádí také veškeré její příslušenství a práva s ní spojená. (Zákon č. 40/1964 Sb.; Drbohlav, 2011, s. 142)

Postoupením pohledávky nesmí být zhoršeno postavení dlužníka, a proto mu zůstávají zachovány veškeré námitky vůči pohledávce, a rovněž může dlužník uplatnit také námitky, které vzniknou postoupením pohledávky. (Kočí, 2013)

Postoupit je možné pohledávku peněžitou i nepeněžitou, splatnou i nesplatnou, ale také pohledávku budoucí či promlčenou. Avšak ne všechny pohledávky lze postoupit. Nepostupitelnost pohledávky může vyplývat ze zákona, z dohody postupitele a dlužníka nebo z povahy závazku. Na tyto pohledávky upozorňují Kočí i Kráčalíková a jedná se o pohledávky, které končí smrtí věřitele, dále pohledávky, jejichž obsah by byl pozměněn změnou věřitele a pohledávky, jenž nemohou být postiženy výkonem rozhodnutí. Poslední skupinou pohledávek, které nelze postoupit, jsou pohledávky, jejichž postoupení by odporovalo dohodě s dlužníkem. (Kračalíková, 2004, s. 55 - 57; Kočí, 2013)

Postoupení pohledávek může být:

- bezúplatné
- za úplatu

Postoupením pohledávky se věřitel snaží získat peněžní prostředky vázané v dané pohledávce co nejrychleji. Z toho dle Kráčalíkové a Bařinové vyplývá, že častěji je používáno úplatné postoupení pohledávky. (Kračalíková, 2004, s. 57; Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 50)

3.2 Inkasní agentury

V tomto případě se jedná o externí vymáhání pohledávek, při nichž věřitel využívá služby inkasních společností, které se na tuto činnosti specializují, zaměstnávají odborníky v příslušném oboru a disponují informacemi o ekonomické situaci podniků. (Režňáková, 2010, s. 101)

Inkasní agentury přistupují k vymáhání pohledávek tzv. „průmyslovým způsobem“, z čehož vyplývá, že proces vymáhání pohledávek zahrnuje několik fází, kterými jsou mimosoudní inkaso, soudní vymáhání a exekuce. Mimosoudním vymáháním pohledávek vyřeší a uspokojí inkasní společnosti zhruba polovina pohledávek. Druhá polovina musí být řešena soudní cestou. Za výhodu externího vymáhání považuje Režňáková odlehčení credit managementu společnosti, především tedy úsporu času, který by pracovníci tohoto oddělení museli věnovat této činnosti. Inkasní agentury totiž poskytují kompletní péči o pohledávky společnosti od psaní prvních upomínek dlužníkům až po ukončení exekuce. Dle odhadu šéfa asociace inkasních agentur Vladimíra Gazárka, působí v současnosti v České republice více než dvě stě inkasních agentur. Většina z nich se však zabývá pouze vymáháním dluhů od fyzických osob, protože vymáhání pohledávek mezi firmami je poměrně náročný a nákladný proces, vysvětluje Machoň.

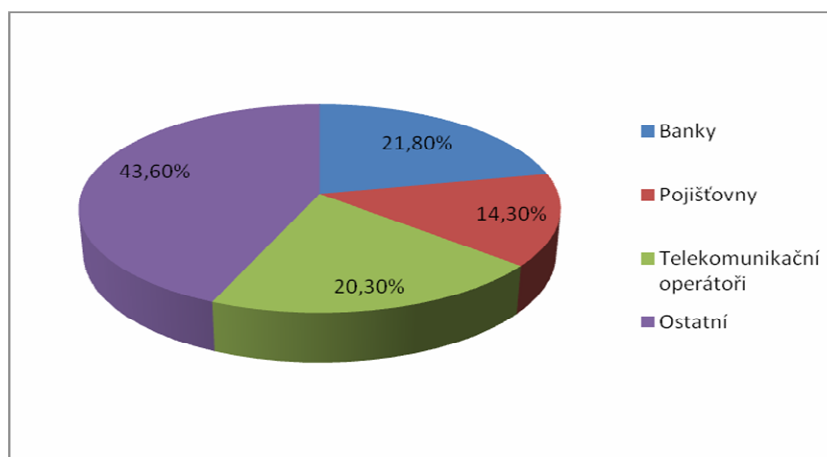
(Režňáková, 2010, s. 101; Asociace na ochranu věřitelů, 2010c; Ekonom, 2013)

Inkasní agentury kladou důraz především na využívání písemných upomínek a telefonických kontaktů v průběhu vymáhání pohledávek. Dále se orientují na hromadné vymáhání značného množství pohledávek drobného charakteru a na soudní vymáhání pohledávek, které nebyly zaplacený v procesu mimosoudního vymáhání. (Asociace na ochranu věřitelů, 2010c)

Věřitelé, kteří se rozhodnou vymáhat pohledávky prostřednictvím inkasních agentur, mají na výběr ze dvou možností. Věřitelé mohou svěřit své pohledávky inkasní společnosti pouze pod mandátní správu. To znamená, že inkasní společnost vymáhá pohledávky nejprve mimosoudně jménem věřitele, který za tuto službu samozřejmě musí zaplatit. Pokud nedojde k dohodě s dlužníkem, je pohledávka postoupena advokátovi a následuje soudní žaloba. Mandátní správa je využívána častěji, tvrdí ředitel inkasní agentury Kamil Kavka. Jménem klienta vymáhají inkasní agentury až 95 % pohledávek. Věřitelé totiž nechtějí ztratit kontrolu nad svými pohledávkami, a rovněž se obávají příliš tvrdých postupů inkasních agentur, které by mohly poškodit jméno věřitele. Druhou možností pro věřitele je prodej pohledávky inkasní agentuře, která ji dále vymáhá svým jménem. Odkup pohledávek představuje pro inkasní agentury investice, ze kterých je zisk tvořen rozdílem mezi kupní cenou pohledávky a vymoženou částkou. (Ekonom, 2013)

Služby inkasních agentur využívají zejména věřitelé, z jejichž obchodní činnosti vzniká velké množství drobnějších pohledávek, protože činnost inkasních agentur je nejefektivnější u pohledávek do 50 000 Kč. Mezi nejvýznamnější klienty inkasních agentur patří banky, telekomunikační operátoři a pojišťovny. Průměrná vymáhaná částka u bank činí 63 295 Kč, u pojišťoven 13 635 Kč a u telekomunikačních operátorů se průměrná vymáhaná částka pohybuje okolo 6 036 Kč. Kromě těchto největších skupin klientů jsou běžnými zákazníky inkasních agentur například také energetické společnosti a zdravotní pojišťovny. Podíly největších skupin klientů inkasních agentur jsou znázorněny v následujícím grafu.

Graf 1. Podíly jednotlivých klientů inkasních agentur

Zdroj: Ekonom

Jako zápory inkasních agentur jsou obvykle uváděny především nízká efektivita při vymáhání pohledávek s vysokou hodnotou, dále nedostatky v individuálním přístupu k jednotlivým případům a používání poměrně úzké škály metod ve fázi mimosoudního vymáhání pohledávek.

I přes uvedené zápory, zpracují ročně inkasní agentury téměř dva miliony pohledávek, jejichž celková hodnota se pohybuje okolo třiceti miliard korun. Většinu z nich (87,6 %) tvoří pohledávky za domácnostmi, tedy za fyzickými osobami, a pouhých 12,4 % představují pohledávky za firmami. (Asociace na ochranu věřitelů, 2013c; Ekonom, 2013)

3.3 Soudní řízení

K vymáhání pohledávek soudní cestou se věřitelé obvykle přiklánějí v případě nesplacení pohledávky dlužníkem, kdy dlužník nereaguje na výzvy k úhradě a věřitelé nechtějí řešit pohledávku ani vlastními silami ani prostřednictvím externích společností k tomu určených. Postup soudů a účastníků soudního řízení upravuje zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Soudní řízení je vždy zahájeno žalobou a zakončeno rozhodnutím v podobě rozsudku, usnesení nebo platebního rozkazu. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 56; Asociace na ochranu věřitelů, 2013b)

Soudní vymáhání pohledávky zahrnuje provádění veškerých úkonů od prvotního podání žaloby až po výkon soudního rozhodnutí. Bařinová a Vozňáková vyzdvihují několik skutečností, které by si měl věřitel před podáním žaloby ujasnit. Pro věřitele je důležité uvědomit si, co od soudního vymáhání pohledávky očekává. Tedy zda je možné pohledávku po skončení soudního řízení ze strany dlužníka uspokojit, nebo chce věřitel získat pouze soudní rozhodnutí pro odepsání nedobytné pohledávky. Dále by měl věřitel vědět, na který soud se v případě žaloby obrátit a zvážit, zda se nechá zastupovat právním zástupcem. Soudní řízení může být ukončeno rozsudkem, usnesením nebo platebním rozkazem. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 56; Asociace na ochranu věřitelů, 2013b)

Mezi výhody soudního vymáhání pohledávek se řadí záruka dodržování zákonnosti procesu a získání jeho výsledku.

Nevýhody soudního vymáhání spatřujeme zejména ve formálnosti, zprostředkovanosti, neoperativnosti a komplikovanosti celého procesu. Jako nevýhoda je také často uváděna zdlouhavost soudního řízení. Toto tvrzení je však velmi sporné, především v případě soudů

České republiky. Zde jsou značné rozdíly ve fungování soudů, z čehož vyplývá také velmi odlišná délka soudního řízení. (Asociace na ochranu věřitelů, 2013b)

Soudní žaloba

Pohledávka bývá v soudním řízení uplatňována prostřednictvím podání návrhu, tedy žaloby, kterou může předložit každý, jehož právo bylo ohroženo či dokonce porušeno. Podáním žaloby se z věřitele stává žalobce a z dlužníka žalovaný. Žaloba musí obsahovat obecné a zvláštní náležitosti. Obecné náležitosti zahrnují označení:

- osoby podávající žalobu,
- soudu, jemuž je žaloba určena,
- věci, které se žaloba týká,
- podpis žalobce a datum vypracování žaloby.

Mimo obecných náležitostí musí být v žalobě uvedeno jméno, příjmení a bydliště účastníků včetně jejich rodných čísel. V případě právnických osob se uvádí obchodní firma nebo název a sídlo právnické osoby, označení státu a příslušné organizační jednotky složky státu, jež vystupují za stát před soudem. Dále musí žaloba obsahovat vylíčení rozhodujících skutečností a označení důkazů, kterých se žalobce dovolává. Z žaloby musí být zřejmé, čeho se žalobce domáhá. Součástí žaloby by měly být také informace o případných zástupcích a identifikační čísla právnických osob a podnikajících fyzických osob. (Nesnidal, 1996, s. 90 - 101; Zákon č. 99/1963 Sb.)

Rozsudek – rozsudkem rozhoduje soud vždy ve věci samé. Každý rozsudek musí být vyneseno, tedy musí být určen jeho obsah, a musí být veřejně a ústně vyhlášen předsedou senátu. Po vyhlášení musí být každý rozsudek vyhotoven v písemné podobě, která musí dle Švarce obsahovat úvodní část, výrok, odůvodnění výroku a poučení o odvolání. Písemný rozsudek musí být doručen účastníkům soudního řízení do vlastních rukou. Rozsudek nabude právní moci dnem, kdy byl doručen účastníkům. Tímto okamžikem začíná běžet lhůta určená pro podání odvolání proti rozsudku. (Švarc, 2009, s. 389 - 392)

Usnesení – je jedním ze způsobu rozhodnutí soudu, jímž rozhoduje například o záležitostech souvisejících s vedením a podmínkami zastavení či přerušování soudního řízení, nebo s náklady řízení. Usnesení soud vydává také v případě odmítnutí, změny či vzetí návrhu zpět. Hlavní odlišnosti, jimiž se usnesení liší od rozsudku, spatřuje Švarc

v jejich formě a náležitostech. Usnesení se také vyznačuje svým zjednodušeným režimem, který se týká jeho vyhlášení, písemného vyhotovení, doručování i možnosti odvolání, kdy v řadě případů je proti usnesení opravný prostředek vyloučen.

(Švarc, 2009, s. 393 - 394)

Platební rozkaz

Tento způsob vymáhání pohledávek bývá poměrně účinný. Jedná se o rozhodnutí soudu, které je zpravidla vydáno ve zkráceném řízení. Podle Nesnídala je platební rozkaz charakterizován velkou úsporou času, poněvadž je vydáván ve zkráceném řízení bez ústního jednání i bez slyšení žalovaného. Soud mnohdy vystaví platební rozkaz do několika dnů od doručení návrhu, a to pouze na základě tvrzení žalovaného, tedy bez jakéhokoliv jednání a bez slyšení žalovaného, jak uvádí Švarc.

Návrh na vydání platebního rozkazu podávají věřitelé v případech, kdy dlužník nereaguje na upomínky. Platební rozkaz může být vydán pouze v situaci, je-li předmětem žaloby peněžité plnění. Každá žaloba musí obsahovat veškeré zákonem stanovené náležitosti a musí k ní být připojeny listinné důkazy dokazující nárok věřitele. Platební rozkaz musí být žalovanému doručen do vlastních rukou. Podle zákona není možné vydat platební rozkaz v případě, kdy není znám pobyt žalovaného nebo by měl být žalovanému doručen platební rozkaz do ciziny. V platebním rozkazu soud ukládá žalovanému povinnost uhradit žalobci pohledávku do 15 dnů od doručení tohoto rozkazu, popřípadě v téže lhůtě podat odpor proti danému platebnímu rozkazu. Pokud nebude vůči platebnímu rozkazu podán odpor, nabývá účinky pravomocného rozsudku. V případě podání odporu dochází ke zrušení platebního příkazu a daná záležitost bude projednána v soudním řízení. Soudní poplatky hradí věřitel při podání návrhu platebního rozkazu ve výši 1 000 Kč, jestliže je dlužná částka nižší než 20 000 Kč. V případě dlužné částky nad 20 000 Kč činí soudní poplatek 5 % z této částky. (Nesnídal, 1996, s. 96 - 97; Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 57; Švarc, 2009, s. 394; Zákon č. 99/1963 Sb.; Zákon č. 549/1991 Sb.)

Elektronický platební rozkaz

Jedná se o zkrácené řízení, jímž se může věřitel domáhat uspokojení své pohledávky přes internet, jestliže ji dlužník nezaplatí. Tuto službu zřídilo Ministerstvo spravedlnosti z důvodu rozvoje systému elektronického a internetového soudnictví. Elektronický

platební rozkaz funguje od 1. června 2008 prostřednictvím portálu eJustice.cz. Pomocí elektronického platebního rozkazu je možné vymáhat pohledávky do částky jednoho milionu korun.

Řízení začíná podáním návrhu, tedy vyplněním elektronického formuláře žalobcem na internetových stránkách justice. Tento formulář musí být bezchybně vyplněn a opatřen zaručeným elektronickým podpisem žalobce. Jakmile žalobce vyplní a odešle formulář příslušnému soudu, přijme jej podatelna, která přijetí potvrdí a sdělí žalobci číslo účtu pro zaplacení soudního poplatku. Zaplacení soudního poplatku žalobcem je podmínkou pro vydání elektronického platebního příkazu. Tento poplatek činí 800 Kč u pohledávek do 20 000 Kč. U pohledávek nad 20 000 Kč se poplatek rovná 4 % z hodnoty této pohledávky. Jestliže žalobce splní všechny náležitosti a uhradí soudní poplatek, vydá soud elektronický platební rozkaz, v němž ukládá dlužníkovi povinnost uhradit uplatněnou pohledávku a náklady řízení do 15 dnů od doručení tohoto rozkazu. Stejně jako platební rozkaz, musí být i elektronická podoba tohoto rozkazu doručena žalovanému do vlastních rukou. Ten ji musí, jak již bylo řečeno, do 15 dnů uhradit, popřípadě do této doby může podat odpor na elektronickém formuláři se zaručeným elektronickým podpisem. Pokud bude odpor podán, ruší se elektronický rozkaz a je soudem nařízeno jednání. Jestliže nebude včas podán odpor, nabývá elektronický platební rozkaz účinky pravomocného rozsudku. (Ministerstvo spravedlnosti, 2008; Mikulíková, 2008; Zákon č. 99/1963 Sb.; Zákon č. 549/1991 Sb.)

3.4 Rozhodčí řízení

Spory je možné řešit i mimosoudním způsobem, který představuje rozhodčí řízení, jenž je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodčí řízení představuje dobrovolné postoupení řešení sporu třetí straně, kterou může být buď stálý rozhodčí soud (rozhodčí řízení institucionální nebo rozhodce (rozhodčí řízení ad hoc).

Rozhodci musí být vždy osoby nestranné a nezávislé, aby byly splněny požadavky Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, jak uvádí Syruček.

Použití rozhodčího řízení při řešení sporů je podmíněno splněním několika podmínek. Především se musí jednat o spory s majetkovou podstatou, jež mají možnost uzavřít o předmětu sporu smír. Dále mohou být v rozhodčím řízení řešeny pouze spory, k jejichž

rozhodnutí by byla obvykle dána pravomoc soudu. A obě smluvní strany musí uzavřít platnou dohodu o postoupení řešení sporu rozhodcům. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 52 - 53; Schelleová, 2002, s. 13 - 14; Syruček, 2006)

Rozhodčí řízení vzniká na základě rozhodčí smlouvy, která by měla být sjednána před vznikem sporu. Rozhodčí smlouva je projevem svobodné vůle obou smluvních stran, která jim dává možnost podat žalobu. Tato smlouva by měla dle Hulmáka a Tomančákové zajistit oběma smluvním stranám rovné procesní postavení. Žádná z nich by tedy neměla být v rozhodčím řízení zvýhodněna. Syruček označuje obě smluvní strany jako protivníky s rovnocennými zbraněmi jak na straně útoku, tak na straně obhajoby. Dle jeho výkladu je tedy rozhodčí řízení ukončeno vítězstvím jedné strany a prohrou strany druhé. (Syruček, 2006)

Podpisem rozhodčí smlouvy vyjadřují smluvní strany souhlas s řešením sporů mimo státní soud. Ve smlouvě, která musí mít písemnou podobu, není stanoven obsah řešení, nýbrž způsob řešení sporů. (Hulmák, Tomančáková, 2010)

Rozhodčí smlouva může být vyhotovena ve třech základních formách:

- a) smlouva o rozhodci – mohou smluvní strany uzavřít pouze v případě, že spor již existuje, a pokud předchozí smlouvy neobsahovaly rozhodčí doložky,
- b) neomezený kompromis – je jeden z typů rozhodčí smlouvy, kterou strany uzavírají na delší dobu. Vztahuje se na všechny spory ze stanoveného okruhu právních vztahů, které mohou mezi stranami v budoucnu nastat,
- c) rozhodčí doložka – je uzavírána pro případné spory, které by mohly vzniknout v budoucnu. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 53; Syruček, 2006)

Rozhodčí řízení je ze zákona zahájeno žalobou, tedy dnem, kdy žaloba došla příslušnému rozhodci nebo stálému rozhodčímu soudu. Dle Syručka je řízení zahájeno určitým podnětem, v němž smluvní strana požaduje ochranu svého porušeného či ohroženého práva. Žaloba musí obsahovat údaje o osobě, která ji podává a o věci, k níž se vztahuje. Dále musí být žaloba opatřena datem a podpisem žalobce. V neposlední řadě je nutné uvést označení stálého soudu či rozhodce. Rozhodce či rozhodčí soud by měl rozhodnout o nároku žalobce a zároveň také vydat příkaz žalovanému tento nárok splnit. Rozhodčí řízení je vždy neveřejné. (Schelleová, 2002, s. 23 - 24; Syruček, 2006; Zákon č. 216/1994 Sb.)

Každé rozhodčí řízení je jiné a ojedinělé. Jejich průběh dle Rozehnalové závisí na tom, zda je spor řešen u stálého rozhodčího soudu nebo u rozhodců. Rozhodčí soudy mají přesně stanovená procesní pravidla, která upravují a detailně popisují průběh rozhodčího řízení. Jestliže jsou spory řešeny prostřednictvím rozhodců, záleží na nich, zda bude řízení probíhat pouze na úrovni zákona, či využijí další existující právní pravidla a řády. (Rozehnalová, 2008)

Rozhodčí řízení zpravidla končí vydáním rozhodčího nálezu. Rozehnalová definuje rozhodčí nález jako písemné rozhodnutí rozhodce, které obsahuje formulovaný výrok o předložené otázce a jeho odůvodnění. Rozhodčí nález má stejnou váhu jako rozsudek a dnem doručení smluvním stranám nabývá právní moci a stává se soudně vykonatelným. Proti vynesení rozhodčího nálezu není možné se odvolat, dlužník může pouze do 30 dnů požádat o přezkoumání rozhodčího nálezu, pokud byla tato možnost sjednána v rozhodčí doložce. Pokud tak dlužník neučiní, pokračuje se ve výkonu vydaného nálezu. Ovšem v případě, že například smluvní strany v průběhu rozhodčího řízení uzavřou smír, je možné ukončit celé řízení usnesením. Usnesení musí být odůvodněno, podepsáno a doručeno stejně jako rozhodčí nález. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 54; Rozehnalová, 2008, s. 269 - 270; Zákon č. 216/1994 Sb.)

Náklady na rozhodčí řízení se skládají z několika složek, jak uvádí Rozehnalová. Jednotlivými složkami nákladů jsou tedy poplatky rozhodcům za rozhodnutí, náklady rozhodců, náklady rozhodčího řízení, náklady spojené s využitím znalců či expertů. Dále náklady rozhodčího řízení zahrnují náklady související s provedením důkazů (např. zajištění svědků), náklady na úkony obecných soudů, pokud bylo nutné je pořádat o provedení úkonu a ostatní přímé náklady samotných stran. (Rozehnalová, 2008, s. 280 - 281)

V současnosti je rozhodčí doložka využívána stále častěji. Oproti soudnímu řízení má totiž rozhodčí řízení mnoho významných výhod, jež zdůrazňuje spousta odborníků. Prezident asociace insolvečních správců, advokát Sokol, dále paní Vesecká a Rozehnalová a mnoho dalších považují za nejvýznamnější výhody neveřejnost, hospodárnost, efektivnost a rychlost řízení, v němž jsou spory rozhodnuty do několika týdnů. Jelikož se v rámci rozhodčího řízení nekonají žádná ústní jednání, můžeme mezi jeho výhody zařadit také neformálnost řešení sporů. Jelikož jsou spory rozhodovány na základě písemných důkazů, nevznikají tedy náklady na cestovné právního zástupce. Výhodou tohoto řízení je rovněž nižší cena. Vykonatelnost rozhodčích nálezů je lepší než u soudních rozsudků,

což je dalším pozitivem rozhodčího řízení. Rozehnalová jako další výhodu uvádí také možnost vlastního výběru rozhodce. (Arbitrážní centrum, 2013)

Šimíček přirovnává rozhodčí řízení k hozené rukavici státním soudům, která by měla vybízet ke snaze být lepší. Dle něj by tedy vzrůstající obliba rozhodčího řízení měla vést k rychlejší a kvalitnější činnosti soudů. (Unie o rozhodčím a mediačním řízení, 2013)

3.5 Exekuční řízení

Důvodem vzniku exekuce je dluh obvykle peněžité povahy. Prošek uvádí, že před samotnou exekucí probíhají dvě soudní kola. V prvním kole probíhá řízení nalézacího soudu, který prověřuje existenci dluhu a stanovuje dlužníkovi lhůtu pro jeho úhradu. Jestliže však dlužník toto rozhodnutí soudu ignoruje, nastává druhé soudní kolo, v němž věřitel podá u exekučního soudu exekuční návrh podle zákona č. 120/2001 Sb., o soukromých exekutorech a exekuční činnosti. Od 1. ledna 2013 nabyla účinnosti novela tohoto zákona, která usnadní život dlužníkům i exekutorům. Jak uvádí exekutorská komora, exekuční řízení neřeší spory o existenci dluhu ani o hledání spravedlnosti.

Exekuce je nástroj určený k vymáhání pohledávek, který spočívá v postižení dlužníka určitými prostředky s cílem vymožení pohledávek. Těmito prostředky mohou být například exekuce movitého majetku, blokace a inkaso z účtu, exekuce srážkami ze mzdy nebo exekuce nemovitostí. Účastníky exekučního řízení jsou oprávněný, tedy věřitel, a povinný, tedy dlužník. (DluhyExekuce, 2013; Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 65 - 66; Buřinská, 2012)

Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy byl exekutorovi doručen exekuční návrh oprávněného. Oprávněný může podat exekuční návrh, pouze na základě exekučního titulu, který vydává nalézací soud. Exekuční titul, jak uvádí Stránská, je vykonatelné rozhodnutí soudu, které může mít několik forem. Exekuční titul je základem pro nařízení a provedení exekuce, který stanovuje povinnost dlužníka zaplatit dlužnou částku. Za exekuční titul se v praxi obvykle považuje platební rozkaz nebo rozsudek od soudu, rozhodčí nález, rozhodnutí správního orgánu nebo notářský či exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti.

Zákon uvádí několik podstatných náležitostí, které musí exekuční návrh obsahovat. Těmito náležitostmi jsou označení exekutora včetně jeho sídla, určení všech účastníků se všemi

předepsanými údaji, přesné označení exekučního titulu, povinnost, jež má být prostřednictvím exekuce vymožena a uvedení důkazů.

(Dlouhá, 2012; Zákon č. 120/2011 Sb.)

Exekutor, kterému byl doručen exekuční návrh, musí nejpozději do 15 dnů od obdržení návrhu požádat exekuční soud o pověření a nařízení exekuce. Jestliže jsou splněny všechny předpoklady, soud vydá usnesení, jímž nařídí exekuci. Provedením exekuce musí soud pověřit exekutora do 15 dnů. Proti usnesení soudu je možné se odvolat. Lze však vznést pouze námitky rozhodné pro nařízení exekuce. Jakmile je exekutor oprávněn k provedení exekuce, vydá exekuční příkaz, který se vztahuje na majetek, jež bude zařazen do exekuce. Součástí exekučního příkazu je také určení způsobu, jakým bude exekuce provedena. Exekuci je možné vykonat prostřednictvím soudního exekutora nebo správního exekutora. Proti exekučnímu příkazu neexistuje přípustný opravný prostředek. (Zákon č. 120/2011 Sb.; Drbohlav, 2011, s. 121)

Exekuce může být provedena několika způsoby:

- srážky ze mzdy a jiných příjmů – nejjednodušší a nejpoužívanější způsob exekuce, v níž je soudem určená částka pravidelně strhávána z dlužníkovy platu, popřípadě z platu jeho manžela,
- přikázání pohledávky – jedná se o zasažení bankovního účtu povinného nebo jeho manžela, z něhož je odepsána pohledávka oprávněného,
- prodej movitých věcí – jedná se o prodej movitého majetku povinného, kdy z výtěžku prodeje jeho majetku je uhrazena pohledávka oprávněného,
- prodej nemovitých věcí – prodej dlužníkovy nemovitosti formou dražby,
- prodej podniku – prodej podniku nebo jeho částí, u nichž se prokáže, že jsou majetkem povinného. Výnosem z prodeje podniku je pak splacena pohledávka oprávněného,
- zřízení exekutorského zástavního práva – nepostihuje majetek, pouze pohledávku zajišťuje. Zástavní právo k nemovitosti musí být zaznamenáno v katastru nemovitostí.

Při exekuci dbá exekutor především na ochranu práv účastníků řízení. Exekutor vede exekuci, dokud není pohledávka a její příslušenství uspokojeno, nebo do vynucení jiné vymáhané povinnosti, nákladů exekuce a nákladů oprávněného, čímž bude exekuce provedena. Mimo vymožení pohledávky může být exekuční řízení ukončeno také na žádost oprávněného nebo z důvodu nemajetnosti dlužníka, upřesňuje Stránská. Veškeré úkony exekutora eviduje exekutor v exekučním spise, který může mít listinnou nebo elektronickou podobu. (Zákon č. 120/2011 Sb.; Košťál, Stránská, 2013)

Závěrečnou a nejdůležitější fází soudního řízení je výkon exekuce, na níž je závislý objem finančních prostředků, které se věřiteli vrátí. Úspěšnost exekučního řízení nelze dopředu odhadnout. Snadněji se samozřejmě vymáhají menší a mladší dluhy fyzických osob než velké starší dluhy právnických osob, uvádí Podkonický. Největší úspěšnost má dle Exekuční komory ČR exekuční řízení v případě vymáhání pohledávek do třiceti tisíc korun. Úspěšnost exekucí u pohledávek do 100 tisíc Kč se pohybuje mezi 50 – 70 %. Naopak u pohledávek přesahujících hodnotu 100 tisíc Kč úspěšnost exekucí významně klesá. Úspěšnost exekučního řízení může předem zpravidla nejlépe posoudit věřitel, jelikož zná dlužníka i jeho majetkové poměry. Pokud tomu tak není, doporučuje Podkonický věřiteli, aby si obstaral před podáním exekučního návrhu všechny dostupné informace o dlužníkovi. Pokud totiž dlužník dluží většímu počtu věřitelů, je zde vysoká pravděpodobnost neúspěchu exekuce nebo se úspěch dostaví za dlouhou dobu. Vícečetné exekuce totiž způsobují, že dlužník se může dostat do situace, že již nemá žádný exekučně postižitelný majetek. Z toho důvodu jsou v současnosti díky exekuci uspokojeny pouze čtyři z deseti pohledávek. Exekutorská komora zaznamenává v České republice stále větší počet vícenásobných exekucí. Rekordmanem v počtu exekucí se stal dlužník, na jehož osobu a majetek bylo nařízeno celkem 209 exekucí. (Asociace na ochranu věřitelů, 2013a; Ekonom, 2013)

Tab. 3. Vývoj počtu nařízených exekucí v letech 2010 - 2012

Rok	2010	2011	2012
Počet nařízených exekucí	702 000 ks	936 000 ks	820 000 ks

Zdroj: Ekonom, vlastní zpracování

Pohledávky v insolvenčním řízení upravuje zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Insolvenční zákon vstoupil v platnost 1. ledna 2008

a nahradil tak zákon 328/1991 Sb. o konkurzu a vyrovnání. Tento zákon umožňuje věřitelům a dlužníkům spravedlivé řešení dlužníkovy úpadku, aby nedocházelo k situacím, že by některé pohledávky byly uhrazeny úplně a jiné nikoliv. (Koncimsdluhy.cz, 2011)

Insolvenční zákon definuje možná právní řešení případů, kdy dlužník nemá dostatek majetku pro uspokojení svých dluhů. Cílem insolvenčního řízení je dle názoru Sigmunda vypořádání následující rovnice:

$$\text{aktiva} = \text{závazky} + \text{vlastní kapitál.}$$

Úkolem insolvenčního řízení je tedy rychlé a efektivní zpeněžení aktiv dlužníka za účelem uspokojení jeho závazků, které představují pohledávky věřitelů. Richter ve své knize tuto rovnici rozvíjí do tvaru:

$$\text{zajištěná aktiva} + \text{nezajištěná aktiva} = (\text{zajištěné pohledávky} + \text{nezajištěné pohledávky} + \text{podřízené pohledávky}) + (\text{prioritní vlastní kapitál} + \text{kmenový vlastní kapitál}).$$

Richter tedy zdůrazňuje důležitost rozlišení pohledávek uplatněných na zajištěné a nezajištěné. (Richter, 2008, s. 123; Sigmund, 2012)

Pohledávky lze na základě insolvenčního zákona rozdělit do tří skupin:

- pohledávky za podstatou a pohledávky jim na úroveň postavené (přednostní pohledávky) – tyto pohledávky jsou uplatňovány přímo u insolvenčního správce, nemusí tedy být podána přihláška. V insolvenčním řízení jsou tyto pohledávky uspokojovány průběžně.
- nepřednostní pohledávky – vznikly před rozhodnutím o úpadku a musí být přihlášeny do insolvenčního řízení. Uspokojení těchto pohledávek probíhá poměrně, například splátkovým kalendářem.
- zajištěné pohledávky – musí být uplatněny přihláškou. Tyto pohledávky bývají ze zpeněženého majetku dlužníka uspokojeny přednostně. (Maršíková, 2011, s. 67)

Na počátku insolvenčního řízení je především nutné přesně vymezit závazky dlužníka, jak uvádí Sigmund. K tomu dochází přihlášením pohledávek věřitele. Přihlášené pohledávky jsou následně přezkoumány insolvenčním správcem, který zpeněží dlužníkovy aktiva a určí, co a jak bude rozděleno. (Sigmund, 2012)

Obecně je insolvenční řízení chápáno jako soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek, popřípadě hrozící úpadek a způsob jeho řešení. Hlavní podmínkou pro zahájení insolvenčního řízení je skutečnost, že se dlužník nachází v úpadku. To znamená, že má dlužník více věřitelů, vůči nimž má nezaplacené peněžité závazky po dobu delší než třicet dnů po splatnosti a není schopen je uhradit. (Zákon č. 182/2006 Sb.)

Subjekty insolvenčního řízení

Drbohlav dělí subjekty insolvenčního řízení na:

- procesní subjekty – zahrnují insolvenční soud, dlužníky, věřitele uplatňující svá práva vůči dlužníkovi, insolvenční správce, zastupitelství, likvidátora,
- účastníky řízení – jimiž jsou pouze dlužník a věřitelé uplatňující svá práva vůči dlužníkovi. Vedlejší účastenství je v konkurzním řízení nepřipustné, s výjimkou incidenčních sporů, jejichž účastníky jsou žalobce a žalovaný. (Drbohlav, 2011, s. 66)

Průběh insolvenčního řízení je rozdělen do několika etap. Každý případ je však jiný, proto i průběh insolvenčního řízení bude v závislosti na konkrétních okolnostech odlišný u jednotlivých případů. V podstatě se však insolvenční řízení skládá z následujících fází:

1. podání insolvenčního návrhu,
2. zahájení insolvenčního řízení,
3. rozhodnutí o úpadku dlužníka,
4. rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka. (Arbitrážní a rozhodčí soud, 2011)

Podání insolvenčního návrhu

Insolvenční řízení může být zahájeno pouze podáním návrhu, který může podat dlužník i věřitel. Toto řízení je následně zahájeno v den doručení návrhu věcně příslušnému soudu. Okamžikem podání návrhu na insolvenční řízení se ruší všechny exekuce vůči dlužníkovi a exekutor přestává konat.

Podle zákona musí být insolvenční návrh opatřen úředně ověřeným podpisem osoby podávající návrh, nebo jejím zaručeným elektronickým podpisem. Dále musí obsahovat označení insolvenčního návrhovatele a dlužníka, jehož se návrh týká, popřípadě označení

jejich zástupců. V insolvenčním návrhu musí být uvedena skutečnost osvědčující úpadek dlužníka. Věřitel je také povinen doložit, že má vůči dlužníkovi splatnou pohledávku.

Richter uvádí, že insolvenční návrh je oprávněn podat dlužník sám, jestliže mu hrozí úpadek. Tedy pokud se domnívá, že vzhledem ke všem okolnostem nebude schopen řádně a včas uspokojit podstatnou část svých peněžitých závazků. Dlužník tak může zahájit insolvenční řízení dříve, než se dostane do skutečného úpadku. (Richter, 2008, s. 202; Zákon č. 182/2006 Sb.)

Zahájení insolvenčního řízení

Jak již bylo řečeno, insolvenční řízení je zahájeno doručením insolvenčního návrhu věcně příslušnému soudu. Insolvenční soud vydává vyhlášku, prostřednictvím které oznamuje zahájení insolvenčního řízení. Tato vyhláška musí být zveřejněna nejpozději dvě hodiny po doručení insolvenčního návrhu k soudu. V případě doručení návrhu mimo úřední hodiny insolvenčního soudu, má povinnost zveřejnit vyhlášku nejpozději do dvou hodin po začátku úředních hodin. Podle zákona dlužník nesmí nakládat s majetkovou podstatou ani s majetkem, který do ní může být začleněn, v případě, že by se jednalo o podstatné změny ve využití, struktuře či určení daného majetku nebo o jeho nezanedbatelné zmenšení. Toto platí od vzniku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení. Účinky zahájení insolvenčního řízení vznikají v okamžiku zveřejnění vyhlášky, jejímž úkolem je ohlásit zahájení insolvenčního řízení a zápis do insolvenčního rejstříku. Tyto účinky dále přetrvávají až do ukončení insolvenčního řízení. Již od okamžiku zahájení insolvenčního řízení mohou věřitelé podávat přihlášky svých nesplacených pohledávek. Ovšem ihned po zahájení řízení doporučuje Maršíková přihlášení pouze těch pohledávek, kterým hrozí promlčení. Ostatní pohledávky radí přihlásit až po vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka. (Maršíková, 2011, s. 70 – 71; Drbohlav, 2011, s. 70 – 71; Zákon č. 182/2006 Sb.)

Rozhodnutí o úpadku dlužníka

Insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku dlužníka, pokud bude osvědčením či dokazováním prokázán úpadek tohoto dlužníka, popřípadě jeho hrozící úpadek.

Jakmile je vydáno rozhodnutí o úpadku dlužníka, mohou věřitelé podávat přihlášky svých nesplacených pohledávek do insolvenčního řízení. O způsobu přihlašování pohledávek

budou věřitelé informováni prostřednictvím výzvy k podání přihlášek, kterou vystavuje insolvenční soud. Ke každé přihlášce je povinen věřitel připojit kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin, které dokládají údaje uvedené v přihlášce. (Maršíková, 2011, s. 61, 75 – 76, 80)

Lhůta pro přihlášení pohledávek uvedená v rozhodnutí musí být v rozmezí od třiceti dnů do dvou měsíců. Zahrnuje-li rozhodnutí povolení oddlužení, je lhůta k přihlášení pohledávek stanovená na třicet dnů. K přihláškám podaným po stanové lhůtě insolvenční soud nepřihlíží, a budou usnesením soudu odmítnuty. (Maršíková, 2011, s. 63)

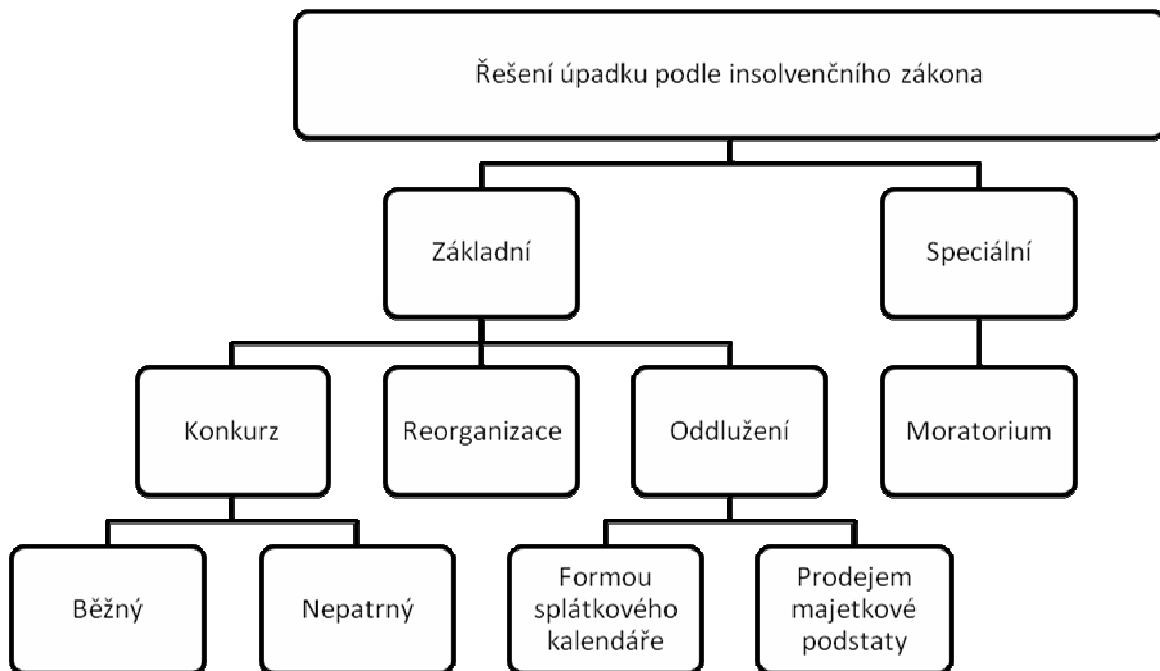
Rozhodnutí o úpadku je povinen insolvenční soud doručit zvlášť dlužníkovi a insolvenčnímu správci do vlastních rukou. Dále je toto rozhodnutí doručeno předběžnému správci, insolvenčnímu navrhovateli a osobám, které se zapojili do řízení.

V případě konkurzu se za rozhodnutí soudu považuje rozhodnutí o prohlášení konkurzu na majetek dlužníka, v případě reorganizace se jedná o rozhodnutí o povolení reorganizace, a při oddlužení je to rozhodnutí o povolení oddlužení.

Proti rozhodnutí o úpadku dlužníka, jež bylo vydáno na základě insolvenčního návrhu dlužníka, není možné se odvolat. Ovšem v případě rozhodnutí o úpadku, vydanému na insolvenční návrh věřitele, je přípustné pouze odvolání dlužníka. (Maršíková, 2011, s. 61; Zákon č. 182/2006 Sb.)

Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku dlužníka

Insolvenční zákon umožňuje výběr z několika variant řešení úpadku dlužníka s ohledem na likvidační postupy a sanační prvky. Při výběru vhodného způsobu řešení dlužníkového úpadku je klíčová především míra uspokojení věřitelů. O způsobu řešení úpadku dlužníka rozhoduje insolvenční soud. Úpadek dlužníka může být řešen konkurzem, reorganizací nebo oddlužením.

Obrázek 2. Způsoby řešení úpadku podle insolvenčního zákona (Chalupecká)

Konkurz – jedná se o likvidační způsob řešení úpadku, který byl převzat z původní úpravy zákona o konkurzu a vyrovnání. Podstatou konkurzu je znemožnit dlužníkům disponovat s majetkem, jenž tvoří majetkovou podstatu. Tato majetková podstata je následně zpeněžena, a ze získaného výnosu jsou poměrně uspokojeny zjištěné pohledávky věřitelů. Pohledávky, které nebudou zcela nebo zčásti uhrazeny, nezanikají.

Pokud je dlužníkem fyzická osoba, která není podnikatel, má méně než padesát věřitelů a jejíž obrat za účetní období předcházející prohlášení konkurzu nepřesáhl dva miliony korun, probíhá řešení úpadku dlužníka prostřednictvím nepatrného konkurzu. Nepatrný konkurz spočívá ve zjednodušení procesních činností na straně věřitelů i soudu. Hlavním cílem je rychlý a hospodárný průběh insolvenčního řízení.

(Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 60; Drbohlav, 2011, s. 77 - 79; Maršíková, 2011, 111)

Reorganizace – představuje postupné uspokojování jednotlivých pohledávek věřitelů, při zachování chodu dlužníkovy podniku. Klíčovým významem reorganizace je tedy uchování pracovních míst, zachování výroby a vyšší míra uspokojení jednotlivých věřitelů. Návrh na povolení reorganizace má právo podat dlužník nebo přihlášený věřitel.

Oddlužení – je určeno pro dlužníka, který není podnikatelem. Oddlužení je možné uskutečnit dvěma způsoby. Prvním způsobem je zpeněžení majetkové podstaty dlužníka,

z níž musí být uspokojeno nejméně 30 % pohledávek věřitelů. V případě, že dlužník takový majetek nemá, zaváže se k plnění splátkového kalendáře s cílem uspokojit věřitele nejméně do výše 30 % po dobu pěti let. Dlužník si tedy může vybrat mezi jednorázovým splacením dluhu nebo postižením budoucích příjmů. (Bařinová, Vozňáková, 2007, s. 58 - 59; Drbohlav, 2011, s. 80; Maršíková, 2011, s. 125, 128)

V následující tabulce je uvedeno srovnání uspokojení věřitelů v jednotlivých způsobech řešení úpadku dlužníka.

Tab. 4. Uspokojení věřitelů v jednotlivých způsobech řešení úpadku dlužníka

	Konkurz	Reorganizace	Oddlužení
Přihlášená pohledávka nezajištěná	uspokojena v rozsahu majetkové podstaty	uspokojena dle reorganizačního plánu	uspokojena v míře minimálně 30 %
Přihlášená pohledávka zajištěná	uspokojena v rozsahu zajištění a dále z majetkové podstaty	v zásadě uspokojena v rozsahu zajištění	uspokojena pouze v rozsahu zajištění
Pohledávka po skončení insolvenčního řízení	nezaniká	narovnána reorganizačním plánem	mění se v naturální obligaci

Zdroj: Chaloupecká, 2013

3.5.1 Insolvenční rejstřík

Insolvenční rejstřík představuje databázi úpadců a funguje od 1. ledna 2008. Jedná se o veřejně přístupnou databázi, jejímž správcem je Ministerstvo spravedlnosti České republiky. Insolvenční rejstřík je veřejně přístupný a každý má právo do něj nahlížet a pořizovat si z něj kopie či výpisy. Jeho hlavní funkcí je funkce informační, proto jsou veškeré informace v této databázi pravidelně aktualizovány. V insolvenčním rejstříku lze najít veškeré zákonem stanovené informace týkající se dlužníků, insolvenčních

správců, insolvenčních spisů a průběhu insolvenčního řízení. Další velmi významnou funkcí rejstříku je funkce doručovací.

Insolvenční rejstřík zajišťuje insolvenčnímu řízení publicitu a transparentnost, protože jeho úkolem je zveřejnit veškeré informace o aktuálních insolvenčních řízeních. Díky němu mají lidé snazší přístup k informacím o jednotlivých řízeních a mohou bez problémů sledovat celý průběh řízení. Insolvenční rejstřík plní také funkci doručovací, protože jeho prostřednictvím jsou zasílány veškeré písemnosti včetně soudních rozhodnutí, jež musí být vyvěšeny na úřední desce insolvenčního soudu a uveřejněny v Insolvenčním rejstříku. (Zákon č. 182/2006 Sb.; Binar, 2010)

3.5.2 Vývoj počtu insolvencí v ČR

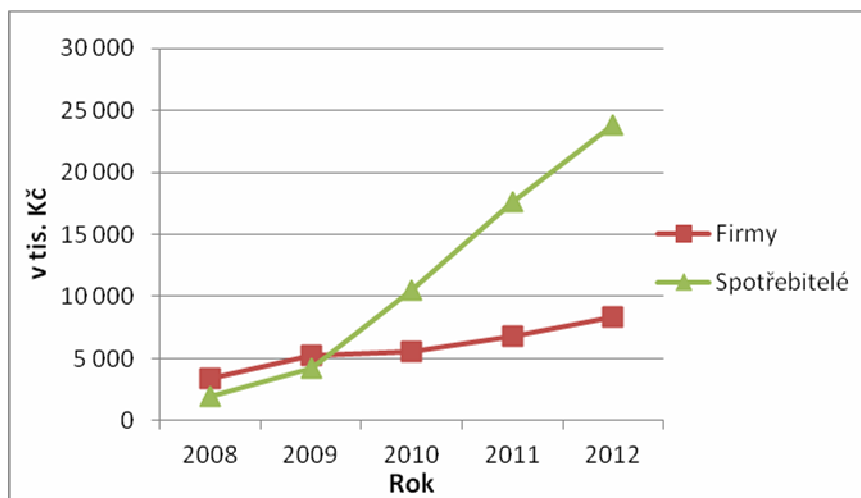
V následující tabulce je uveden vývoj podaných insolvenčních návrhů fyzických osob i firem za období 2008 – 2012. Z následující tabulky i grafu je zřejmý rostoucí trend insolvencí ve sledovaném období. Velký nárůst insolvenčních návrhů je možné vidět především u spotřebitelů. Zatímco v roce 2008 činil jejich podíl 36,2 % z celkového počtu insolvenčních návrhů, v roce 2012 již dosahoval téměř 74 %. V případě insolvenčních návrhů u firem byl vývoj opačný. V roce 2008 představoval jejich podíl na celkovém počtu insolvenčních návrhů téměř 64 %, ovšem v roce 2012 klesl jejich podíl na pouhých 26 %. (Creditreform, 2012)

Tab. 5. Vývoj počtu insolvencí v ČR v letech 2008 – 2012 (ks)

Rok	Firmy	Spotřebitelé	Celkem
2008	3 418	1 936	5 354
2009	5 255	4 237	9 492
2010	5 559	10 559	16 118
2011	6 753	17 600	24 353
2012	8 398	23 830	32 228

Zdroj: Creditreform

Graf 2. Vývoj insolvenčních návrhů v ČR v letech 2008 - 2012

Zdroj: Creditreform, vlastní zpracování

V letech 2008 a 2009 bylo podáno více insolvenčních návrhů u firem. V roce 2009 se zvýšil jejich počet o 1 837 podaných návrhů, ovšem v roce 2010 bylo podáno pouze o 304 návrhů víc než v roce 2009. V dalších letech již bylo tempo růstu podaných insolvenčních návrhů mnohem rychlejší, což vyplývá z předešlé tabulky. V roce 2010 vzrostl počet insolvenčních návrhů u firem pouze o 5 %, ovšem v následujících letech jejich počet vzrůstá každoročně o více než 20 %.

Počet insolvenčních návrhů fyzických osob stále roste a jejich tempo růstu je velmi dynamické. Tento rostoucí trend je dán především tím, že v roce 2010 se naplno projevil důsledek ekonomické krize a s ní spojené neuvážené zadlužování fyzických osob. Tyto faktory vyvolaly neschopnost lidí splatit své dluhy, čímž se často ocitají v dluhové pasti.

V roce 2010 vzrostl počet insolvenčních návrhů u fyzických osob o 6 322 návrhů, což představuje nárůst o 149 % oproti roku 2009. Jejich podíl na celkovém počtu insolvenčních návrhů činil 65,5 %. V roce 2011 došlo ve srovnání s rokem 2010 k nárůstu počtu návrhů o 7041, tedy o více než 66 %. V roce 2012 byl již růst insolvenčních návrhů mírnější a činil 35,4 %. V roce 2012 se tedy počet návrhů zvýšil o 6 230 podaných návrhů.

Z ekonomického hlediska je nárůst počtu insolvenčních návrhů fyzických osob vyvolán zhoršenou situací na trhu práce v ČR, klesajícími (popřípadě pomalu rostoucí) příjmy obyvatel a neklesající úrokovými náklady. Rovněž povědomí lidí o možnosti využití osobního bankrotu jako obrany před exekucí, což jim v případě platební neschopnosti nabízí insolvenční zákon, se uvádí jako častá příčina nárůstu insolvenčních návrhů. (Creditreform, 2012; ČTK, 2013)

Tab. 6. Vývoj počtu žádostí o oddlužení v letech 2008 – 2012 (v ks)

Měsíc	2008	2009	2010	2011	2012
Leden	167	145	471	1 010	1 671
Únor	290	226	660	1 284	1 913
Březen	222	251	913	1 554	2 146
Duben	212	258	835	1 299	2 035
Květen	129	292	894	1 523	1 940
Červen	138	384	905	1 573	2 008
Červenc	133	373	884	1 273	1 927
Srpen	108	398	839	1 529	2 048
Září	128	439	915	1 526	1 760
Říjen	143	402	1 018	1 554	2 213
Listopad	147	530	1 127	1 761	2 295
Prosinec	119	539	1 098	1 714	1 874
Celkem	1 936	4 237	10 559	17 600	23 830

Zdroj: Creditreform

V roce 2009 požádalo o oddlužení 3 330 osob, z nichž bylo vyhověno 2 144, tedy 64 % žadatelů. V roce 2010 bylo podáno téměř třikrát více žádostí o oddlužení. Z celkového počtu 9 399 žádostí bylo oddlužení povoleno v 5 829 případech, což v absolutním vyjádření představuje 62 %. V roce 2011 vzrostl počet osob žádajících o oddlužení o 76 % ve srovnání s rokem 2010. O oddlužení požádalo celkem 16 568 osob, z nichž bylo povoleno v 64 % případech, tedy 10 620 osobám. V roce 2012 opět došlo k většímu nárůstu počtu žádostí o oddlužení, o něž požádalo 23 179 osob, tedy téměř o 40 % více než tomu bylo v loňském roce. Z tohoto celkového počtu žádostí bylo oddlužení povoleno v 17 993 případech, tedy téměř 78 % dlužníků. V následující tabulce je uveden vývoj jednotlivých druhů oddlužení. Z této tabulky je zřejmé, že v drtivé většině případů je oddlužení fyzických osob řešeno pomocí splátkového kalendáře. (Creditreform, 2012)

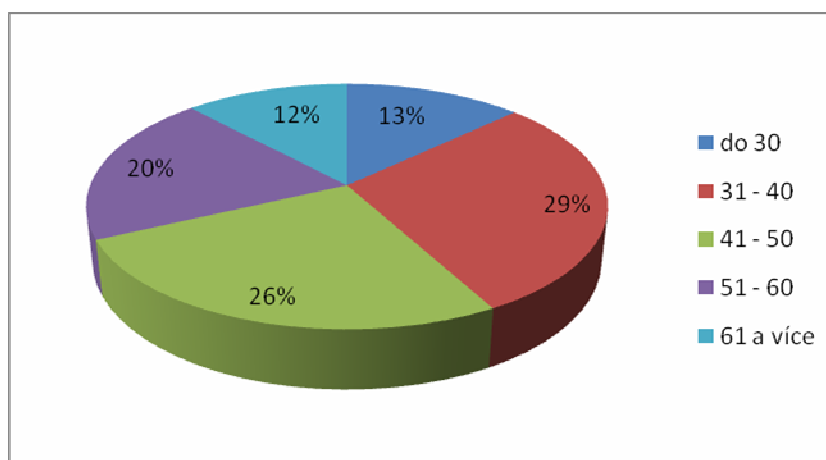
Tab. 7. Vývoj počtu jednotlivých druhů oddlužení v letech 2010 – 2012 (v ks)

Oddlužení	2010	2011	2012
Zpeněžení majetku	84	164	412
Splátkový kalendář	4 575	10 456	17 581
Celkem	4 659	10 620	17 993

Zdroj: Creditreform, vlastní zpracování

V následujícím grafickém znázornění je možné vidět věkovou strukturu osob, u nichž bylo v roce 2012 povoleno oddlužení. Z grafu je zřejmé, že největší počet oddlužení bylo povoleno u fyzických osob ve věkové kategorii od 31 do 40 let, jejichž podíl na celkovém počtu schválených oddlužení činí 29 %. Naopak nejméně zadlužené jsou osoby spadající do věkové kategorie 61 a více let, jejichž podíl činí pouze 12 % z celkového počtu oddlužení. Nízké procento u této skupiny lidí je dáno především jejich nízkými příjmy, a také neochotou finančních institucí poskytovat těmto lidem úvěry. (Creditreform, 2012)

Graf 3. Znázornění oddlužení dle věkových kategorií v roce 2012

Zdroj: Creditreform

Dle názoru společnosti Creditreform nelze ani v roce 2013 očekávat změnu v dynamice růstu insolvenčních návrhů. Tento názor odůvodňuje poklesem spotřebitelské poptávky, která je dána zvýšením DPH a pesimistickými prognózami na rok 2013. Dále společnost Creditreform predikuje zvýšení počtu osobních bankrotů v roce 2013, k čemuž přispějí především nízkopříjmové skupiny spotřebitelů. Tyto spotřebitele totiž nejvíce ovlivní výše uvedené vládní opatření v podobě zvýšení DPH. (ČTK, 2013)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI XY, A.S.

Diplomová práce je zpracována ve společnosti, která se zabývá poskytováním nebankovních půjček. Jedná se o akciovou společnost, která působí na českém trhu již více než 10 let. Hlavním předmětem činnosti této společnosti je poskytování spotřebitelských úvěrů fyzickým osobám, na něž je také zaměřena celá diplomová práce. V současné době již byla nabídka produktů společnosti rozšířena o nebankovní hypotéky a půjčky na cokoliv.

S vedením společnosti však bylo dohodnuto nezveřejnění názvu společnosti ani jakýchkoliv jiných informací, s jejichž pomocí by mohlo dojít k odhalení názvu firmy, popřípadě jejích interních dat. V celé práci je tedy uváděna pouze společnost XY, a.s.

5 VÝVOJ ZADLUŽENOSTI ČESKÝCH DOMÁCNOSTÍ

Trend zadlužování domácností vznikl již v polovině 90. let, kdy lidé začali projevat zvýšený zájem o vlastní bydlení a zároveň se více zaměřovali na spotřebu. Důvodem byla snaha o zvýšení životní úrovně lidí, kteří však svou rostoucí spotřebu často pokrývali právě pomocí úvěrů. Trend zadlužování umocnila také rostoucí nabídka a silný marketing obchodních bank a společností splátkového prodeje. Důsledkem konkurenčního boje poskytovatelů spotřebitelských úvěrů byla snadnější dostupnost úvěru, což je dalším důvodem růstu zadluženosti. (Retail Info Plus, 2013)

Dle informací ČNB došlo v posledních letech k téměř desetinásobnému nárůstu zadluženosti domácností oproti roku 2000. Koncem listopadu 2012 činil objem poskytnutých úvěrů více než 1,2 bilionu korun. Úvěry poskytnuté domácnostem se tedy zvýšily asi 2,3krát oproti roku 2005. Vývoj celkového zadlužení domácností v letech 2005 – 2012 zachycuje následující tabulka. (Urbánek, 2013)

Tab. 8. Zadlužení českých domácností v letech 2005 – 2012 (v mld. Kč)

Rok	Bydlení	Spotřeba	Ostatní
2005	282,7	182,0	58,1
2006	375,1	210,4	70,0
2007	515,9	267,2	92,2
2008	619,9	307,5	107,0
2009	691,7	297,3	119,5
2010	738,4	265,6	132,2
2011	788,1	267,8	144,4
2012	823,7	265,6	143,3

Zdroj: ČNB, Retail Info Plus

Největší nárůst úvěrů byl zaznamenán v letech 2004 – 2007. Z předešlé tabulky je patrné, že v letech 2005 – 2007 vzrostly dluhy domácností každý rok zhruba o jednu třetinu. Nejrychleji rostly úvěry na bydlení, které se ve sledovaném období zvýšily téměř trojnásobně. Zatímco v roce 2005 činil jejich podíl na celkovém objemu úvěrů 54 %, v roce 2012 dosahoval již skoro 67 %. Rychlá dynamika zadlužování domácností setrvala až do roku 2008, kdy výše úvěrů přesáhla jeden bilion korun. V následujících letech se tempo růstu úvěrů zpomalilo. V roce 2009 došlo dokonce ke snížení objemu spotřebních úvěrů, což dokazuje, že úvěry na spotřebu jsou mnohem citlivější na vývoj ekonomiky než úvěry na bydlení. Mírnější tempo zadlužování domácností je, dle statistik

České národní banky, způsobeno růstem nezaměstnanosti a stupňující se spotřebitelskou nedůvěrou vyvolanou krizí, jejíž dopady na zadluženost domácností se výrazně projevily v roce 2010. Rozsah těchto dopadů dle Dubské souvisí zejména se sociálním postavením domácností. Domácnosti s nízkými příjmy byly nejvíce ovlivněny vývojem trhu práce, což tedy vyvolalo pokles úvěrů na spotřebu, které nejvíce využívají právě tyto domácnosti. Výšepříjmové domácnosti naopak nejčastěji žádají o úvěry na bydlení, které jsou jim vzhledem k jejich bonitě ve většině případů poskytnuty. Jelikož vývoj na trhu práce příliš neovlivnil tuto skupinu domácností, dochází i nadále ke zvyšování zadlužení na bydlení, uvádí Dubská. Celkové zadlužení tedy i nadále roste, ovšem mnohem pomaleji než v předcházejících letech. V roce 2011 vzrostlo zadlužení o 5,6 % oproti roku 2010, ovšem v roce 2012 činil meziroční nárůst dluhu pouze 2,7 %.

Z dlouhodobého hlediska platí, že si lidé raději půjčují na bydlení než například na novou televizi. Tuto skutečnost potvrzují také statistiky, které vykazují snižující se podíl spotřebitelských úvěrů. V roce 2005 činil jejich podíl na celkovém objemu úvěrů domácností 34,8 % a ke konci roku 2012 poklesl na 21,5%. (Dubská, 2013; Dubská, 2012)

5.1 Spotřebitelský úvěr v ČR

Spotřebitelský úvěr představuje jednoduchý způsob, jak mohou fyzické osoby získat finanční prostředky na cokoliv. Spotřebitelské úvěry poskytují jak banky, tak také nebankovní finanční instituce. Cenou za poskytnutí finančních prostředků je úrok, který bývá uváděn ve formě roční procentní sazby nákladů (RPSN). Vyřízení bankovních spotřebitelských úvěrů představuje zpravidla zdlohavější a náročnější proces, ovšem jejich výhodou je nižší úročení, které se pohybuje mezi 10% – 16 % ročně. V případě nebankovních spotřebitelských úvěrů je možné uzavřít smlouvu o úvěru přímo v kamenném obchodě či na internetu při nákupu zboží. Nebankovní instituce tedy nabízejí velmi rychlé vyřízení úvěru. Negativem je však značné navýšení úroků, jež mohou činit 23 – 25 % ročně. (Retail Info Plus, 2013; Peníze.cz, 2013)

Následující tabulka ukazuje rozdíly v objemu poskytnutých spotřebitelských úvěrů bankami a ostatními finančními institucemi (v mld. Kč). V tabulce je možné vidět, že i přes velký počet nebankovních finančních institucí poskytujících úvěry, dávají spotřebitelé stále přednost bankovním úvěrům.

Tab. 9. Objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů v ČR (v mld. Kč)

Rok	Banky/Záložny	Ostatní finanční instituce	Celkem
2005	89,5	92,5	182,0
2006	110,1	100,3	210,4
2007	138,7	128,5	267,2
2008	170,4	137,1	307,5
2009	187,2	110,1	297,3
2010	201,6	64,0	265,6
2011	199,6	68,1	265,3
2012	198,7	66,6	265,3

Zdroj: ČNB, Retail Info Plus

6 PROCES SCHVALOVÁNÍ SMLOUVY PŘI KOUPI ZBOŽÍ NA INTERNETU, PODMÍNKY PRO UZAVŘENÍ SMLOUVY

Společnost XY, a.s. nabízí klientům pohodlné, jednoduché a dostupné financování nákupů v internetových obchodech A, B, C, D a v kamenných prodejnách. Tuto službu poskytuje prostřednictvím online internetového spotřebitelského úvěru, jež umožňuje okamžitý nákup zboží bez zbytečného papírování. Využití toho úvěru je podmíněno několika podmínkami. Tedy spotřebitelský úvěr společnosti XY, a.s. je určen pouze pro osoby ve věku od 18 let s trvalým pobytem na území České republiky, které mají pravidelný příjem. Za tento příjem je považován podnikatelský či zaměstnanecký příjem, invalidní či starobní důchod, mateřská dovolená.

Mezi výhody spotřebitelského úvěru společnosti XY, a.s. patří především možnost nákupu zboží s půjčkou od celkové hodnoty 3000 Kč – 100 000 Kč, přičemž klient nemusí, v případě splnění základních podmínek, dokládat potvrzení o výši příjmů, a také má možnost výběru z několika způsobů splácení úvěru. Společnost XY, a.s. nabízí mnoho výhodných variant splácení s příznivými úrokovými sazbami a RPSN. Dalšími výhodami jsou operativní nároky na zákazníky a snadné vyplňování úvěrového formuláře, které probíhá v příjemném uživatelském prostředí.

6.1 Postup při uzavírání úvěrové smlouvy

Postup při uzavírání úvěrové smlouvy je pro klienta velmi jednoduchý.

Prvním krokem je výběr zboží. Zákazník si nejprve na internetových stránkách eShopu A, B, C či D vybere z uvedené nabídky zboží, o které má zájem. Vybrané výrobky následně vloží do internetového nákupního košíku a kliknutím na tlačítko „Objednat“ se přesune k vyplnění objednávky. Tvorba objednávky se obvykle skládá z několika kroků. Nejprve klient provede kontrolu a úpravu zvoleného zboží v košíku. Poté je klient povinen vyplnit v objednávce své osobní údaje včetně veškerých kontaktních údajů. V dalším kroku si klient z široké nabídky zvolí způsob doručení zboží a přikročí k části s názvem „Platba“. Zde jako způsob platby zvolí Úvěr XY a po dokončení a odeslání objednávky bude následně přesměrován na internetové stránky společnosti XY.cz.

Zde klient vyplní úvěrový formulář a zvolí si pro něj nejvýhodnější splátkovou variantu. Každý zákazník je povinen vyplnit veškeré požadované údaje úplně, přesně a pravdivě. Již při vyplňování osobních údajů klienta probíhá první ověření bonity klienta.

Jsou zde kontrolovány položky s názvem rodné číslo a číslo občanského průkazu. Tyto položky jsou zabezpečeny proti uvedení údajů v nesprávných, nestandardních a nepovolených formách. Při výběru splátkové varianty mají klienti obvykle k dispozici pět základních splátkových variant:

1. Varianta 1/10 – jednu desetinu z ceny zboží zaplatí klient při převzetí zboží, zbylou část uhradí pomocí deseti měsíčních splátek ve stejné výši,
2. Varianta 0 Kč při nákupu – při převzetí zboží klient nezaplatí nic. Úvěr se začne splácet dvaceti měsíčními splátkami až v měsíci, jež následuje po měsíci, v němž bylo zboží zakoupeno,
3. Varianta Desetina 4M – klient zaplatí při převzetí zboží jednu desetinu jeho ceny. A jestliže uhradí zbývající část ceny zboží do čtyř měsíců od nákupu, nebudou klientovi účtovány žádné úroky ani navýšení. Pokud se tak nestane, po uplynutí čtyř měsíců začne klient splácet jednu desetinu zboží po dobu deseti měsíců s navýšením v hodnotě jedné desetiny z ceny zboží.
4. Varianta 24 rovnoměrných splátek – splácení úvěru stejnými částkami. První splátku klient uhradí při převzetí zboží a zbytek doplatí formou 23 pravidelných měsíčních splátek
5. Varianta 36 rovnoměrných splátek – úvěr je splácen stejnými částkami. První splátku uhradí klient při převzetí zboží a zbylou část uhradí pomocí 35 pravidelných měsíčních splátek.

Dále je nutné v úvěrovém formuláři vyplnit údaje týkající se pracovního poměru klienta. Zde se vyplňuje název zaměstnavatele, kontaktní údaje na zaměstnavatele, a také údaje o době trvání pracovního poměru. Nakonec musí dát klient souhlas se zpracováním osobních údajů podle zákona o ochraně osobních údajů. Po vyplnění a potvrzení všech potřebných údajů v online úvěrovém formuláři, jsou tyto podklady doručeny společnosti XY, a.s. do příslušného elektronického systému na zpracování žádostí o úvěr. Po obdržení žádosti společnost ověřuje bonitu klienta. Ověření bonity klienta spočívá v posouzení několika bodů:

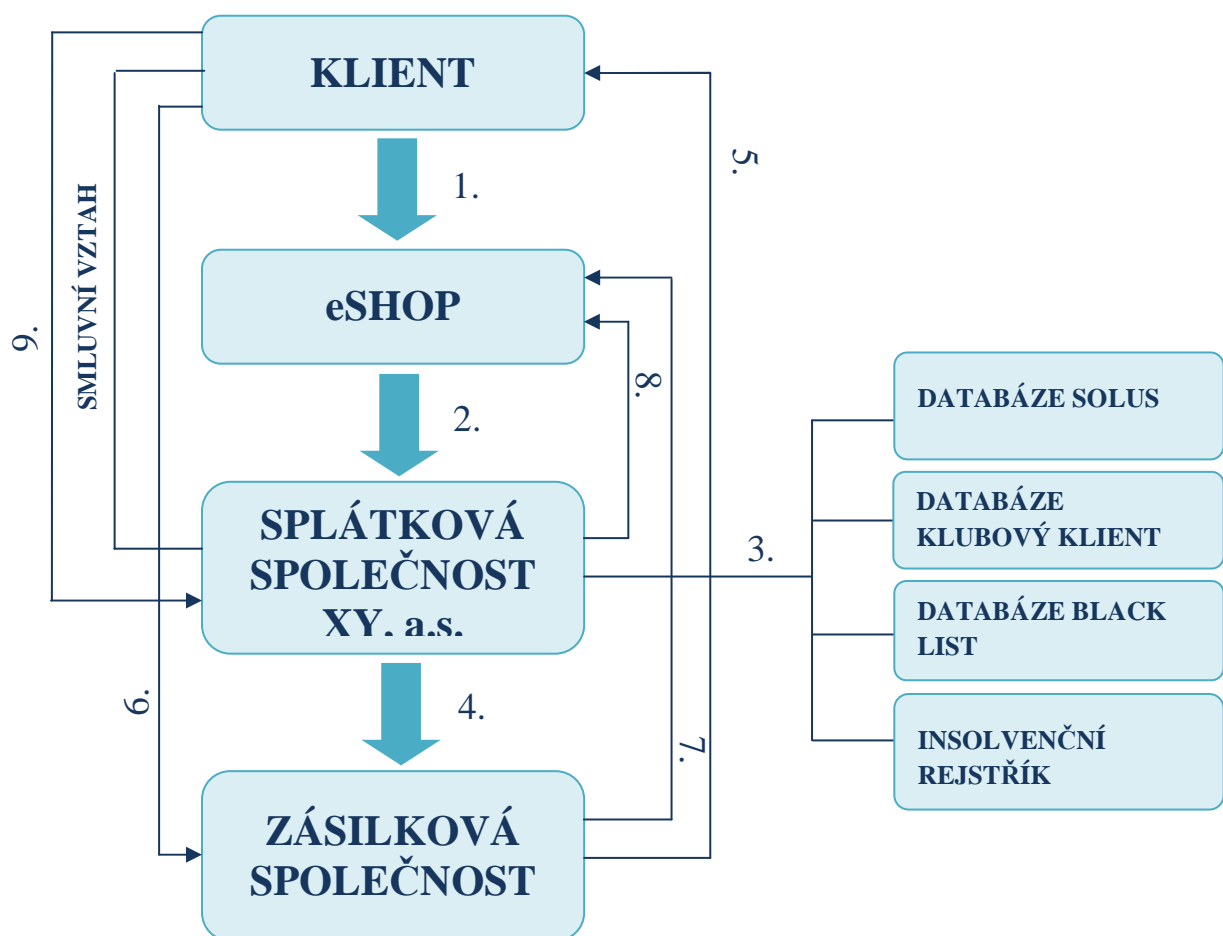
- Databáze Solus
- Databáze Black list

- Klubový klient
- Zaměstnavatel
- Insolvenční rejstřík
- Souhlas risk – v této fázi je žádost o úvěr odsouhlasena osobou odpovědnou ve společnosti XY, a.s. za uzavírání smluv. Odsouhlasení žádostí o úvěr probíhá v elektronickém systému společnosti. Jakmile dojde k odsouhlasení žádosti, je okamžitě vygenerována smlouva o úvěru.

Pokud úvěrovou smlouvu schválí společnost XY, a.s. následuje dodání objednaného zboží klientovi na adresu uvedenou ve smlouvě. Při převzetí zboží předá řidič přepravní společnosti klientovi úvěrovou smlouvu, v níž se společnost XY, a.s. zavazuje poskytnout klientovi úvěr v požadované výši a klient se zavazuje vrátit poskytnutý úvěr v plné výši a splatit dohodnutý úrok. Řidič je dále povinen zkontrolovat veškeré požadované náležitosti k žádosti o úvěr. Každý klient žádající o úvěr musí doložit kopie alespoň dvou dokladů totožnosti (občanský průkaz a další doklad totožnosti – cestovní pas, řidičský průkaz, rodný list, průkaz zdravotní pojišťovny, bankovní karta, zbrojní průkaz atd.). Fotokopie občanského průkazu a druhého dokladu totožnosti musí být klientem podepsány a musí obsahovat souhlas s pořízením fotokopí těchto dokladů.

Společnost XY, a.s. si může především od nových klientů vyžádat i předložení jiných dokumentů, například Potvrzení o výši příjmů v případě osob v zaměstnaneckém poměru nebo daňové přiznání u podnikatelských subjektů. Všechny požadované dokumenty musí klient předat řidiči zásilkové služby při podpisu úvěrové smlouvy. Klient musí také podepsat Dohodu o způsobu řešení sporů a Obchodní podmínky pro smlouvy o úvěru. V neposlední řadě klient zaplatí řidiči první splátku.

Po předání zboží a podpisu smlouvy předá řidič přepravní společnosti smlouvu společnosti XY, a.s. a rovněž zákaznickému centru internetového obchodu (prodejci zboží). Prodejci kromě smlouvy dodá řidič také první splátku od klienta. Po poslední kontrole úvěrové smlouvy se tato aktivuje a společnost XY, a.s. následně uhradí prodejci zboží cenu za toto zboží, sníženou o částku, kterou klient zaplatit při převzetí zboží. Dále společnost XY, a.s. zašle klientovi úvodní dopis společně se splátkových kalendářem, který obsahuje přesná data splatnosti všech splátek a jejich výši v jednotlivých měsících. Klientovi tedy zůstává pouze závazek vůči společnosti poskytující spotřebitelský úvěr.

Obrázek 3. Postup při uzavírání úvěrové smlouvy (vlastní zpracování)

1. Výběr a objednání zboží klientem.
2. Žádost o úvěr.
3. Ověření bonity klienta.
4. Schválení a vystavení úvěrové smlouvy

5. Předání zboží, podpis smlouvy o úvěru.
6. Platba první splátky.
7. Předání první splátky prodejci.
8. Poskytnutí úvěru klientovi (platba eShopu).
9. Splácení úvěru klientem.

6.2 Ověření bonity klienta

Ověření bonity klienta je jedním z nejdůležitějších opatření pro minimalizaci rizik souvisejících s poskytováním spotřebitelských úvěrů. Proto společnost XY, a.s. před poskytnutím spotřebitelských úvěrů prověřuje bonitu klienta několika způsoby. Pro společnost je velmi důležité vědět, kdo jsou její zákazníci a jaká je jejich finanční situace. Společnost dále zajímá, jak klient doposud splácel úvěry, popřípadě bližší informace o jeho stávajících či minulých finančních problémech. Jestliže společnost včas odhalí, kteří klienti jsou bonitní a kteří nikoliv, předchází tak případným komplikacím a ztrátám z neuhrazení pohledávek těchto klientů.

Společnost XY, a.s. provádí ověřování bonity klienta ve třech fázích, z nich každou provádí jiná osoba. Klient je prověřován již při vyplňování úvěrového formuláře na internetových stránkách společnosti. V tomto formuláři musí být kromě jména a příjmení, adresy a telefonu klienta vyplněny také údaje o druhu bydlení, příjmu rodiny a o zaměstnání klienta. Dále musí klient v tomto formuláři uvést své rodné číslo a číslo občanského průkazu, jež podléhají kontrole. U obou těchto čísel je nastavena kontrola formální stránky zadávaných čísel, která zabraňuje zadání nepravých a neexistujících rodných čísel či čísel občanských průkazů. Pokud klient zadá nepravé rodné číslo, nebude mu samozřejmě úvěrový formulář schválen a klient nebude moci odeslat žádost o úvěr.

Velmi podrobné prověření důvěryhodnosti a platební morálky klienta nastává v okamžiku, kdy je žádost o úvěr doručena do systému společnosti XY, a.s. Společnost se v tomto kroku zaměří nejen na vlastní archivované informace o klientech, ale také na externí registry a zaměstnavatele klienta. Klienti, od nichž společnost obdrží žádost o spotřebitelský úvěr, jsou prověřováni v následujících oblastech:

- Databáze Solus – jedním z bodů při rozhodování společnosti o poskytnutí úvěru je prověření, zda se klient nenachází v negativním registru dlužníků Solus. Tento registr chrání zájmy svých členů a vytváří databázi spotřebitelů, kteří nehradí

své závazky jejím členům, kterým je i společnost XY, a.s. Do negativního registru dlužníků se spotřebitelé dostanou po nesplacení tří po sobě jdoucích splátek. Pokud je žadatel o úvěr v tomto registru uveden, je nutné zjistit důvod, proč se v registru ocitl. Mnohdy se lidé do databáze Solus dostanou pouhým nedopatřením, proto i žadatel uvedený v tomto registru může úvěr od společnosti XY, a.s. získat.

- Black list – jedná se o interní seznam dlužníků společnosti XY, a.s., který společnost sama vytváří a pravidelně jej aktualizuje. V tomto seznamu jsou evidováni neplatící či problémoví klienti, se kterými nechce na základě předešlých zkušeností uzavírat smlouvy o úvěru. Hlavní úlohou black listu je tedy rychle identifikovat subjekty, jež jednají v rozporu se smluvními podmínkami uzavřenými se společností XY, a.s. a následně je vyloučit z dalších obchodních vztahů. Z toho vyplývá, že klienti uvedení na této listině nemají šanci získat spotřebitelský úvěr od společnosti XY, a.s. dokud nezaplatí dlužnou částku, popřípadě i déle.
- Klubový klient - klienti společnosti XY, a.s. jsou rozdělováni do dvou skupin, na nové a klubové klienty. Mezi klubové klienty jsou zařazeni bezproblémoví klienti s výbornou platební morálkou, kteří již v minulosti využili služeb společnosti XY, a.s. a úvěry spláceli vždy řádně a včas. Kluboví klienti mají zrychlený a zjednodušený proces uzavírání smluv. Od těchto klientů společnost ve většině případů při uzavírání smlouvy nepožaduje doložení žádných doplňujících informací či dokladů.
- Zaměstnavatel – společnost XY, a.s. dále prověřuje zaměstnavatele, u něž má být dle informací uvedených v žádosti o úvěr, žadatel o úvěr zaměstnán. U zaměstnavatele je ověřováno, zda klient u této společnosti skutečně pracuje, délka trvání jeho pracovního poměru, popřípadě příjem klienta ze zaměstnaneckého poměru.
- Insolvence – společnost XY, a.s. musí také prověřit, zda klient není zapsán v Insolvenčním rejstříku, který podle zákona eviduje informace o subjektech, jež se nacházejí v insolvenčním řízení. Vyhledávání klientů v insolvenčním rejstříku provádí zaměstnanci společnosti XY, a.s. prostřednictvím internetového portálu justice.cz, který tuto službu poskytuje zdarma.

Poslední ověření klienta provádí řidič zásilkové společnosti při předání objednaného zboží, kdy je také klientem podepsána smlouva o úvěru. Řidič zásilkové společnosti je povinen zkontrolovat pravost dokladů totožnosti a jejich totožnost s fotokopii, které musí klient doložit ke smlouvě o úvěru. Rovněž musí dohlédnout na to, zda jsou všechny potřebné doklady řádně podepsány, a zda klient souhlasí se smluvními podmínkami.

6.3 Smluvní podmínky

Společnost XY, a.s. využívá smluvní podmínky jako nástroj zajištění svých pohledávek. Veškeré smluvní podmínky týkající se poskytování úvěru jsou zakotveny ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, která musí být podle zákona č. 321/2001 Sb., písemná. Veškeré smluvní podmínky společnosti XY, a.s. jsou obsaženy ve Všeobecných obchodních podmínkách pro smlouvy o úvěru, jež jsou samostatným dokumentem přiloženým ke smlouvě o úvěru. Smluvní podmínky udávají vzájemná práva a povinnosti obou smluvních stran, s nimiž obě strany vyjádřily souhlas svým podpisem. Všeobecné obchodní podmínky pro smlouvy o úvěru jsou rozděleny do sedmi článků:

1. Základní ustanovení – obsahuje určení smluvních stran a definici účelu použití úvěru, jež může sloužit výhradně k nákupu zboží a služeb uvedených ve smlouvě. Ze základních ustanovení vyplývá společnosti XY, a.s. právo pověřit uzavíráním smluv obchodní zástupce, a také právo změny RPSN uvedené ve smlouvě o úvěru za předem stanoveným podmínkem. Základní ustanovení smluvních podmínek dále upravuje podmínky práv zákazníka vyjádřit nesouhlas ke změně RPSN či jejího výpočtu v průběhu splácení úvěru.
2. Způsob uzavření úvěrové smlouvy a čerpání úvěru – smlouvy jsou uzavírány na speciálním formuláři společnosti XY, a.s. a vcházejí v platnost podpisem společnosti a zákazníka. Je zde také stanovena výše a způsob čerpání úvěru. Je ustanoveno, že společnost XY, a.s. poskytne v případě smlouvy o úvěru peněžní prostředky do dvaceti dnů od převzetí zboží nebo do 20 dnů od uzavření smlouvy o úvěru. Je zde také upravena povinnost zákazníka informovat společnost XY, a.s. o změně všech údajů uvedených ve smlouvě, popřípadě o jeho zhoršené finanční situaci. Smluvní podmínky také zahrnují podmínky a způsob odstoupení od smlouvy.

3. Zajištění - obsahuje prohlášení zákazníka o prodloužení promlčecí doby veškerých práv vzniklých společností XY, a.s. z uzavření smlouvy na 10 let od započetí této doby. Dále je ustanoveno, že v případě pojištění a vzniku pojistné události, bude pojistné plnění společností XY, a.s. použito na úhradu pohledávek vůči dlužníkovi.
4. Splátkový režim – smluvní podmínky upravují samozřejmě také celkovou výši závazku dlužníka, jež zahrnuje výši úvěru (jistina, úroky, RPSN) a další platby (např. smluvní sankce), které je povinen zákazník splácet ve stanovených termínech uvedených ve smlouvě. Veškeré platby musí být řádně identifikovány. Jestliže zákazník poruší dohodnutý způsob platby více než 2x, je společnost XY, a.s. oprávněna změnit způsob platby. Zákazník nemá právo započíst, zadržet nebo snížit své splátky, ani odmítnout splacení svých závazků vůči společnosti XY, a.s. Dále zákazník souhlasí s právem společnosti XY, a.s. započíst splatné i nesplatné pohledávky za zákazníkem bez ohledu na právní vztah, z něhož vyplývají. Jestliže zákazník uhradí částku přesahující jeho závazky vyplývající ze sjednané smlouvy, je společnost XY, a.s. oprávněna započíst přeplatek na jiné splatné pohledávky daného zákazníka. Pokud však zákazník nemá další pohledávky je společnost povinna bez odkladu mu tento přeplatek vrátit.
5. Důsledky porušení povinnosti smluvních stran vyplývající ze smlouvy o úvěru – jsou důležitou součástí smluvních podmínek. Jestliže se zákazník ocitne v prodlení se splácením dvou měsíčních splátek současně, vzniká mu povinnost uhradit smluvní pokutu ve výši 30% z celkové částky úvěru bez ohledu na to, zda bylo porušení povinnosti zaviněné či nikoliv. Zákazník se zavazuje splatit tuto pokutu do 15 dnů po splatnosti druhé neuhrazené splátky. Společnost XY, a.s. má rovněž právo požadovat od zákazníka, který nehradí měsíční splátky včas, úroky ve výši 0,1 % z dlužné částky za každý den následující po splatnosti.
6. Předčasné splacení úvěru a zajištění smlouvy o úvěru – smluvní podmínky upravují právo zákazníka vrátit zcela nebo zčásti peněžní prostředky ke dni pravidelné měsíční splátky dohodnuté ve smlouvě, jestliže tento záměr oznámí společnosti XY, a.s. nejméně 30 dní před předčasným splacením úvěru. Zákazník rovněž zaplatí pouze úroky a platby související s úvěrem do dne předčasného splacení.
7. Závěrečná ustanovení - výše úroků z prodlení, smluvních pokut a dalších poplatků je stanovena v sazebníku společnosti XY, a.s., která je oprávněna je měnit a zákazník má povinnost seznámit se s touto změnou sám v sídle společnosti nebo

na jejich internetových stránkách. Zákazník také souhlasí se zpracováním osobních údajů, které uvedl ve smlouvě o úvěru, v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně spotřebitele po dobu 15 let od ukončení smluvního vztahu. Zákazník má právo být informován o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou jeho osobní údaje zpracovány, kým budou zpracovány a komu budou osobní údaje zpřístupněny. Zákazník dal rovněž společnosti XY, a.s. souhlas se zjišťováním a ověřováním jeho bonity, důvěryhodnosti a platební morálky v databázi Solus. Smluvní podmínky uvádějí, že veškerá korespondence určená zákazníkovi, bude zasílána na poslední adresu známou společnosti XY, a.s. V závěru obsahují smluvní podmínky způsob řešení sporů prostřednictvím rozhodčí doložky.

6.4 Dohoda o způsobu řešení sporů

Jak již bylo řešeno, jednou z hlavních činností společnosti XY, a.s. je poskytování spotřebitelských úvěrů. Díky velkému množství klientů a tedy i pohledávek se společnost často setkává se zpožděním či neuhrazením splátek úvěru. Z důvodu narůstajícího počtu neplatičů, se společnost XY, a.s. rozhodla zamezit zvyšování dluhu prostřednictvím rozhodčí doložky. Tento způsob vymáhání pohledávek byl společností zvolen především proto, že se jedná o mimosoudní vymáhání pohledávek prostřednictvím nezávislých a nestranných rozhodců. Na rozdíl od soudního řízení je tedy rozhodčí řízení rychlejší, v některých případech ekonomicky únosnější a také šetrnější k pověsti firmy.

Využití rozhodčí doložky je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, který stanovuje, že podmínkou řešení sporu v rozhodčím řízení je uzavření písemné rozhodčí doložky, která však nesmí být součástí podmínek hlavní smlouvy, v tomto případě smlouvy o úvěru. Proto společnost XY, a.s. začlenila rozhodčí doložku do samostatné smlouvy s názvem Dohoda o způsobu řešení sporů. Tato smlouva upravuje řešení jakýchkoli sporů, které již vznikly nebo mohou vzniknout mezi smluvními stranami. Dohoda o způsobu řešení sporů je podepsána oběma smluvními stranami současně s podpisem smlouvy o úvěru, k níž je přiložena. V dohodě se smluvní strany zavazují, že veškeré vzniklé neshody budou řešit v první řadě dohodou. Přes veškerou snahu však mohou nastat situace, kdy vzájemné neshody mezi zúčastněnými bude muset řešit třetí strana. Vznikne-li spor či sporné otázky vyplývající z dohody nebo spor související s její platností, výkladem, porušením, vypovězením či nedodržením, budou s konečnou platností řešeny rozhodcem v rámci rozhodčího řízení, jež se uskuteční v sídle

rozhodce. Součástí rozhodčí doložky je samozřejmě jmenovitě určen rozhodce včetně jeho sídla a adresy. Řízení může být zahájeno pouze v okamžiku, podá-li některá smluvní strana žalobu k rozhodci. Rozhodčí řízení mezi společnostmi XY, a.s. a jejím klientem je pouze písemné a bude v něm postupováno podle hmotného a procesního práva České republiky. Veškeré písemnosti včetně všech důkazů a rozhodčího nálezu, se doručují na adresy smluvních stran uvedených ve smlouvě. Rozhodčí nález je závazný, konečný a vykonatelný pro obě smluvní strany a není možné se proti němu odvolat. Pokud není uvedeno jinak, musí rozhodčí nález obsahovat odůvodnění rozhodnutí. Toto rozhodnutí bývá v praxi zpravidla vydáno nejpozději do devadesáti dnů od podání žaloby. Rozhodčí doložka společnosti také obsahuje částku odměny rozhodce, která činí 3 000 Kč bez DPH. Je zde uveden i způsob úhrady nákladů na rozhodčí řízení. Tyto náklady zahrnují rozhodčí poplatek, popřípadě odměnu advokáta, které musí být uhrazeny neúspěšným účastníkem sporu dle vyhlášky č. 484/2000 Sb. úspěšnému účastníkovi sporu.

Dohoda o způsobu řešení sporů umožňuje také projednání sporů mezi společnostmi XY, a.s. a jejím klientem před příslušným soudem České republiky, jež bude o sporu rozhodovat dle občanského soudního řádu. Soudní řízení může být písemné i ústní a je zahájeno v okamžiku, kdy jedna ze smluvních stran podá žalobu podle občanského soudního řádu k příslušnému obecnému soudu. Jestliže bude žaloba k obecnému soudu podána před podáním žaloby k rozhodčímu soudu, bere se tato skutečnost jako podnět k rozvázání rozhodčí doložky. Součástí dohody je také struktura nákladů na soudní řízení, jež zahrnují soudní poplatek (dle zákona č. 549/1991 Sb.) a náklady právního zastoupení (dle zákona č. 484/2000 Sb.). Soudní řízení je ukončeno rozsudkem, proti němuž není dle Dohody o způsobu řešení sporů přípustné odvolání, pokud je nařízeno peněžité plnění nepřesahující částku 10 tisíc Kč.

V neposlední řadě obsahuje Dohoda o způsobu řešení sporů potvrzení spotřebitele, že byl předem patřičně seznámen s důsledky uzavření této dohody, dohodu si podrobně prostudoval a uvedeným informacím porozuměl.

Rozhodčí řízení má tedy oproti běžnému soudnímu řízení nepochybně mnoho výhod. Za podstatný přínos použití rozhodčí doložky považují především zrychlení a zjednodušení uspokojení pohledávek společnosti XY, a.s. na majetku dlužníka.

Při tvorbě rozhodčí doložky je nutné postupovat podle zákona č. 216/1994 Sb., především ve formě rozhodčí doložky a také v obeznámení klienta s tímto způsobem vymáhání pohledávky.

6.5 Statistické vyhodnocení rizikovosti pohledávek po splatnosti ze smluv o spotřebitelském úvěru

Pro statistické vyhodnocení rizikovosti pohledávek společnosti XY, a.s. jsem zpracovala poskytnuté údaje společnosti o jednotlivých úvěrových smlouvách za období 2007 – 2012. V první řadě byl zpracován vývoj smluv o spotřebitelském úvěru v jednotlivých letech, který je zobrazen v následující tabulce.

Tab. 10. Vývoj počtu úvěrových smluv spol. XY, a.s. v letech 2007 – 2012 (v ks)

Smlouvy	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Schválené	1 816	3 341	2 847	3 346	4 099	5 274	20 723
Zamítnuté	777	1 861	1 744	2 266	2 693	4 283	13 624
Vymáhané	153	372	318	426	514	175	1 958
Celkem	2 593	5 202	4 591	5 612	6 792	9 557	34 347

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Předcházející tabulka nám ukazuje vývoj počtu schválených, zamítnutých a vymáhaných smluv společnosti XY, a.s. v jednotlivých letech. Ve sledovaném období je možné vidět narůstající počet smluv. Pouze v roce 2009 se snížil počet schválených a uzavřených smluv o 494 smluv, což znamenalo pokles o 6 433 011 Kč. Tento pokles byl vyvolán především ekonomickou krizí, během níž lidé omezili nákup zboží na splátky. Ovšem již od roku 2010 se tempo růstu počtu jednotlivých smluv zvyšovalo. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán v roce 2008, kdy počet schválených smluv vzrostl téměř o 84 % oproti roku 2007. Se vzrůstajícím počtem schválených smluv je možné pozorovat také nárůst počtu zamítnutých smluv, což vypovídá o zvyšující se opatrnosti společnosti XY. V roce 2008 se počet zamítnutých smluv zvýšil dokonce o 139 % oproti roku 2007. V roce 2012 již činil podíl zamítnutých smluv zhruba 45 % z celkového počtu žádostí o úvěr. Počet vymáhaných smluv v roce 2012 však není konečný. Jelikož je zpravidla nejvíce smluv uzavíráno vždy v posledním čtvrtletí roku, není v tomto okamžiku možné zjistit, kolik smluv bude ještě vymáháno. Uvedené údaje jsou aktuální pouze ke konci února 2013.

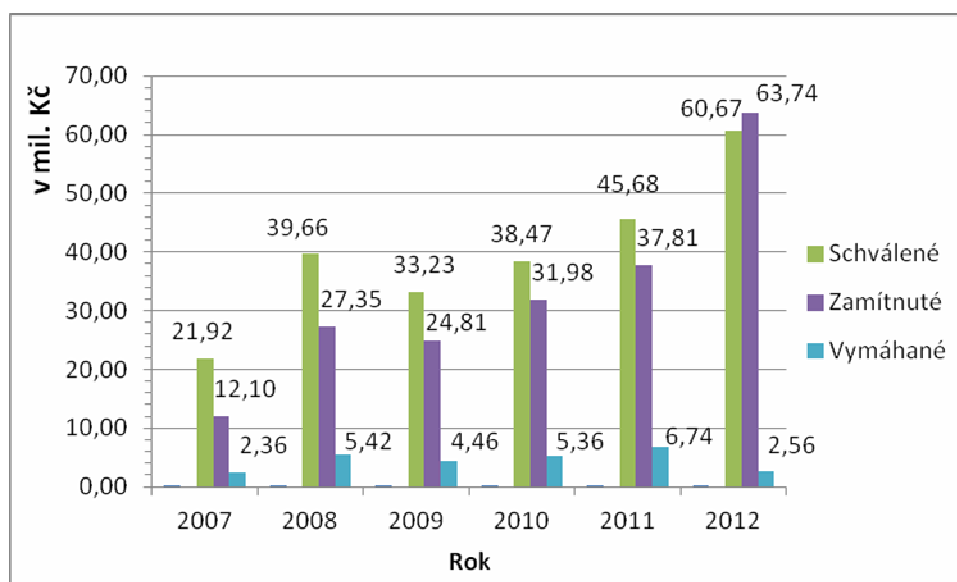
Tab. 11. Vývoj jednotlivých úvěrových smluv spol. XY, a.s. v letech 2007 – 2012 (v tis. Kč)

Smlouvy	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Schválené	21 916,80	39 662,80	33 229,20	37 473,50	45 683,50	60 671,40	239 637,20
Zamítnuté	12 097,30	27 348,50	24 807,10	31 979,20	37 813,00	63 741,40	197 786,50
Vymáhané	2 359,20	5 419,20	4 459,20	5 358,00	6 744,00	2 559,20	26 898,80
Celkem	34 014,10	67 011,30	58 036,30	70 452,70	83 496,50	124 412,80	437 423,70

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V následujícím grafu je znázorněn vývoj schválených, zamítnutých i vymáhaných smluv v jednotlivých letech.

Graf 4. Vývoj smluv společnosti XY, a.s. v letech 2007 – 2012 (v mil. Kč)

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

6.5.1 Rizikovost pohledávek dle prodejny

V následujících tabulkách jsem provedla vyhodnocení rizikovosti pohledávek po splatnosti v letech 2007 – 2012 dle prodejen, v nichž klienti zboží na úvěr nakoupili.

Tab. 12. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle prodejen

Prodejna	Celkem - schválené		Celkem - zamítnuté	
	počet smluv (ks)	částka (Kč)	počet smluv (ks)	částka (Kč)
A	9 592	109 474 275,00	6 745	96 678 908,00
B	3 017	35 926 669,00	2 073	30 350 113,00
C	3 430	39 814 184,00	1 605	26 222 433,50
D	4 684	54 421 952,00	3 201	44 535 006,00
Celkem	20 723	239 637 080,00	13 624	197 786 460,50

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že nejvíce úvěrových smluv je uzavíráno s klienty nakupujícími zboží v prodejně A. V této prodejně bylo během celého sledovaného období uzavřeno 9 592 úvěrových smluv v celkové částce téměř 109,5 milionů Kč. V prodejně A je rovněž největší množství zamítnutých smluv, jejichž podíl překročil 40 % z celkového počtu žádostí o úvěr z této prodejny. Nejméně smluv bylo naopak uzavřeno v prodejně B, jejichž celková hodnota za celé sledované období činila 35,9 milionu Kč. Podíl zamítnutých smluv v této prodejně dosáhl 40,7 % z celkového počtu žádostí o úvěr na nákup zboží v prodejně B.

Tab. 13. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle prodejen

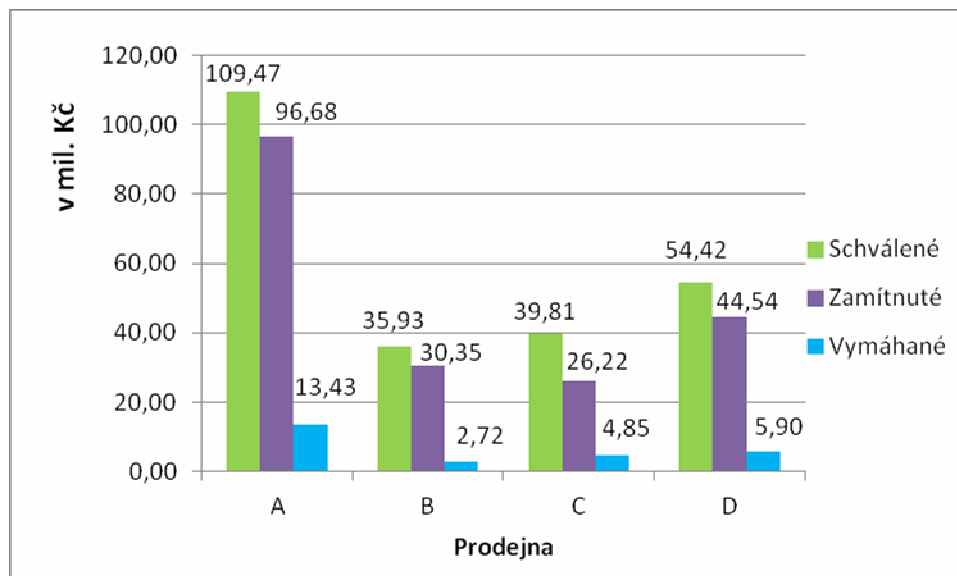
Prodejna	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet smluv	částka (Kč)	podíl (%)	počet smluv	částka (Kč)	podíl (%)
A	9592 ks	109 474 275,00	45,68	983 ks	13 425 238,50	5,60
B	3017 ks	35 926 669,00	14,99	202 ks	2 724 402,00	1,14
C	3430 ks	39 814 184,00	16,61	321 ks	4 852 245,00	2,02
D	4684 ks	54 421 952,00	22,71	452 ks	5 896 940,00	2,46
Celkem	20723 ks	239 637 080,00	100,00	1958 ks	26 898 825,50	11,22

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V předcházející tabulce č. 13. je znázorněno srovnání schválených a vymáhaných smluv rozdělených dle prodejen. Z této tabulky vyplývá, že z celkového objemu schválených a uzavřených smluv je vymáháno 11,22 %. Největší podíl vymáhaných smluv byl ve sledovaném období zaznamenán v prodejně A, kde podíl vymáhaných smluv tvoří 5,6 % z celkové částky schválených smluv. Nejrizikovější jsou tedy klienti nakupující zboží na úvěr v prodejně A. Naopak nejméně rizikové úvěrové smlouvy jsou uzavírány s klienty nakupujícími v prodejně B. Podíl vymáhaných smluv v této prodejně činí 1,14 % ze všech schválených smluv. Z celkové hodnoty uzavřených smluv je v prodejnách A a B

vymáháno více než 2 % smluv. Pro lepší znázornění jsou veškeré výsledky uvedeny v následujícím grafu.

Graf 5. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle prodejen (v mil. Kč)

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Tab. 14. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. u mužů dle prodejen

Prodejna	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
A	5 018	60 829 118,50	25,38	506	7 435 578,00	3,10
B	1 888	23 737 154,00	9,91	105	1 571 644,00	0,66
C	1 825	22 248 165,50	9,28	218	3 472 499,00	1,45
D	2 519	31 192 143,00	13,02	240	3 465 904,00	1,45
Celkem	11 250	138 006 581,00	57,59	1 069	15 945 625,00	6,65

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V tabulce 14 a 15 můžeme vidět podrobnější vyhodnocení rizikovosti smluv, které jsou zde členěny nejen podle prodejen, ale zároveň také podle pohlaví. I z těchto tabulek je zřejmé, že muži i ženy mají největší podíl vymáhaných smluv v prodejně A. Rozdíly jsou však zaznamenány u nejméně rizikových klientů. Zatímco nejmenší podíl vymáhaných smluv je u mužů nakupujících zboží v prodejně B, u žen je viditelně nejmenší podíl vymáhaných smluv v prodejně C.

Tab. 15. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. u žen dle prodejen

Prodejna	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
A	4 574	48 645 156,50	20,30	477	5 989 660,50	2,50
B	1 129	12 189 515,00	5,09	97	4 452 758,00	1,86
C	1 605	17 566 018,50	7,33	103	1 379 746,00	0,58
D	2 165	23 229 809,00	9,69	212	2 431 036,00	1,01
Celkem	9 473	101 630 499,00	42,41	889	14 253 200,50	5,95

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

6.5.2 Rizikovost pohledávek dle pohlaví klienta

Dále jsem provedla vyhodnocení pohledávek po splatnosti dle pohlaví klientů za období 2007 – 2012. V následující tabulce můžeme vidět počet a objem schválených a zamítnutých smluv dle pohlaví.

Tab. 16. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle pohlaví klientů

Pohlaví	Schválené smlouvy		Zamítnuté smlouvy	
	počet	částka (Kč)	počet	částka (Kč)
Muži	11250 ks	138 006 581,00	7746 ks	119 440 147,00
Ženy	9473 ks	101 630 499,00	5878 ks	78 346 313,50
Celkem	20723 ks	239 637 080,00	13624 ks	197 786 460,50

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z tabulky 16. vyplývá, že muži nakupují zboží na spotřebitelský úvěr častěji než ženy. Počet úvěrových smluv uzavřených s muži byl během let 2007 – 2012 o 1 777 vyšší, než počet smluv uzavřených s ženami. Tato skutečnost lze zdůvodnit tím, že se ženy v otázce peněz snaží chovat zodpovědněji a na rozdíl od mužů nevyužívají tak často spotřebitelské úvěry na nákup věcí, na něž nemají naspořeny vlastní finanční prostředky. Muži jsou také mnohem jistější při rozhodování o financích.

Tab. 17. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle pohlaví klientů

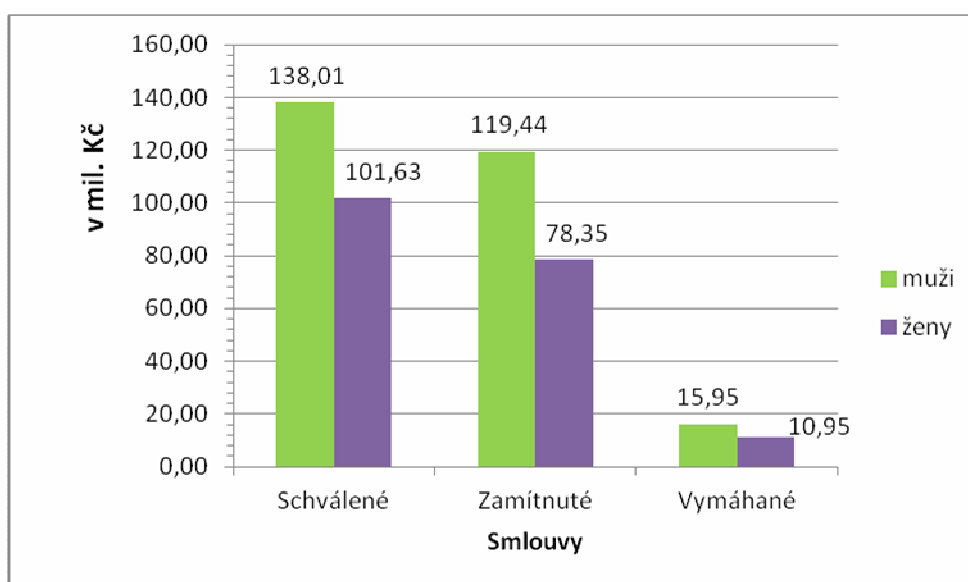
Pohlaví	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet (ks)	částka(Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka(Kč)	podíl (%)
Muži	11 250	138 006 581,00	57,59	1 069	15 945 625,00	6,65
Ženy	9 473	101 630 499,00	42,41	889	10 953 200,50	4,57
Celkem	20 723	239 637 080,00	100,00	1 958	26 898 825,50	11,22

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že rizikovější jsou úvěrové smlouvy uzavírané s muži než s ženami. Z celkové hodnoty schválených smluv, která činí více než 239,6 milionů Kč, je zhruba 15,9 milionů Kč vymáháno ze smluv uzavřených s muži. Tyto výsledky korespondují i s průzkumy, podle nichž vyplývá, že ženy jsou na rozdíl od mužů důslednější ve splácení svých dluhů.

Ženy během sledovaného období dlužily společnosti XY, a.s. o 4 992 tisíc Kč méně než muži, u nichž podíl vymáhaných smluv činil 6,65 % z celkového objemu schválených smluv. U žen činil tento podíl 4,57 %.

Graf 6. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle pohlaví klientů (v mil. Kč)

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

6.5.3 Rizikovost pohledávek dle věku klienta

Dále jsem provedla statistické vyhodnocení rizikovosti spotřebitelských smluv o úvěru dle věku klientů, s nimiž společnost XY smlouvy uzavírá. Veškeré údaje byly rozděleny do šesti věkových skupin a zaznamenány do následující tabulky.

Tab. 18. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle věku klientů

Věk	Schválené smlouvy		Zamítnuté smlouvy	
	počet (ks)	částka (Kč)	počet (ks)	částka (%)
do 30	5 822	68 766 478,00	6 002	90 178 482,50
31 - 40	7 736	89 681 778,50	4 329	61 744 156,00
41 - 50	4 126	47 576 488,50	1 892	26 000 671,00
51 - 60	1 938	21 957 272,00	894	12 736 692,00
61 - 70	862	9 336 814,00	401	5 890 766,00
71 a více	239	2 318 249,00	106	1 235 693,00
Celkem	20 723	239 637 080,00	13 624	197 786 460,50

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z tabulky 18 vyplývá, že největší množství úvěrů poskytuje společnost XY, a.s. klientům ve věku 31 – 40 let, s nimiž ve sledovaném období uzavřela 7 736 úvěrových smluv v částce 89,6 milionů Kč. Druhou skupinou, která nejčastěji čerpá spotřebitelský úvěr od společnosti XY, a.s., jsou klienti ve věku do 30 let. S těmito klienty společnost uzavřela ve sledovaném období 5 822 smluv v celkovém objemu 68,76 milionů Kč. Ve věkové skupině do 30 let je rovněž největší podíl zamítnutých smluv, který činí 46,6 % z celkového objemu zamítnutých smluv. Naopak nejméně zamítnutých i schválených smluv, jak můžeme vidět v tabulce, bylo zjištěno ve věkové skupině 71 a více let. Této skupině byly společností XY, a.s. poskytnuty úvěry na základě 239 schválených smluv ve výši 2,3 milionu korun. Nízký podíl uzavřených smluv vykazuje také skupina klientů ve věku 61 – 70 let, s nimiž společnost XY, a.s. uzavřela v celém sledovaném období celkem pouze 862 smluv.

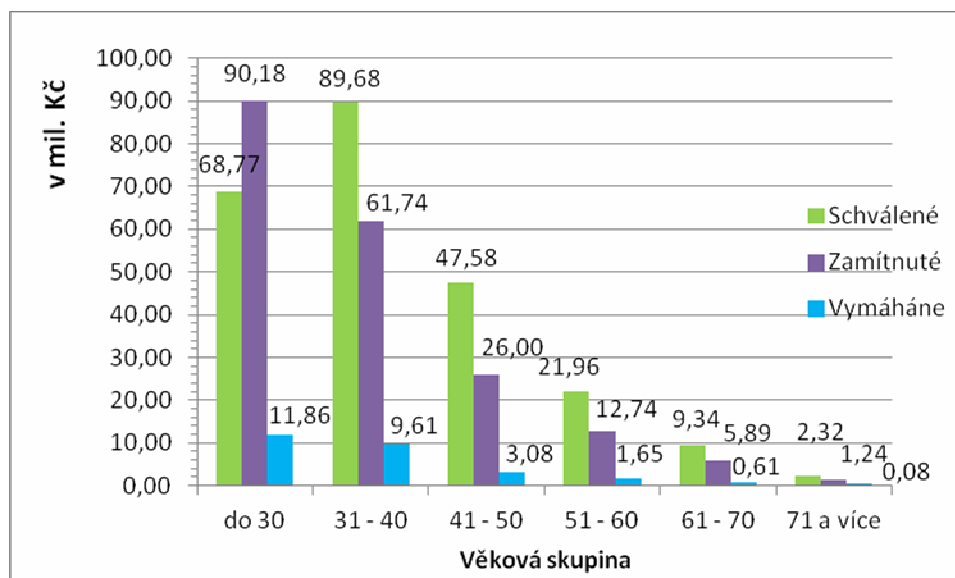
Tab. 19. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle věku klientů

Věk	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
do 30	5 822	68 766 478,00	28,70	870	11 862 037,00	4,95
31 - 40	7 736	89 681 778,50	37,42	700	9 607 440,00	4,01
41 - 50	4 126	47 576 488,50	19,85	230	3 081 046,50	1,29
51 - 60	1 938	21 957 272,00	9,16	108	1 653 262,00	0,69
61 - 70	862	9 336 814,00	3,90	45	614 441,00	0,26
71 a více	239	2 318 249,00	0,97	5	80 599,00	0,03
Celkem	20 723	239 637 080,00	100,00	1 958	26 898 825,50	11,22

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z předešlé tabulky je zřejmé, že z hlediska věku jsou nejrizikovější skupinou klienti do 30 let. Podíl vymáhaných pohledávek v této skupině tvoří 4,95 % z celkové hodnoty poskytnutých úvěrů. Ve věkové skupině do 30 let je z 5 822 schválených smluv vymáháno 870 smluv v hodnotě 11,86 milionů Kč. Podrobnější analýzou smluv jsem zjistila, že z této částky bylo 445 smluv vymáháno od mužů do 30 let a 425 smluv od žen do 30 let. Jednotlivé podíly vymáhaných pohledávek jsou u mužů ve výši 2,79 % a u žen 2,16 % z celkového objemu uzavřených smluv. Nejmenší podíl vymáhaných smluv byl ve sledovaném období zaznamenán u klientů ve skupině 71 a více let a činil 0,03 % ze všech uzavřených smluv. Podíl vymáhaných smluv nižší než 0,5 % měli také klienti ve věku 61 – 70 let.

Graf 7. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle věku klientů (v mil. Kč)

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V následujících tabulkách jsou podrobněji analyzovány smlouvy dle věku a pohlaví. Můžeme zde vidět, že nejrizikovější skupinou jsou muži ve věku do 30 let, u nichž podíl vymáhaných smluv z celkové částky schválených smluv činí 2,79%. Druhou nejrizikovější skupinou jsou muži ve věkové skupině 31 – 40 let s podílem 2,42 % vymáhaných smluv. Třetí poměrně rizikovou skupinou, u níž podíl vymáhaných smluv přesahuje 2 %, jsou ženy ve věku do 30 let.

Tab. 20. Schválené a vymáhané smlouvy spol. XY, a.s. u mužů rozděleny dle jejich věku

Věk - muži	Schválené			Vymáhané		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
do 30	3 056	39 364 358,50	16,43	445	6 693 184,50	2,79
31 - 40	4 404	53 464 923,50	22,31	389	5 793 976,00	2,42
41 - 50	2 331	28 307 418,00	11,81	150	2 093 291,50	0,87
51 - 60	979	11 609 728,00	4,84	60	992 864,00	0,41
61 - 70	396	4 409 103,00	1,84	22	310 914,00	0,13
71 a více	84	851 050,00	0,36	3	61 395,00	0,03
Celkem	11 250	138 006 581,00	57,59	1 069	15 945 625,00	6,65

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z tabulek 20 a 21 je rovněž zřejmé, že u mužů i u žen jsou nejméně rizikovými skupinami klienti ve věku 71 let a více, u nichž je rovněž nejmenší počet uzavřených úvěrových smluv. Nejméně rizikové jsou smlouvy uzavírány s ženami ve věku 71 a více, jejich podíl vymáhaných smluv činí 0,01 % z celkové částky smluv schválených. U mužů ve věkové skupině 71 a více činí podíl vymáhaných smluv 0,03 %. Druhou nejméně rizikovou skupinou jsou klienti spadající do věkové skupiny 61 – 70 let. V této skupině je u mužů i u žen shodně vymáháno 0,13 % smluv z hodnoty schválených smluv.

Tab. 21. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. u žen rozděleny dle jejich věku

Věk - ženy	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
do 30	2 766	29 402 119,50	12,27	425	5 168 852,50	2,16
31 - 40	3 332	36 216 855,00	15,11	311	3 813 464,00	1,59
41 - 50	1 795	19 269 070,50	8,04	80	987 755,00	0,41
51 - 60	959	10 347 544,00	4,32	48	660 398,00	0,28
61 - 70	466	4 927 711,00	2,06	23	303 527,00	0,13
71 a více	155	1 467 199,00	0,61	2	19 204,00	0,01
Celkem	9 473	101 630 499,00	42,41	464	10 953 200,50	4,57

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

6.5.4 Rizikovitost pohledávek dle varianty splácení úvěru

Dalším vybraným kritériem pro hodnocení rizikovitosti pohledávek po splatnosti dle smluv o spotřebitelském úvěru je varianta splácení, kterou si klient v žádosti o úvěr zvolil. Společnost XY, a.s. poskytuje výběr z pěti základních variant, kterými jsou Varianta 1/10, 0 Kč při řádném splácení, Desetina 4M, 24 rovnoměrných splátek a 36 rovnoměrných

splátek. Varianta 0 Kč při řádném splácení je společností XY, a.s. nabízena teprve od roku 2012. Ostatní varianty uvedené v tabulkách jsou klientům nabízeny pouze v rámci akčních nabídek společnosti.

Tab. 22. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle varianty splácení úvěru

Varianta splácení	Schválené smlouvy		Zamítnuté smlouvy	
	počet (ks)	částka (Kč)	počet (ks)	částka (Kč)
Varianta 1/10	6 364	67 153 200,00	2 621	31 080 846,50
0 Kč při řádném splácení	407	5 000 244,00	73	878 326,00
0 Kč při nákupu/20 splátek	4 097	48 416 470,50	5 876	86 435 320,50
1/10 bez navýšení	1 688	21 051 694,00	360	4 837 621,00
12 rovnoměrných splátek	156	1 781 056,50	80	1 218 964,00
Desetina 4M	4 319	47 719 922,00	888	11 278 997,00
Desetina 3M	20	177 409,00	4	23 129,00
Desetina 6M	130	1 401 129,00	32	362 397,00
Triangl Bonus	7	86 576,00	1	10 306,00
25% akontace / 18 splátek	1	20 199,00	0	0,00
24 splátek	1 735	22 315 547,50	1 439	21 404 546,00
36 splátek	1 799	24 513 632,50	2 250	40 246 536,50
Celkem	20 723	239 637 080	13 624	197 776 989,50

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V předešlé tabulce jsou uvedeny údaje o schválených a zamítnutých smlouvách rozděleny dle variant splácení. Z tabulky jasně vyplývá, že nejoblíbenějšími variantami splácení jsou varianta 1/10, tedy zaplatit desetinu při předání zboží a zbylou část uhradí v deseti měsíčních splátkách. Tato varianta je využívána ve 30 % smluv. I přesto, že tuto variantu volí nejvíce klientů, nejsou smlouvy s tímto způsobem splácení nejčastěji zamítané. Těmi jsou úvěrové smlouvy s variantou splácení 0 Kč při nákupu/2 splátek. V případě této varianty je dokonce ve sledovaném období více smluv zamítnutých než schválených, a to o 1 779 smluv. Zamítnuté smlouvy u této varianty jsou ve srovnání se smlouvami schválenými o více než 38 milionů vyšší. Velmi oblíbenou variantou je rovněž Desetina 4M, s níž byly v letech 2007 – 2012 uzavřeny smlouvy v hodnotě 47,7 milionů Kč. Také u varianty 24 splátek a 26 splátek přesahují částky poskytnutých úvěrů 20 milionů Kč. V případě varianty 24 splátek jsou počet i částka uzavřených a zamítnutých smluv téměř shodné. U varianty 36 splátek naopak opět počet zamítnutých smluv převýšil schválené smlouvy o 451 smluv, což představuje 17,3 milionů Kč.

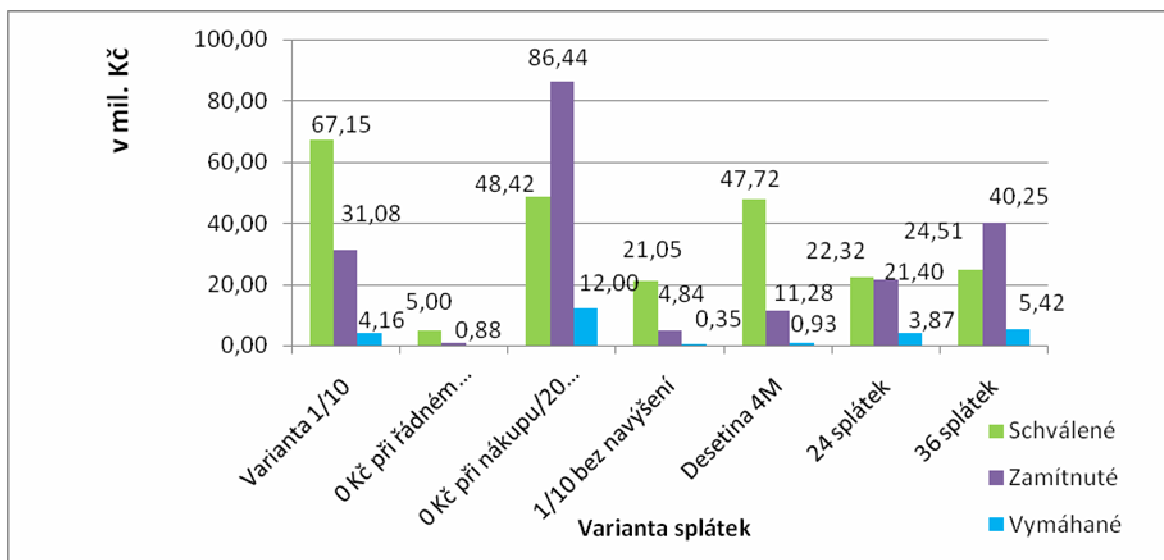
Tab. 23. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle varianty splácení úvěru

Varianta splácení	Schválené smlouvy			Vymáhané smlouvy		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
Varianta 1/10	6 364	67 153 200,00	28,02	334	4 160 569,50	1,74
0 Kč při řádném splácení	407	5 000 244,00	2,09	0	0,00	0,00
0 Kč při nákupu/20 splátek	4 097	48 416 470,50	20,20	910	11 996 843,00	5,01
1/10 bez navýšení	1 688	21 051 694,00	8,78	22	354 258,00	0,15
12 rovnoměrných splátek	156	1 781 056,50	0,74	10	156 027,00	0,07
Desetina 4M	4 319	47 719 922,00	19,91	67	930 724,00	0,39
Desetina 3M	20	177 409,00	0,07	0	0,00	0,00
Desetina 6M	130	1 401 129,00	0,58	1	12 965,00	0,01
Triangl Bonus	7	86 576,00	0,04	0	0,00	0,00
25% akontace / 18 splátek	1	20 199,00	0,01	0	0	0,00
24 splátek	1 735	22 315 547,50	9,31	250	3 870 137,50	1,61
36 splátek	1 799	24 513 632,50	10,23	364	5 417 301,50	2,26
Celkem	20 723	239 637 080	100,00	1 958	26 898 825,50	11,22

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Z tabulky 23 vyplývá, že pro společnost XY, a.s. jsou nejrizikovější smlouvy s variantou splácení 0 Kč při nákupu/20 splátek. Hlavním důvodem je především skutečnost, že při výběru této varianty získá klient zboží, aniž by musel zaplatit první splátku či zálohu. U této varianty je z počtu 4 097 schválených smluv zhruba 22 % smluv ve výši necelých 12 milionů Kč vymáháno. Objem vymáhaných úvěrových smluv s variantou 0 Kč při nákupu/20 splátek tvoří podíl 5,01% z celkového objemu schválených smluv. Druhou nejrizikovější variantou je 36 rovnoměrných splátek s podílem 2,26% na celkovém objemu uzavřených smluv a třetí je varianta 1/10. Pokud pomínu akční varianty, jsou nejméně rizikové varianty 1/10 bez navýšení a Desetina 4M.

Graf 8. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle varianty splácení (v mil. Kč)

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Podrobnější analýzou jednotlivých úvěrových smluv či žádostí o úvěr jsem také zjistila, které varianty splácení jsou v daných věkových kategoriích u žen i u mužů nejvíce využívány. Ženy ve věku do 30 let nejčastěji využívají variantu splácení 0 Kč při nákupu/20 splátek. V letech 2007 – 2012 ji využili v 837 úvěrových smlouvách. V ostatních věkových kategoriích je nejoblíbenější splátkovou variantou Varianta 1/10. Nejvíce úvěrových smluv s touto variantou splácení bylo uzavřeno ženami ve věku 31 – 40 let. Celková hodnota těchto smluv dosáhla ve sledovaném období 10,3 milionu Kč.

Muži, a to ve všech věkových kategoriích, si při uzavírání smlouvy o úvěru vybírají nejčastěji Variantu 1/10. Nejvíce smluv s touto variantou společnost XY, a.s. uzavřela s muži ve věku 31 – 40 let. S touto skupinou klientů bylo uzavřeno 1 200 smluv. Další velmi oblíbenou variantou splácení je pro muže ve věku 31 – 40 Varianta 4M, s níž bylo uzavřeno 978 smluv v hodnotě 11,3 milionu Kč. Muži spadající do věkové kategorie do 30 let velmi často volí variantu 0 Kč při nákupu/20 splátek. Tuto variantu zvolili v 850 schválených smlouvách v hodnotě 11,4 milionu Kč.

6.5.5 Rizikost pohledávek dle kraje

Posledním hlediskem pro vyhodnocení rizikovosti pohledávek po splatnosti je kraj, v němž má klient uzavírající úvěrovou smlouvu se společností XY, a.s. trvalé bydliště. V tabulkách jsou jednotlivé kraje rozděleny do devíti oblastí. Z nichž tři kraje jsou ze Slovenské republiky, a počet smluv v těchto krajích je zanedbatelný. Uvádím je tedy pouze

pro úplnost, ovšem při hodnocení nebyly tyto brány v úvahu. V průběhu sledovaných let bylo ve Středočeském a Východoslovenském kraji podáno devět žádostí o spotřebitelský úvěr, ovšem všechny byly společnostmi XY, a.s. zamítnuty. Z Bratislavy byla schválena pouze jedna smlouva v hodnotě 14 190 Kč, která byla uzavřena v roce 2012. Dalších pět žádostí o úvěr společnost zamítla. Ve Středoslovenském a Západoslovenském kraji byly během sledovaných let schváleny tři smlouvy, ovšem 24 smluv bylo v této době zamítnuto.

Tab. 24. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle krajů

Kraj	Schválené		Zamítnuté	
	počet	částka (Kč)	počet	částka (%)
Středoslovenský (východ) a Východoslovenský	0	0,00	9	121 670,00
Hlavní město Praha	2 010	24 451 006,50	1 237	19 594 709,00
Středočeský	3 116	37 536 278,50	2 024	28 854 620,50
Jihočeský a Západočeský	2 457	28 065 675,00	1 739	24 517 455,00
Severočeský	3 531	40 905 986,00	3 094	45 789 359,50
Východočeský (a část Jihomoravského)	2 528	28 068 939,50	1 700	23 639 936,00
Jihomoravský	2 758	31 905 731,00	1 389	19 889 045,50
Severomoravský	4 319	48 642 560,50	2 403	34 961 654,00
Bratislava	1	14 190,00	5	56 741,00
Západoslovenský a Středoslovenský (západ)	3	46 713,00	24	351 799,00
Celkem	20 723	239 637 080,00	13 624	197 776 989,50

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Největší počet zamítnutých smluv bylo v letech 2007 – 2012 zjištěno v Severočeském kraji. Ačkoliv počet zamítnutých smluv byl nižší než počet smluv schválených, výše zamítnutých smluv však překročila částku schválených smluv o 4,88 milionu Kč. V severomoravském kraji bylo uzavřeno nejvíce smluv o úvěru, jejichž částka přesahovala 48,6 milionů Kč. Z toho však bylo v hodnotě více než 2 400 smluv v hodnotě 34,9 mil Kč zamítnuto. Významné množství smluv bylo zamítnuto také ve Středočeském, Jihočeském a Západočeském a také ve Východočeském kraji.

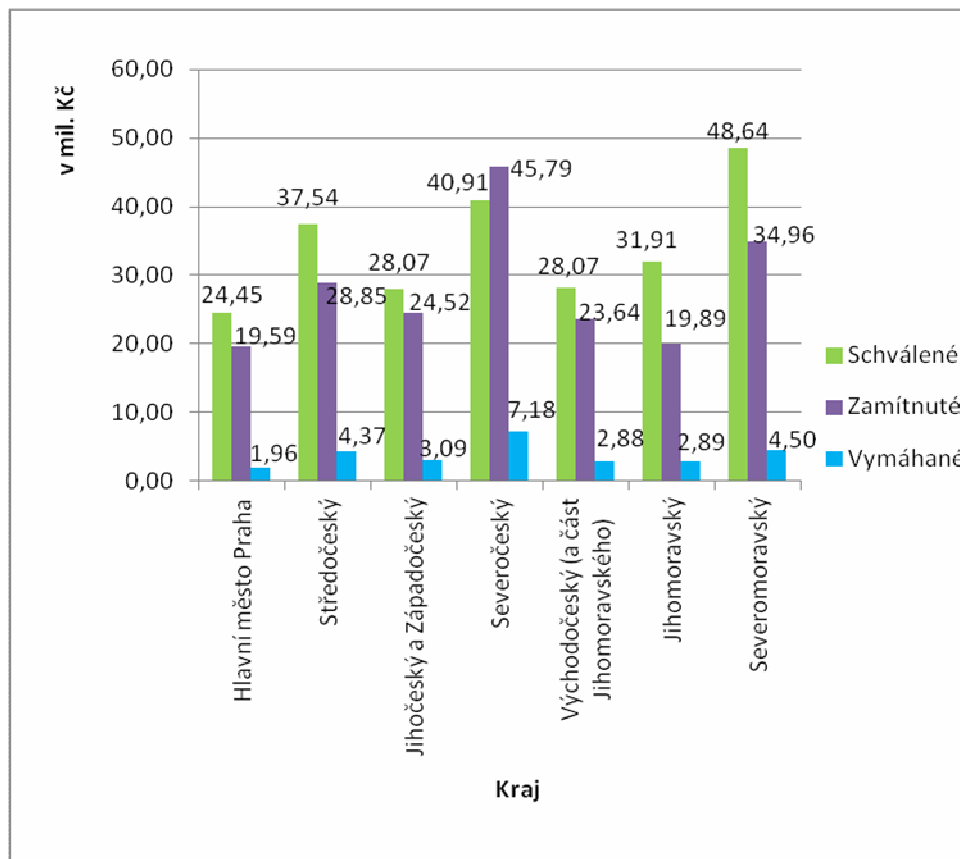
Tab. 25. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle krajů

Kraj	Schválené			Vymáhané		
	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)	počet (ks)	částka (Kč)	podíl (%)
Středoslovenský (východ) a Východoslovenský	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
Hlavní město Praha	2 010	24 451 006,50	10,20	138	1 958 914,50	0,82
Středočeský	3 116	37 536 278,50	15,66	319	4 367 735,50	1,82
Jihočeský a Západočeský	2 457	28 065 675,00	11,71	250	3 094 296,50	1,29
Severočeský	3 531	40 905 986,00	17,07	504	7 175 716,00	2,99
Východočeský (a část Jihomoravského)	2 528	28 068 939,50	11,71	210	2 881 986,50	1,20
Jihomoravský	2 758	31 905 731,00	13,31	210	2 886 722,00	1,20
Severomoravský	4 319	48 642 560,50	20,30	326	4 498 254,50	1,88
Bratislava	1	14 190,00	0,01	0	0,00	0,00
Západoslovenský a Středoslovenský (západ)	3	46 713,00	0,02	1	35 200,00	0,01
Celkem	20 723	239 637 080,00	100,00	1 958	26 898 825,50	11,22

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Pokud srovnáme schválené a vymáhané smlouvy, je jednoznačně nerizikovějším krajem kraj Severočeský, v němž podíl vymáhaných smluv na celkovém objemu schválených smluv činil 2,99 %. V Severočeském kraji bylo v průběhu let 2007 – 2012 vymáháno 504 smluv v celkové hodnotě 7,17 milionů Kč. Druhým nejrizikovějším krajem je Severomoravský s výší vymáhaných pohledávek téměř 4,5 milionů Kč. Nejméně rizikový je kraj Hlavní město Praha s vymáhanou částkou asi 1,9 milionu Kč a podílem 0,82 % ze všech schválených smluv. Podrobnější analýzou jsem zjistila, že i v Severočeském kraji jsou rizikovější muži s počtem 262 vymáhaných smluv, jejich podíl je ve výši 1,73 % z celkových schválených smluv. Počet vymáhaných pohledávek u žen ze Severočeského kraje je 242 smluv, tedy podíl na celkových uzavřených smlouvách činí 1,26 %.

Graf 9. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle krajů (v mil. Kč)

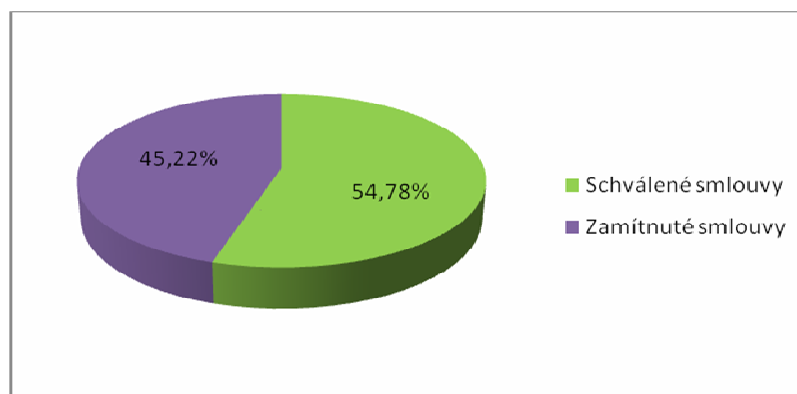

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

6.6 Návrh na snížení pohledávek po splatnosti v oblasti schvalování smlouvy a podmínek pro její uzavření

Společnost XY, a.s. důkladně prověřuje každého klienta, který žádá o spotřebitelský úvěr, což je možné vidět v počtu zamítnutých žádostí o úvěr.

Graf 10. Podíly schválených a zamítnutých smluv spol. XY, a.s. v letech 2007 – 2012

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

I přesto však počet vymáhaných smluv neustále stoupá a v celém sledovaném období činí 11,22 % z celkové hodnoty schválených smluv. Bohužel vzhledem ke stávající ekonomické situaci a rostoucí nezaměstnanosti v České republice je i nadále v roce 2013 očekávána rostoucí tendence nesplacených pohledávek. Pro společnost XY, a.s. je velmi důležitým krokem ověřování bonity klienta. Jelikož společnost XY, a.s. poskytuje úvěrové a splátkové služby, je pro ni bonita klienta velmi zásadním kritériem při rozhodování o schválení úvěru. Schopnost klienta dostát svým závazkům je vždy posuzována nejprve podle příjmu klienta žádajícího o úvěr. Tento údaj musí každý klient žádající o úvěr vyplnit již ve své žádosti. Dále je zaměstnanci společnosti posuzována historie klienta v rámci společnosti XY, a.s. U každého klienta je zjištěn počet doposud schválených a zamítnutých smluv a rovněž průběh splácení jeho současných i minulých úvěrů u společnosti XY, a.s. Dále je každý nový i stávající klient prověřován v registru dlužníků Solus a rovněž v Insolvenčním rejstříku. Bonitu klienta je však možné posuzovat i z mnoha dalších parametrů. Z toho důvodu bylo provedeno statistické vyhodnocení rizikovosti pohledávek ze smluv o spotřebitelském úvěru.

Účelem tohoto statistického vyhodnocení rizikovosti bylo nalezení nejrizikovějších a zároveň také nejméně rizikových skupin klientů společnosti XY, a.s., které byly vyvozeny z výše uvedených výsledků. Tyto skupiny klientů by měla společnost zohlednit při prověřování bonity klienta, čímž by mohla být snížena časová náročnost tohoto prověřování. Implementací zjištěných výsledků do elektronického systému společnosti by mělo vést k zefektivnění procesu ověřování klienta.

Pro hodnocení rizikovosti pohledávek po splatnosti byla vybrána následující kritéria:

- pohlaví klienta,
- věk klienta,
- kraj, v němž má klient trvalé bydliště,
- varianta splácení úvěru.

Podrobnou analýzou jednotlivých smluv společnosti XY, a.s. byla vyhodnocena rizikovost klienta v rámci jednotlivých kritérií, které byly následně zkombinovány.

Po vyhodnocení všech kritérií jsem jako **nejrizikovější** shledala následující **skupiny klientů**:

- 1.) Muži ve věkové kategorii do 30 let/ Severočeský kraj/ Varianta splácení 0 Kč při nákupu/20 splátek
- 2.) Ženy ve věkové kategorii do 30 let/ Severočeský kraj/ Varianta splácení 0 Kč při nákupu/20splátek
- 3.) Muži ve věkové kategorii 31 – 40 let/Severomoravský kraj/ Varianta splácení 36 rovnoměrných splátek
- 4.) Muži ve věkové kategorii do 30 let/Středočeský/ Varianta splácení 1/10
- 5.) Ženy ve věkové skupině 31 - 40 let/ Středočeský kraj/Varianta splácení 36 splátek

Nejrizikovějšími klienty jsou pro společnost XY, a.s. muži, a to především muži spadající do věkové kategorie do 30 let. Lidé v této věkové skupině se zadlužují především proto, že chtějí často svému okolí ukázat svou úspěšnost pomocí věcí a majetku, na jehož pořízení jim nestačí jejich reálný příjem. Proto mnozí z nich jednají nerozvázně a zadlužují se stále více. Jako nejrizikovější kraj se jeví kraj Severočeský. Tato skutečnost je dána zejména narůstající nezaměstnaností, která v současnosti dosahuje nejvyšších hodnot právě v Severočeském kraji (Ústecký kraj 14 %). Lidé tedy nemají dostatek finančních prostředků na nákup zboží, a proto často volí nákup na splátky, prostřednictvím spotřebitelských úvěrů. Nejrizikovější variantou splácení je varianta 0 Kč při nákupu/20 splátek. Tuto variantu volí největší množství klientů, ovšem již nyní společnost XY zamítá více než 64 % žádostí o úvěr s variantou splácení 0 Kč při nákupu/20 splátek. Tato varianta je pro společnost XY, a.s. velmi riziková, protože klientům umožňuje získat zboží, bez toho aniž by museli cokoli zaplatit. Klient začíná splácet až v měsíci následujícím od dodání zboží. Jelikož je tato varianta nejrizikovější jak u mužů, tak také u žen, doporučila bych muže i ženy především v kategorii do 30 let s bydlištěm v Severočeském kraji důkladněji prověřit před schválením smlouvy o úvěru.

Třetí nejrizikovější skupinou jsou muži od 31 do 40 let ze Severomoravského kraje, kteří si zvolí variantu splácení 36 rovnoměrných splátek. Tato varianta je velmi riziková, což lze odůvodnit delší dobou splatnosti poskytnutého úvěru. Splátkový kalendář je v této

variantě vytvořen na tři roky, během nichž se může klient dostat do platební neschopnosti. Severomoravský kraj se rovněž vyznačuje velmi vysokou nezaměstnaností.

V případě všech výše uvedených nejrizikovějších variant bych společnosti XY, a.s. doporučila zvýšit opatrnost při schvalování takových žádostí o úvěr. Klienti žádající o úvěr, kteří budou odpovídat těmto rizikovým variantám, by měli být před schválením úvěru velmi důkladně prověřeni. Dále by od těchto klientů mělo být požadováno kromě dokladů totožnosti doložení potvrzení o výši příjmů, popřípadě i potvrzení zaměstnavatele. Dalším řešením pro snížení pohledávek po splatnosti by mohlo být schválení úvěru těmto klientům za jiných podmínek. To znamená, že úvěr by byl klientovi poskytnut pouze v případě změny jím vybrané varianty splácení. Jestliže by tedy rizikový klient odpovídající výše uvedeným parametrům žádal o úvěr s variantou splácení 0 Kč při nákupu/20 splátek, byl by mu úvěr schválen pouze v případě výběru jiné varianty splácení. Rizikovému klientovi by měla být společností XY, a.s. nabídnuta taková varianta splácení, u níž musí klient první splátku uhradit již při převzetí zboží. Pokud by tuto první splátku klient neuhradil, nebylo by mu předáno zboží ani by s ním společnost XY, a.s. neuzavřela smlouvu o úvěru. Dále by již záleželo pouze na klientovi, zda přistoupí na stanovené podmínky společnosti XY, a.s. či nikoliv.

Nejméně rizikové skupiny

- 1.) Ženy ve věkové kategorii 71 a více/ varianta splácení 1/10 bez navýšení/ Hlavní město Praha
- 2.) Muži ve věkové kategorii 71 a více / 12 rovnoměrných splátek nebo 1/10 bez navýšení/ Hlavní město Praha
- 3.) Ženy ve věkové kategorii 61 – 70 let/ varianta splácení 4M/ Východočeský a část Jihomoravského kraje
- 4.) Muži ve věkové kategorii 61 – 70 let/ varianta splácení 1/10 bez navýšení nebo 4M / Jihočeský a západočeský kraj
- 5.) Ženy ve věkové kategorii 51 – 60/ varianta splácení 24 splátek/ Jihomoravský kraj

Pět výše uvedených variant je dle provedeného hodnocení rizikovosti nejméně rizikových. Jestliže tedy klient žádající o úvěr společnosti XY, a.s. bude splňovat jednotlivé kombinace těchto kritérií, mohlo by pro něj být získání úvěru mnohem snadnější. Toto nové kritérium

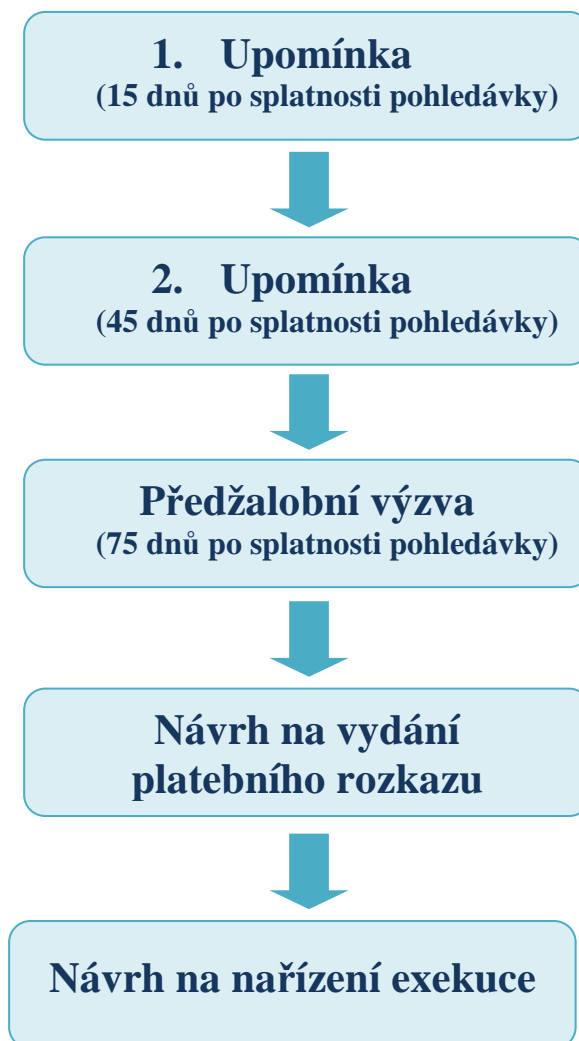
rizikivosti by mělo rovněž usnadnit práci pracovníkům společnosti, kteří se zabývají hodnocením klientů. Především by tito klienti mohli být na rozdíl od rizikových klientů podrobeni pouze zjednodušenému procesu ověřování jejich bonity a platební morálky.

U klientů vykazujících výše uvedené parametry by zaměstnanci společnosti XY, a.s. nemuseli provádět příliš důkladné prověření, jako tomu bylo u nejrizikovějších klientů, čímž by ušetřili mnoho času, který by naopak mohli věnovat klientům rizikovým.

Z výše uvedených výsledků statistického hodnocení rizikivosti pohledávek po splatnosti v oblasti schvalování smluv, byly zjištěny nejrizikovější a nejméně rizikové skupiny zákazníků společnosti XY, a.s. Z těchto výsledků byl vytvořen nový parametr pro posouzení klienta před schválením úvěrové smlouvy. V současnosti je klient žádající o úvěr prověřován v databázi Solus, v Insolvenčním rejstříku, v Black listu společnosti a také u jeho zaměstnavatele. Zařazením výsledků statistického vyhodnocení rizikivosti do procesu ověřování bonity klienta by mohlo tento proces v mnoha případech nejen zjednodušit, ale také snížit jeho časovou náročnost pro pracovníky společnosti.

7 PROCES VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK

Proces vymáhání pohledávek je zahájen v okamžiku, kdy klient neplní stanovený splátkový kalendář, tedy pokud neuhradí měsíční splátku společnosti XY, a.s. Jestliže dojde k výpadku splácení úvěru klientem, jsou tyto pohledávky nejprve řešeny zaměstnanci společnosti XY, a.s. Proces vymáhání pohledávek mají na starosti správci pohledávek.

Obrázek 4. Proces vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s. (vlastní zpracování)

První upomínka

Prvním krokem společnosti XY, a.s. k dosažení úhrady dlužné částky jsou písemné upomínky. Společnost XY, a.s. zasílá klientovi obvykle dvě upomínky. První upomínka

má spíše informativní charakter a je zasílána v případě, že klient neuhradil jednu splátku do 15 dnů po její splatnosti. Touto upomínkou společnost informuje dlužníka o zjištění neuhrazené měsíční splátky. První upomínka obvykle obsahuje adresu dlužníka i věřitele, dále číslo faktury, ze které dlužníkovi závazek vyplývá, datum splatnosti a vyčíslení dluhu po splatnosti. Dále je v upomínce uvedeno číslo účtu, na který má být dluh uhrazen a lhůta stanovená pro úhradu dluhu, která dlužníkovi udává povinnost splatit dluh do 5 dnů ode dne, kdy mu byla první upomínka doručena. V závěru upomínky se nachází upozornění popisující další kroky společnosti pro případ, že by stanovená částka nebyla dlužníkem do oněch 5 dnů uhrazena. Upomínkový proces je pro věřitele velmi důležitý. V případě soudního řízení tyto písemné upomínky dokazují, že společnost XY, a.s. dala dlužníkovi několik možností uhradit dluh v náhradní lhůtě, ovšem ten neprojevil zájem o mimosoudní řešení sporu.

Druhá upomínka

Jestliže nebude dlužníkem pohledávka ve lhůtě do 5 dnů od obdržení první upomínky uhrazena a dlužník na tuto výzvu žádným způsobem nereaguje, zasílá mu správce pohledávek druhou upomínku. Druhá upomínka je tedy dlužníkovi zasílána v případě prodlení dvou měsíčních splátek a oproti první upomínce má důraznější charakter. Mezi náležitosti této upomínky patří opět kontaktní údaje a adresa dlužníka i věřitele, číslo úvěrové smlouvy a datum jejího uzavření. Dále je zde uveden přehled neuhrazených splátek, jenž obsahuje čísla jednotlivých splátek, jejich výši a datum splatnosti. Podstatou druhé upomínky je především oznámit dlužníkovi, že vzhledem k nesplacení dvou po sobě jdoucích splátek, byl jeho úvěr zesplatněn. V souladu se Všeobecnými obchodními podmínkami se tedy ke dni vystavení druhé upomínky stávají splatnými všechny neuhrazené splátky a dlužník tak ztrácí výhodu splátek. Dlužník je povinen do stanoveného data uhradit celou zbývající část úvěru včetně úroků a poplatků. V závěru upomínky je opět zdůrazněna celková dlužná částka, číslo účtu, na nějž má být dlužná částka uhrazena a variabilní symbol.

Předžalobní výzva

Účelem předžalobní výzvy je připomenout dlužníkovi existenci dluhu. Předžalobní výzva představuje pro dlužníka poslední možnost dobrovolného splnění jeho závazku vůči společnosti XY, a.s. před podáním žaloby. Tato výzva je správcem pohledávek společnosti XY, a.s. vyhotovena v písemné podobě a zaslána na doručovací adresu dlužníka, pokud

dluh nebyl uhrazen ani po zaslání druhé upomínky. V této výzvě je opět přesně a jednoznačně definován dlužník i věřitel a především jeho pohledávka. Důležitými náležitostmi předžalobní výzvy jsou číslo smlouvy, na jejímž základě vznikla dlužníkovi povinnost hradit splátky a rovněž datum uzavření této úvěrové smlouvy. Dále je zde uvedena celková dlužná částka k datu vystavení výzvy, která zahrnuje jistinu v plné výši, smluvní úroky z prodlení a smluvní pokutu. Výše smluvní pokuty a úroků z prodlení je upravena ve Všeobecných smluvních podmínkách, se kterými byl dlužník seznámen a svůj souhlas s nimi vyjádřil podpisem. Smluvní pokuta je v těchto podmínkách stanovena ve výši 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru a úroky z prodlení činí 0,1 % denně z dlužné částky. Úroky jsou účtovány za každý den prodlení ode dne následujícího po splatnosti měsíční splátky až do zaplacení. Předžalobní výzvou dává společnost XY, a.s. dlužníkovi možnost uhradit celkovou dlužnou částku do 10 dnů ode dne doručení této výzvy. Ve výzvě je rovněž stručně a jasně stanoveno, že v případě neuhrazení dlužné částky ve stanovené lhůtě, předá společnost tuto záležitost k řešení soudu. Veškeré náklady spojené se soudním řízením by však následně musel uhradit dlužník.

Návrh na vydání platebního rozkazu

Jestliže jsou veškeré pokusy společnosti XY, a.s. o mimosoudní vymáhání dluhu neúspěšné, tedy dlužník nereaguje na upomínky společnosti, přistupuje společnost k soudnímu vymáhání. Prvním krokem společnosti XY, a.s. je podání Návrhu na vydání platebního rozkazu. Tento návrh je speciálním druhem žaloby, který jménem společnosti podává její advokát vždy k příslušnému soudu, zpravidla k okresnímu soudu, v němž má dlužník trvalé bydliště. V případě podání návrhu na vydání platebního rozkazu je společnost XY, a.s. povinna uhradit soudní poplatek. Ten činí 1 000 Kč v případě vymáhání dluhu v hodnotě do 20 000 Kč. Jestliže však dluh přesahuje 20 000 Kč, činí soudní poplatek, který je hrazen společností XY, a.s., celých 5 % z celkové dlužné částky. V návrhu se nachází identifikace obou stran, tedy žalobce i žalovaného. Žalovaný je dlužník, který neplní své závazky vůči společnosti XY, a.s. a žalobce je společnost XY, a.s., a.s. Oba účastníci jsou jasně označeni, aby nemohlo dojít k jejich záměně. U žalobce je uveden jeho název, sídlo, identifikační číslo a zápis v Obchodním rejstříku. Žalovaného je pro jeho přesnou identifikaci uvedeno jméno, datum narození, rodné číslo a adresa trvalého bydliště. Velmi důležitou částí návrhu na vydání platebního rozkazu je uvedení skutečností, z nichž vyplývá právo žalobce (věřitele) na zaplacení peněžité částky. Společnost XY, a.s. tedy v návrhu uvádí datum uzavření Smlouvy o úvěru, jejímž

předmětem bylo poskytnutí úvěru žalovanému. V návrhu dále společnost XY, a.s. uvádí přesné označení oddílu smlouvy o úvěru, v němž se žalovaný zavázal splácet úvěr dle splátkového kalendáře. Součástí návrhu je také odůvodnění pro jeho podání. Jako hlavní důvod společnost uvádí prodlení žalovaného s úhradou tří splátek, čímž se již stal splatný celý nedoplatek úvěru. Jelikož žalovaný nereagoval na upomínky společnosti a dluh neuhradil, navýšila se jeho dlužná částka o smluvní pokutu ve výši 30 % z celé nesplacené části jistiny úvěru a rovněž o úroky z prodlení. Jednou z nejdůležitějších částí návrhu na vydání platebního rozkazu jsou přiložené listinné důkazy, kterými jsou kopie Smlouvy o úvěru, Všeobecné podmínky smlouvy o úvěru společnosti XY, a.s. a splátkový kalendář.

V další části návrhu uvádí společnost XY, a.s. čeho se podáním návrhu domáhá. Tedy společnost navrhuje jasné znění platebního rozkazu, v němž udává žalovanému povinnost uhradit celou dlužnou částku včetně pokuty a úroků z prodlení do 15 dnů od nabytí právní moci tohoto návrhu. Dále je zde uvedena povinnost dlužníka uhradit žalobci do tří dnů od nabytí platnosti platebního rozkazu soudní poplatek, náklady právního zastoupení a režijní paušál. V závěru návrhu platebního rozkazu je uveden variabilní symbol a číslo účtu, na nějž má být celý dluh uhrazen.

V závěru je uvedeno znění rozsudku, který navrhuje soudu společnost XY, a.s. vydat v případě, že žalovaný v zákonné lhůtě podá odpor proti platebnímu rozkazu.

Na základě podrobného popisu sporu žalobcem a na základě doložených důkazů soud rozhodne, zda vydá platební rozkaz či nikoliv. Výhodou platebního rozkazu je zkrácené soudní řízení, což pro společnost XY, a.s. znamená urychlení řešení některých pohledávek. Platební rozkaz bývá soudem vydán a právní moci nabývá zpravidla do 1 – 2 měsíců od okamžiku, kdy společnost XY, a.s. podá návrh na vydání platebního rozkazu.

Platební rozkaz však nemůže být vydán vždy, což je jeho hlavní nevýhodou. V případě nedoručení platebního rozkazu jej soud zruší a nařídí běžné soudní řízení. Platební rozkaz nemůže být doručen do zahraničí.

Exekuční návrh

Exekuční návrh podává společnost XY, a.s. pokud dlužník dobrovolně nesplnil do dne podání tohoto návrhu ani část exekučního titulu. Exekučním titulem je platný a vykonatelný platební rozkaz. V úvodu exekučního návrhu jsou vyznačeny údaje o oprávněném (věřiteli) a povinném (dlužníkovi). Oprávněný, tedy společnost XY, a.s.,

žádá soud o nařízení exekuce podle exekučního titulu, přičemž je zde uveden datum jeho vydání i datum nabytí právní moci. Účelem exekuce je vymoci od dlužníka veškeré dlužné částky přiznané soudem včetně nákladů soudního řízení, nesplacený dluh a také náhradu nákladů na exekuci. Z toho důvodu tento návrh obsahuje přehled jednotlivých povinností klienta, které má uhradit. Dále zde společnost XY, a.s. vždy označí jméno sídlo soudního exekutora. V závěru návrhu vždy společnost XY, a.s. uvádí upozornění, kterým by měl soud klientovi zakázat jakoukoliv manipulaci s jeho majetkem, včetně nemovitostí a majetku spadajícího do společného jmění manželů. Soud vydá po posouzení exekučního návrhu usnesení, v němž nařizuje exekuci. Pověřený soudní exekutor následně vydá exekuční příkaz, na jehož základě je postihnout majetek dlužníka a exekuce provedena. Po provedení a ukončení exekuce zveřejní soudní exekutor, kterého si společnost XY, a.s. zvolila, závěrečnou zprávu o průběhu exekuce. Obsahem této zprávy by měl být především Výsledek exekuce, včetně veškerých nákladů, jejich částek a dat splatnosti. Dále je součástí Závěrečné zprávy vyúčtování exekuce.

7.1 Příklady vymáhacího procesu společnosti XY, a.s.

Každý proces vymáhání pohledávky po splatnosti má jiný průběh a také jinou délku. Délka vymáhacího procesu závisí jednak na dlužníkovi, ale také na příslušném soudu České republiky. V následujících příkladech je možné vidět časovou náročnost a celý průběh jednotlivých procesů.

7.1.1 Vymáhání pohledávky 1

V tomto případě se jedná o pohledávku za dlužníkem, který nesplnil svou povinnost úhrady splátek vyplývající z úvěrové smlouvy. Společnost XY, a.s. se nejprve pokusila vymáhat pohledávku vlastními silami. Ovšem dlužník nereagoval na žádnou z upomínek, které mu byly pracovníky společnosti v průběhu třech měsíců zasílány. Proto společnost XY, a.s. podala dne 10. února 2007 návrh na vydání platebního rozkazu. V tomto případě však musela společnost čekat 101 dnů, než byl platební rozkaz vydán příslušným soudem. Platební rozkaz ovšem nabývá právní moci až v okamžiku, kdy je doručen dlužníkovi, což v tomto případě trvalo dalších 114 dnů. Tento příklad popisuje jeden z nejjednodušších procesů vymáhání pohledávky bez dalších komplikací. I přesto však můžeme vidět, že je proces vymáhání pohledávky poměrně zdlouhavý.

Tab. 26. Proces vymáhání pohledávky 1

Datum	Počet dní	Úkon
10.02.07	-	Společnost XY, a.s. podala návrh na vydání platebního rozkazu
22.05.07	101	Vydání platebního rozkazu soudem
13.09.07	114	Platební rozkaz nabytí první moci a stává se vykonatelným
22.11.07	70	Společnost XY, a.s. podala návrh na nařízení exekuce
22.01.08	61	Usnesení soudu - nařízení exekuce na majetek povinného
25.02.08	34	Exekuční příkaz - rozhodnutí o provedení exekuce prodejem movitých věcí povinného
09.04.08	44	Exekuční příkaz - rozhodnutí o provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu
13.08.08	126	Vyrozumění o nabytí právní moci usnesení a exekučních příkazů
27.08.08	14	Příkaz k úhradě nákladů exekuce
30.10.08	64	Závěrečná správa o průběhu exekuce, výsledek exekuce
04.11.08	5	Vyrozumění soudního exekutora o zániku pověření k provedení exekuce
04.11.08	0	Usnesení soudu - zrušení exekučního příkazu z důvodu uhrazení pohledávky

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Jelikož dlužník pohledávku neuhradil ani na základě platebního rozkazu soudu, podala společnost 22. listopadu 2008 (tedy více než rok po zahájení vymáhacího procesu) návrh na nařízení exekuce proti dlužníkovi. Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že exekuce byla úspěšná a pohledávka společnosti XY, a.s. uhrazena. V tomto případě tedy délka vymáhacího procesu trvala od okamžiku, v němž společnost podala návrh na vydání platebního rozkazu, celkem 633 dnů.

7.1.2 Vymáhání pohledávky 2

V dalším příkladu je popsán průběh případu vymáhání pohledávky, v němž nebyl dlužníkovi doručen platební rozkaz soudu, a muselo tedy být nařízeno soudní jednání. V tomto případě můžeme v následující tabulce opět sledovat průběh celého procesu vymáhání pohledávek od podání návrhu na vydání platebního rozkazu společností XY, a.s. včetně délky trvání jednotlivých kroků.

Tab. 27. Proces vymáhání pohledávky 2

Datum	Počet dní	Úkon
01.06.06	-	Společnost XY, a.s. podala návrh na vydání platebního rozkazu
13.06.06	12	Usnesení soudu, v němž soud vyzývá společnost XY, a.s. k úhradě
11.07.06	28	Soudem vydáno usnesení, v němž je společnost XY, a.s. vyzývána
28.07.06	17	Vydání platebního rozkazu soudem
04.12.06	129	Usnesení soudu o zrušení platebního rozkazu z důvodu jeho nedoručení do vlastních rukou žalovaného a nařízení soudního jednání
06.02.07	64	Předvolání společnosti XY, a.s. k účasti na soudním řízení
01.03.07	23	Vydán rozsudek soudu o povinnosti dlužníka uhradit dluh
23.05.07	83	Rozsudek soudu nabylo právní moci
03.09.07	103	Usnesení soudu - o exekuci na majetek povinného
28.10.07	55	Exekuční příkaz k provedení exekuce srážkami ze mzdy povinného
18.03.08	142	Exekuční příkaz prodejem movitých věcí povinného
18.06.09	457	Příkaz k úhradě nákladů exekuce
22.06.09	4	Exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu
08.07.09	16	Exekuční příkaz o provedení exekuce přikázáním pohledávky z účtu povinného
30.11.09	145	Příkaz k úhradě nákladů exekuce
19.04.10	140	Příkaz k úhradě nákladů exekuce
25.06.10	67	Příkaz k úhradě nákladů exekuce
	-	Závěrečné vyúčtování exekutorského spisu

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V tomto případě byl platební rozkaz vydán soudem po 57 dnech ode dne, kdy společnost XY, a.s. podala návrh na vydání platebního rozkazu. Jelikož byla tato pohledávka vymáhána odlišným okresním soudem, než tomu bylo u pohledávky 1, je možné zde pozorovat téměř poloviční lhůtu pro vydání platebního rozkazu soudem. Jak již bylo řečeno, v průběhu tohoto vymáhacího procesu se nepodařilo doručit platební rozkaz do vlastních rukou dlužníka, tudíž byl tento rozkaz po 129 dnech od jeho vydání zrušen usnesením příslušného okresního soudu, který následně dne 4. prosince 2006 nařídil jednání v této věci. Celé soudní jednání trvalo 86 dnů a již 1. března 2007 byl vydán rozsudek soudu. Jelikož však dlužník neuhradil dluh, jenž mu byl uložen rozsudkem soudu, bylo dne 9. 8. 2007 zahájeno exekuční řízení podáním návrhu společnosti XY, a.s. na nařízení exekuce. Následně na základě usnesení soudu o nařízení exekuce vydal soudní

exekutor postupně několik exekučních příkazů k provedení exekuce. Díky exekučnímu řízení byla pohledávka společnosti XY, a.s. uhrazena. Celý proces vymáhání této pohledávky však trval od podání Návrhu na vydání platebního rozkazu celkem 1485 dní. Největší podíl na této délce vymáhacího procesu má exekuce, která v tomto případě trvala téměř tři roky.

7.1.3 Vymáhání pohledávky 3

Poslední příklad popisuje situaci, kdy byl platební rozkaz doručen klientovi, rovněž bylo nařízeno exekuční řízení, ovšem v závěru bylo zahájeno insolvenční řízení na návrh samotného dlužníka. Insolvenční řízení představuje jedinečný proces vymáhání pohledávek, který se od ostatních způsobů vymáhání značně liší. Na počátku vymáhacího procesu proběhlo samozřejmě upomínání dlužníka, které však nebylo úspěšné, jelikož klient na tyto upomínky nereagoval.

Tab. 28. Proces vymáhání pohledávky 3

Datum	Počet dní	Úkon
29.01.07	-	Předžalobní výzva k úhradě dluhu
27.02.07	29	Společnost XY, a.s. podala návrh na vydání platebního rozkazu
08.03.07	9	Vydání platebního rozkazu soudem
24.04.07	47	Platební rozkaz nabyl právní moci a stal se vykonatelným
30.07.07	97	Společnost XY, a.s. podala návrh na nařízení exekuce
21.08.07	22	Usnesení soudu o exekuci na majetek povinného
20.09.07	30	Usnesení o přibrání dalšího účastníka řízení - manžela povinného
31.10.07	41	Exekuční příkaz k provedení exekuce srážkami z exekucí postižitelných srážek z dávek státní sociální podpory
31.10.07	0	Exekuční příkaz k provedení exekuce přikázáním pohledávky z účtu povinného
31.10.07	0	Exekuční příkaz k provedení exekuce přikázáním jiné pohledávky - ve výši postižitelných srážek ze mzdy manžela povinného
13.03.08	134	Exekuční příkaz k provedení exekuce srážkami ze mzdy povinného
02.07.08	111	Příkaz dlužníkovi k úhradě nákladů exekuce
17.10.08	107	Příkaz dlužníkovi k úhradě nákladů exekuce
18.03.09	152	Příkaz dlužníkovi k úhradě nákladů exekuce
06.04.10	384	Exekuční příkaz k provedení exekuce přikázáním jiných peněžitých pohledávek
31.07.10	116	Příkaz dlužníkovi k úhradě nákladů exekuce
24.02.11	208	Usnesení o stavu exekuce dle exekučního příkazu k provedení exekuce srážkami ze mzdy povinného
04.04.11	39	Příkaz dlužníkovi k úhradě nákladů exekuce
31.10.11	210	Příkaz k úhradě nákladů exekuce
04.01.12	65	Přihlášení pohledávky společnosti XY, a.s.
28.02.12	55	Usnesení soudu o oddlužení dlužníka

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V tomto případě byl platební rozkaz vydán 29 dnů od zaslání poslední předžalobní výzvy dlužníkovi, který nabyl právní moci 24. dubna 2008. Jelikož dlužník ani na základ platebního rozkazu pohledávku neuhradil, následovalo exekuční řízení, které bylo zahájeno společností XY, a.s. dne 30. července 2007 podáním návrhu na exekuční řízení. Toto řízení trvalo celkem 1 554 dnů, což je více než čtyři roky. Ovšem ani během této dlouhé doby nebyla pohledávka společnosti XY, a.s. uspokojena. Navíc koncem roku 2012 podal sám dlužník insolvenční návrh z důvodů vlastní platební neschopnosti, čímž byly veškeré exekuční příkazy zrušeny. Poté byl tento dlužník posuzován insolvenčním soudem,

zda splňuje kritéria úpadku. Ještě před rozhodnutím soudu a vydáním usnesení uplatnila dne 4. ledna 2012 společnost XY, a.s. svou pohledávku za dlužníkem prostřednictvím přihlášky do insolvenčního řízení. Přihlášená pohledávka společnosti byla následně přezkoumána insolvenčním správcem. Ten posuzuje formální stránku přihlášky, ale především odůvodnění uplatňovaných nároků společnosti. Na konci února 2012 vydal insolvenční soud usnesení o oddlužení dlužníka. V tomto případě však společnost XY, a.s. obdrží od dlužníka pouze 30 % z jeho celkového dluhu. Až po rozhodnutí soudu o oddlužení dlužníka trvalo vymáhání pohledávky 1 856 dní, tedy více než pět let.

Ve výše uvedených třech příkladech vymáhání pohledávek je možné vidět velmi významné rozdíly v délce trvání celého procesu, která je velmi ovlivněna okresním soudem, u něžž je spor mezi dlužníkem a společností XY, a.s. řešen. Velmi významné rozdíly jsou patrné již ve vydání platebního rozkazu soudem. Zatímco u jednoho okresního soudu může vydání platebního rozkazu trvat necelý měsíc, existují také soudy, u nichž se může vydání tohoto rozkazu protáhnout na více než tři měsíce.

7.2 Vyhodnocení procesu vymáhání pohledávek

Pro vyhodnocení úspěšnosti vymáhacího procesu společnosti XY, a.s. byly použity údaje z posledního čtvrtletí roku 2012. V tomto sledovaném období bylo správci pohledávek společnosti XY, a.s. zjištěno dvě stě neuhrazených pohledávek. Tedy bylo evidováno dvě stě klientů společnosti XY, a.s., kteří neuhradili měsíční splátky úvěru.

Tab. 29. Vyhodnocení úspěšnosti předžalobní výzvy

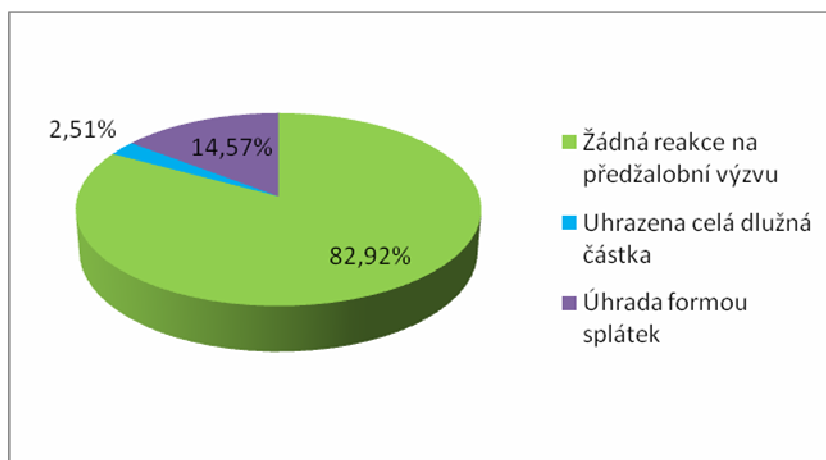
		Počet	Částky	Podíl
Zjištěné nesplacené pohledávky		200	2 200 000 Kč	100,00%
Předžalobní výzva	zasláno	199	2 189 000 Kč	99,50%
	reakce klientů	43	473 000 Kč	21,61%
	úhrada	34	374 000 Kč	17,09%

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V předešlé tabulce je možné vidět, že na písemné upomínky společnosti zareagoval pouze jeden klient, který opět začal úvěr splácet dle předem nastaveného splátkového kalendáře. Ve sledovaném období byla úspěšnost upomínkového procesu společnosti pouze 0,5 %. Díky tomu bylo neplaticím klientům zasláno 199 předžalobních upomínek. Na tuto výzvu již byly reakce neplaticů vyšší. Z celkového počtu zaslaných výzev bylo zaznamenáno 43 reakcí na ni, což představuje 21,61 % z celkově zaslaných. Zvýšenou reakci klientů

je možné odůvodnit tím, že v závěru předžalobní výzvy je zdůrazněno, že pokud nebude dlužná částka uhrazena, bude celou věc řešit soud. Této věty se dlužníci často zaleknou a pochopí, že situace začíná být vážná. Reakce klientů bývají různé, někteří reagují na předžalobní výzvu telefonicky jiní písemně. Jestliže dlužníci na výzvu reagují a odůvodní svůj výpadek ve splácení úvěru, snaží se s nimi společnost XY, a.s. komunikovat a vyjít jim vstříc. Jelikož již při druhé upomínce byl úvěr zesplatněn, není již možné, aby se dlužník vrátil k původnímu splátkovému kalendáři. Avšak jestliže je dlužník ochoten se společností XY, a.s. komunikovat a celý svůj dluh splatit, pouze v daný okamžik nemá dostatek finančních prostředků, stanoví pro něj společnost XY, a.s. individuální způsob úhrady celé pohledávky, například prostřednictvím několika splátek. Ze 43 reakcí však svůj dluh hradilo pouze 34 dlužníků, z nichž pět splatilo celý dluh jednorázově a zbylých 29 dluh splácí. Úspěšnost této fáze vymáhání činí 17,09 %. Někteří dlužníci sice na předžalobní výzvu reagovali a společnost XY, a.s. kontaktovali, ovšem svůj dluh nezaplatili.

Graf 11. Úspěšnost předžalobní výzvy z pohledu úhrady

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Platební rozkaz

Jelikož téměř 83 % dlužníků na předžalobní výzvu nereagovalo, byla společnost XY, a.s. nucena přistoupit k dalšímu kroku vymáhání pohledávek, tedy k podání Návrhů na vydání platebního rozkazu. Následující tabulka ukazuje, že celkem bylo podáno 148 návrhů na vydání platebního rozkazu. I zde je však možné vidět, že rychlost jednotlivých soudů je značně odlišná. Do března 2012 bylo z podaných návrhů vydáno soudem pouze 76 platebních rozkazů, což tedy představuje 51,35 % z celkového počtu návrhů.

Tab. 30. Vyhodnocení úspěšnosti platebního rozkazu

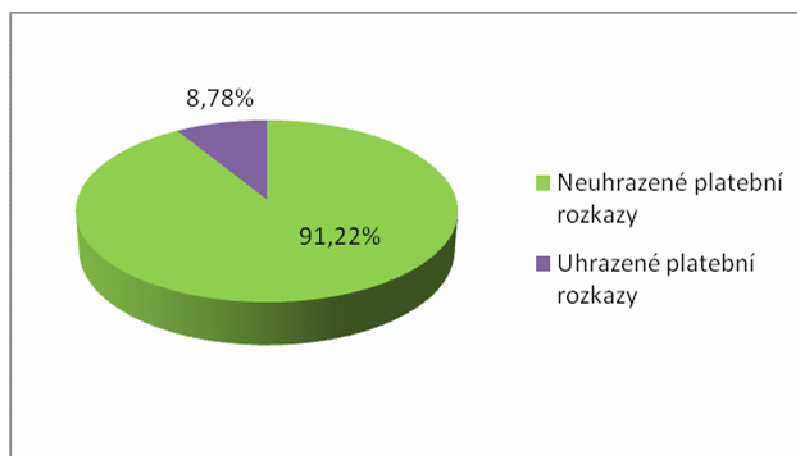
		Počet (ks)	Částka	Podíl
Předžalobní výzva	zasláno	199	2 189 000 Kč	100,00%
Platební rozkaz	zasláno	148	1 628 000 Kč	74,37%
	reakce klientů	16	176 000 Kč	10,81%
	úhrada	13	143 000 Kč	8,78%
	vydáno	76	836 000 Kč	51,35%

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Na soudem vydané platební rozkazy reagovalo ve sledovaném období pouze 16 dlužníků, což představuje 21 % z vydaných platebních rozkazů. I v tomto případě se však objevili tři dlužníci, kteří sice na platební rozkaz reagovali, ovšem ani přesto, že se jim společnost snažila vyjít vstříc, svůj dluh neuhradili. Z šestnácti reakcí ze strany klientů uhradilo celou dlužnou částku třináct dlužníků.

V následujícím grafu je znázorněna úspěšnost platebních rozkazů při vymáhání pohledávek společnosti XY, a.s. Úspěšnost tohoto vymáhacího prostředku dosahuje pouhých 8,78 % z návrhů na vydání platebního rozkazu. Toto číslo však není končené, protože doposud byla soudem na návrh společnosti vydána pouze polovina platebních rozkazů. Ovšem je velmi málo pravděpodobné, že by úspěšnost po vydání všech platebních rozkazů přesáhla 20 %.

Graf 12. Úspěšnost platebního rozkazu z pohledu úhrady, před podáním exekuce

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

V průběhu vymáhacího procesu nastaly také skutečnosti, které není možné předvídat. V následující tabulce jsou uvedeny případy, v nichž se společnost úhrady nesplacených

pohledávek již nedočká a tyto pohledávky musí být odepsány. Během sledovaného období byl při vymáhání pohledávky zjištěn jeden podvod. Jakmile správce pohledávek kontaktoval dlužníka, bylo zjištěno, že mu byly odcizeny doklady. Tudíž si smlouvu o úvěru u společnosti XY, a.s. sjednala za použití odcizených dokladů pod falešnými údaji jiná osoba. Celá dvě procenta nesplacených pohledávek z celkového počtu zjištěných nesplacených pohledávek již nebude uhrazeno z důvodu úmrtí dlužníka. Během vymáhacího procesu zemřeli čtyři dlužníci. Poslední skupinu tvoří dlužníci, kteří na sebe podali návrh na insolvenční řízení. Tímto způsobem vyřešili své neúnosné finanční problémy dva dlužníci, což tedy představuje jedno procento z celkového počtu zjištěných pohledávek po splatnosti.

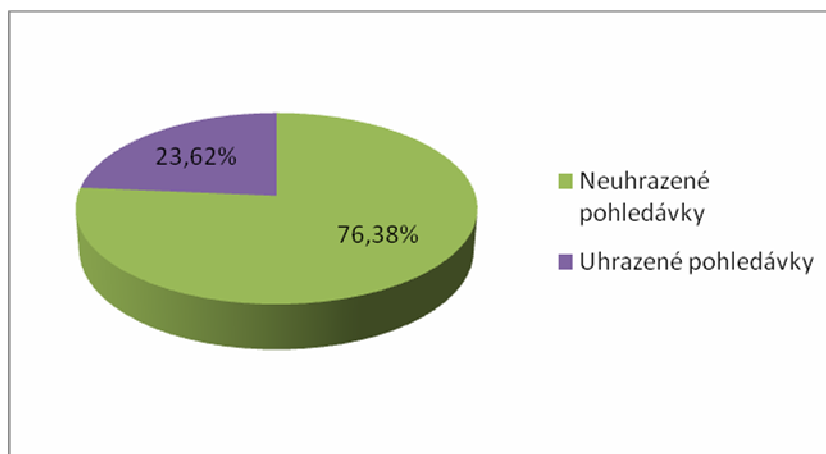
Tab. 31. Neočekávané události v procesu vymáhání pohledávek

	Počet (ks)	Částka	Podíl
Zjištěné nesplacené pohledávky	200	2 200 000 Kč	100,00%
Podvod	1	11 000 Kč	0,50%
Úmrtí	4	44 000 Kč	2,00%
Insolvenční řízení	2	22 000 Kč	1,00%

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Následující graf ukazuje úspěšnost vymáhacího procesu společnosti XY, a.s. po vydání platebního rozkazu. K vyhodnocení procesu vymáhání společnosti XY, a.s. byl použit vzorek 200 smluv. Z grafu je zřejmé, že vymáhací proces společnosti není příliš účinný. Z celkového počtu dvě stě smluv bylo vymoženo a dlužníky doposud uhrazeno pouze 47 pohledávek po splatnosti, což představuje 23,62 %. Zbýlých 76 % doposud uhrazeno nebylo a bude nutné přejít k exekučnímu řízení. Toto číslo však není konečné, jedná se počet dlužníků, kteří neuhradili ani po vydání platebního rozkazu, to však neznamená, že dluh nebude vymožen v následujícím vymáhacím procesu.

Graf 13. Úspěšnost vymáhacího procesu před podáním exekuce

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

7.3 Projekt zlepšení systému vymáhání pohledávek

7.3.1 Upomínkový proces

Společnost se veškeré zjištěné pohledávky po splatnosti snaží řešit nejprve mimosoudní cestou vlastními silami. V okamžiku, kdy správci pohledávek společnosti XY, a.s. zjistí neuhrazené splátky klientů, je zahájen proces vymáhání. Prvním krokem je tedy zasílání písemných upomínek dlužníkům. Tyto upomínky jsou klientům odeslány vždy 15. den po splatnosti měsíční splátky úvěru. Upomínkový proces trvá celkem 3 měsíce, během nichž jsou neplaticím klientům zaslány tři upomínky. Během celé této doby mají dlužníci mnoho příležitostí k dobrovolné úhradě svého dluhu. Zároveň mají všichni dlužníci v této fázi vymáhání možnost kontaktovat společnost XY, a.s., odůvodnit své prodlení v úhradě splátek a dohodnout se se správcem pohledávek na řešení vzniklé situace k vzájemné spokojenosti obou stran.

Úspěšnost upomínkového procesu společnosti XY, a.s. však není příliš velká. Jen velmi malá část dlužníků na tyto upomínky reaguje a společnost XY, a.s. kontaktuje. Ovšem i z tohoto malého počtu reagujících klientů, většina dlužníků svůj dluh nezačne splácet. Popřípadě uhradí pouze jednu splátku a další již nikoliv. Proto bych společnosti XY, a.s. doporučila zintenzivnění upomínkového procesu. V první řadě by měla společnost zvýšit četnost zasílaných upomínek.

Dále by mohla společnost XY, a.s. uvést a zdůraznit v první upomínce skutečnost, že pokud klient uhradí svůj dluh ve stanovené lhůtě, nebudou mu účtovány žádné úroky

ani smluvní pokuta. Dále bych v této upomínce zdůraznila zesplatnění celého úvěru včetně smluvní pokuty i úroků z prodlení. Obě tyto věty by měly být zvýrazněny.

Druhá podmínka by měla dlužníka upozornit především na zesplatnění úvěru a na další postup vymáhání pohledávky v případě, že dlužník neodpoví ani na tuto druhou výzvu a svůj dluh nesplatí.

V předžalobní výzvě by mělo být zdůrazněno především soudní řízení, které bude následovat, pokud dlužník v požadovaném termínu nesplatí dlužnou částku.

7.3.2 Elektronický platební rozkaz

Společnost XY, a.s. realizuje vymáhání pohledávek nejprve mimosoudně prostřednictvím písemných upomínek. Jakmile správci pohledávek společnosti XY, a.s. zjistí pohledávky po splatnosti, jsou tyto upomínky zasílány dlužníkovi formou písemného dopisu. Jejich prostřednictvím společnost XY, a.s. připomíná dlužníkovi splatnost své pohledávky a stanovuje náhradní lhůtu pro její uhrazení. V případě druhé upomínky je dlužník navíc informován o zesplatnění celého svého dluhu. Jestliže dlužník na tyto upomínky nereaguje, zasílá mu společnost předžalobní výzvu, která je v současnosti povinná a zaručuje dlužníkovi, že mu budou uhrazeny veškeré náklady spojené se soudním řízením. Pokud dlužník zareaguje a kontaktuje společnost v průběhu upomínkového procesu, je společnosti XY, a.s. ochotna se s ním domluvit na postupu úhrady dluhu, který by vyhovoval oběma stranám. Pokud však dlužníci nereagují ani na předžalobní výzvu a svůj dluh neuhradí do 10 dnů od jejího doručení, podává společnost na dlužníka žalobu ve formě návrhu na platební rozkaz. Společnost XY, a.s. využívá klasický, tedy písemný, platební rozkaz. Ovšem doba, jak bylo řečeno již výše, mezi podáním návrhu a vydáním platebního rozkazu soudem je v mnoha případech velmi dlouhá. Z toho důvodu bych společnosti XY, a.s. doporučila využití elektronického platebního rozkazu. Elektronický platební rozkaz je definován jako zkrácené soudní řízení, z čehož tedy vyplývá jedna z jeho předností. Průměrná lhůta pro vydání tohoto rozkazu je stanovena na 30 dnů, což by pro společnost XY, a.s. představovalo výraznou úsporu času celého procesu vymáhání. Ani u elektronického ani klasického platebního rozkazu však není lhůta pro jejich vydání upravena zákonem. Proto tedy samozřejmě i v případě elektronického platebního rozkazu je lhůta jeho vydání závislá na soudu, který jej vydává. U některých soudů trvá vydání rozkazu 30 dnů, naopak u některých může být rozkaz vydán již do 5 dnů od podání návrhu.

Výhody elektronického platebního rozkazu nejsou však jenom v možnosti zkrácení vymáhacího procesu, ovšem také ve snížení nákladů na něj. Soudní poplatky za vydání platebního rozkazu jsou rozděleny do dvou skupin podle hodnoty vymáhané pohledávky. V případě pohledávek do 20 tisíc korun jsou poplatky dány přesnou částkou, ovšem u pohledávek přesahujících hodnotu 20 tisíc korun jsou soudní poplatky vyjádřeny v procentech. Přehled těchto poplatků u jednotlivých druhů platebních příkazů je uveden v následující tabulce.

Tab. 32. Výše poplatků klasického a elektronického platebního rozkazu

Pohledávky	Klasický platební rozkaz	Elektronický platební rozkaz
do 20 000 Kč	1 000 Kč	800 Kč
více než 20 000 Kč	5%	4%

Zdroj: zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, vlastní zpracování

Použitím elektronického platebního rozkazu tedy společnost XY, a.s. ušetří minimálně dvě stě korun na každém soudním rozkazu. U pohledávek v hodnotě více než 20 tisíc korun se sníží soudní poplatek o 1 % z její hodnoty. Následující tabulka ukazuje, jakou částku by společnost XY, a.s. ušetřila použitím elektronického platebního rozkazu v posledním čtvrtletí roku 2012.

Tab. 33. Srovnání poplatků u klasického a elektronického platebního rozkazu

	Počet	Soudní poplatek	Soudní poplatek celkem
Klasický platební rozkaz	148	1 000 Kč	148 000 Kč
Elektronický platební rozkaz	148	800 Kč	118 400 Kč
Rozdíl	0	200 Kč	29 600 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Předešlá tabulka ukazuje srovnání nákladů společnosti, jež jsou spojené s vydáním klasického a elektronického platebního rozkazu. Je tedy zřejmé, že v případě vydání 148 elektronických platebních rozkazů by společnost ve srovnání s klasickými mohla ušetřit 29 600 Kč, což představuje snížení nákladů společnosti XY, a.s. na vymáhání pohledávek o 20 %.

Pro vydání platebního rozkazu musí být splněno několik podmínek. Platební rozkaz je možné vydat pouze na pohledávky, jejichž hodnota dle zákona nepřesahuje 1 milion Kč. Dále musí společnost XY, a.s. podat návrh na vydání platebního rozkazu prostřednictvím speciálního elektronického formuláře. Pro podání návrhu je nutné, aby měla společnost

zřízený elektronický podpis, jímž musí být tyto formuláře opatřeny. Spolu s návrhem musí být elektronicky zaslány také veškeré důkazy prokazující pohledávku společnosti XY, a.s. Po odeslání formuláře se všemi náležitostmi, bude návrh na vydání platebního rozkazu zpracován a vyhotoven systémem, který rovněž následně zašle žalobci zprávu o přijetí návrhu. Jestliže věřiteli tato zpráva nepřijde, nebyl návrh doručen. Pokud by z jakéhokoliv důvodu nemohl systém přijatý formulář zpracovat, ihned o tom automaticky informuje žalobce. Veškeré úkony spojené s vypracováním platebního rozkazu tedy provádí přímo elektronický systém. Vyhotovený návrh musí být přezkoumán, schválen a podepsán příslušným soudem. Elektronický platební rozkaz je následně odeslán dlužníkovi a ukládá mu povinnost do 15 dnů od jeho doručení uhradit žalobci pohledávku a náklady spojené s řízením. Ve stejné lhůtě může žalovaný rovněž podat odpor proti tomuto platebnímu rozkazu a soud v tomto případě dále nařídí jednání.

7.3.3 Notářský zápis

Notářský zápis představuje získání exekučního titulu mimosoudní cestou. Jeho použití bych společnosti XY, a.s. doporučila v případě pohledávek znějících na vyšší částky především u rizikových skupin klientů. Tento exekuční titul je možné sjednat prostřednictvím notářského zápisu o uznání dluhu s doložkou přímé vykonatelnosti. Notářský zápis je možné sjednat již při uzavření smlouvy o úvěru nebo také v okamžiku, kdy dlužník řádně a včas nehradí sjednané splátky dle splátkového kalendáře. V tomto případě se mohou obě strany, tedy dlužník a věřitel, dohodnout na prodloužení doby splatnosti, popřípadě na vytvoření nového splátkového kalendáře. Notářským zápisem dlužník uznává svůj peněžitý dluh vůči věřiteli a zároveň mu dává souhlas, aby na základě notářského zápisu mohla být dlužníkovi nařízena exekuce bez předchozího nalézacího řízení a bez čekání na vydání platebního rozkazu soudem. Dalšími důležitými náležitostmi zápisu jsou skutečnosti, na nichž se pohledávka zakládá, hodnota této pohledávky a lhůta plnění a přesná identifikace věřitele a dlužníka. Vyhotovením notářského zápisu se tedy výrazně zkrátí doba vymáhání pohledávky, což je možné vidět i v následující tabulce.

Tab. 34. Délka vymáhacího procesu bez nalézacího řízení

	Délka vymáhacího procesu bez notářského zápisu	Délka vymáhacího procesu s notářským zápisem	Úspora - nalézací řízení
Pohledávka 1	633 dnů	348 dnů	285 dnů
Pohledávka 2	1 485 dnů	1 051 dnů	434 dnů
Pohledávka 3	1 856 dnů	1 703 dnů	153 dnů

Zdroj: interní materiály společnosti, vlastní zpracování

Tabulka nám ukazuje úsporu času vyjádřenou ve dnech v případě, že by společnost XY, a.s. použila u výše uvedených příkladů vymáhání pohledávek notářský zápis o uznání dluhu s doložkou přímé vykonatelnosti. Z tabulky je zřejmé, že využitím notářského zápisu by se vymáhací proces společnosti XY, a.s. zkrátil o několik měsíců. Společnost XY, a.s. by se tedy mohla domoci úhrady své pohledávky mnohem dříve, než kdyby muselo proběhnout nalézací řízení včetně vydání platebního rozkazu. Notářský zápis musí být sepsán notářem, což přinese společnosti XY, a.s. jisté náklady. Výše odměny notáře je dána hodnotou pohledávky, přičemž musí činit nejméně 1000 Kč. Odměna notáře za sepsání notářského zápisu je stanovena Ministerstvem spravedlnosti ve vyhlášce č. 167/2009 Sb. o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví.

Tab. 35. Sazby odměny notáře za sepsání notářského zápisu

Tarifní hodnota pohledávky	Výše odměny notáře (%)
z prvních 100 000 Kč tarifní hodnoty	2,00%
z přebývajících částky až do 500 000 Kč tarifní hodnoty	1,20%
z přebývajících částky až do 1 000 000 Kč tarifní hodnoty	0,60%
z přebývajících částky až do 3 000 000 Kč tarifní hodnoty	0,30%
z přebývajících částky až do 20 000 000 Kč tarifní hodnoty	0,20%
z přebývajících částky až do 30 000 000 Kč tarifní hodnoty	0,10%
z přebývajících částky až do 100 000 000 Kč tarifní hodnoty	0,05%

Zdroj: vyhláška č. 196/2001 Sb.

Nyní porovnáme obě možnosti společnosti XY, a.s., tedy zaměříme se na nákladnost notářského zápisu a soudního řízení. Pro srovnání nákladů obou možností byla vybrána neuhrzená pohledávka společnosti XY, a.s. v hodnotě 85 984 Kč.

Vydání klasického platebního rozkazu

Pokud společnost podá k soudu návrh na vydání platebního rozkazu, bude tento rozkaz vydán, až po uhrazení soudního poplatku, který v případě této pohledávky činí:

$$85\,984 \times 5\% = 4\,299,2 \text{ Kč}$$

Sepsání notářské zápisu o uznání dluhu s doložkou přímé vykonatelnosti

Pokud společnost využije služeb notáře a sepíše s dlužníkem notářský zápis o uznání dluhu, bude muset uhradit notáři poplatek v následující výši:

$$85\,984 \times 2\% = 1\,719,68 \text{ Kč}$$

Z výše uvedených výpočtů je zřejmé, že nižší náklady jsou spojené s notářským zápisem. Pokud by tedy společnost XY, a.s. využila místo platebního rozkazu notářský zápis, snížily by se náklady řízení o 2 579,52 Kč. V konečném důsledku je však povinen tyto náklady uhradit dlužník. I přesto je však notářský zápis s doložkou přímé vykonatelnosti pro společnost XY, a.s. výhodnější, protože samotný zápis již představuje exekuční titul. Jak tedy bylo řečeno již výše, společnost může v případě neuhrazení pohledávky podat k soudu rovnou návrh na nařízení exekuce, bez čekání na vydání platebního rozkazu.

7.3.4 Rozhodčí řízení versus soudní vymáhání

V další části projektu se zaměřím na srovnání soudního a rozhodčího řízení pro řešení sporů ze spotřebitelských úvěrů a posouzení jejich kladů a záporů. Pro srovnání způsobů vymáhání pohledávek bylo vybráno soudní řízení, rozhodčí řízení vedené rozhodcem a rozhodčím soudem.

Společnost XY, a.s. s každým klientem při uzavírání úvěrové smlouvy sjednává rozhodčí doložku, která udává způsoby řešení případných sporů mezi smluvními stranami. S touto doložkou, která je připojena ke smlouvě o úvěr, vyjádří obě strany souhlas svým podpisem. V rozhodčí doložce se obě smluvní strany zavazují řešit vzniklé spory dohodou popřípadě prostřednictvím rozhodce, který musí být přesně identifikován. Je zde uvedena také možnost rozvázání podmínek rozhodčí doložky, k němuž dojde v okamžiku, kdy jedna smluvní strana podá žalobu k příslušnému okresnímu soudu, u něž budou následně vzniklé spory projednávány.

Ačkoliv společnost XY, a.s. sjednává rozhodčí doložku se všemi svými klienty, využívá rozhodčí řízení jen v ojedinělých případech. Rozhodčí řízení totiž nepřináší společnosti

pouze výhody, ale v některých případech také jisté nevýhody. Mezi největší zápory rozhodčího řízení v případě společnosti XY, a.s. bych zařadila náklady spojené s tímto řízením, které mnohdy převyšují náklady soudního řízení. Náklady rozhodčího řízení zahrnují:

- rozhodčí poplatek
- poplatek za urychlené řízení
- zvláštní náklady vznikající při rozhodčím řízení
- vlastní náklady.

Rozhodčí poplatek musí uhradit vždy společnost XY, a.s., která je v pozici žalobce, za provedení rozhodčího řízení již při podání žaloby. Expresní poplatek platí žalobce, pokud požaduje od rozhodce urychlení řízení, které by nemělo trvat déle než jeden měsíc. Tento poplatek je stanoven v sazebníku nákladů rozhodčího řízení a představuje 1,5 % z povinného rozhodčího poplatku. Poplatek za urychlení řízení však musí činit nejméně 2 500 Kč. Zvláštní náklady vznikají již při samotném rozhodčím řízení a zahrnují například náklady spojené s dokazováním, odměny znalců, cestovné a pobytové náklady dle skutečných výdajů. Posledním poplatkem jsou vlastní náklady obou účastníků, které jsou vynaloženy na ochranu jejich zájmů, např. náklady spojené s právním zastoupením. V následující tabulce je uveden přehled sazeb rozhodčích poplatků Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, jejichž výše závisí na hodnotě vymáhaného sporu.

Tab. 36. Sazby rozhodčích poplatků Rozhodčího soudu

Hodnota sporu	Standardní rozhodčí řízení
do 50 000 000 Kč	4 % z hodnoty sporu, nejméně však 10 000 Kč
do 250 000 000 Kč	2 000 000 Kč a 1 % z hodnoty sporu přesahující 50 000 000 Kč
do 1 000 000 000 Kč	4 000 000 a 0,5 % z hodnoty sporu přesahující 250 000 000 Kč
nad 1 000 000 000 Kč	7 750 000 Kč a 0,25 % z hodnoty sporu přesahující 1 000 000 000 Kč

Zdroj: Rozhodčí soud, 2013

V předcházející tabulce jsou uvedeny sazby poplatků rozhodčího řízení v případě vymáhání sporů u rozhodčího soudu. Jelikož společnost XY, a.s. poskytuje spotřebitelské úvěry do výše 100 000 Kč, zaměříme se pouze na poplatky pro spory do výše 50 000 000 Kč. Pokud by tedy pohledávky po splatnosti vymáhala společnost XY, a.s.

prostřednictvím rozhodčího soudu byla by povinna za každé řešení sporu uhradit soudu poplatek 10 000 Kč. Tato částka však nepředstavuje celkové náklady rozhodčího řízení, jedná se pouze o rozhodčí poplatek, v němž nejsou zahrnuty náklady na právní zastoupení společnosti XY, a.s. ani další poplatky, které mohou vzniknout v průběhu řízení. Je tedy zřejmé, že využití rozhodčího soudu je velmi drahé v porovnání s ostatními variantami, což je možné vidět v následující tabulce, která ukazuje srovnání jednotlivých způsobů řešení sporů. Důvodem je skutečnost, že soudní řízení je zaštitěno a podpořeno přímo státem, zatímco rozhodčí řízení má soukromou povahu.

Tab. 37. Přehled poplatků za soudní a rozhodčí řízení

Hodnota sporu	Soudní poplatek	Poplatek za rozhodčí řízení	
		Rozhodce	Rozhodčí řízení
do 20 000 Kč	1 000 Kč	3 630 Kč	12 100 Kč
nad 20 000 Kč	5 % z hodnoty sporu	3 630 Kč	12 100 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 38. je uveden přehled základních poplatků srovnávaných způsobů řešení sporů mezi společnostmi XY, a.s. a spotřebiteli. Z této tabulky je zřejmé, že nejvyšší náklady jsou spojeny s vymáháním pohledávek prostřednictvím rozhodčího soudu, kdy rozhodčí poplatek činí 12 100 Kč s DPH. Výši poplatku lze zdůvodnit tím, že rozhodčí soudy zabezpečují stabilitu a jistotu pevných pravidel při řešení sporů svých klientů. Tyto soudy dále důkladně prověřují všechny rozhodce před tím, než je zapíší do svých seznamů. Zajištění kvalitních rozhodců se tedy rovněž promítá do vysokých rozhodčích poplatků soudů. V případě rozhodčího řízení prostřednictvím nezávislých rozhodců, je rozhodce určen na základě dohody smluvních stran a musí být přesně označen v rozhodčí doložce přiložené k úvěrové smlouvě. I v tomto případě však musí mít rozhodce, který řeší spory ze spotřebitelských smluv, vysokoškolské vzdělání v oboru právo. Tyto kvalifikační požadavky na osobu rozhodce byly zavedeny novelou zákona o rozhodčím řízení teprve v roce 2012. Tato novela tedy přispěla ke zvýšení důvěryhodnosti a kvality rozhodčího řízení ad hoc. I přesto jsou rozdíly ve výši nákladů obou variant rozhodčího řízení značné a činí 8 470 Kč. Výhodou řízení ad hoc tedy nejsou pouze nižší poplatky, ale také možnost výběru nezávislého rozhodce pro řešení sporů.

V tabulce 38. je rovněž vidět, že nejnížší poplatky souvisí se soudním řízením. V tomto případě nepřekročí poplatek hodnotu 5 000 Kč, protože maximální částka úvěru poskytnutého klientovi společností XY, a.s. je 100 tis. Kč. Jestliže tedy bude nesplacená

pohledávka v hodnotě do 20 000 Kč vymáhána v řízení soudním, bude soudní poplatek činit 1 000 Kč. To znamená, že společnost soudním řízením pro řešení sporu ušetří minimálně 2 630 Kč v porovnání s rozhodčím řízením sporu. Pokud by byla předmětem sporu pohledávka dlužníka převyšující 20 000 Kč, činil by soudní poplatek 5 % z její hodnoty, tedy maximálně 5 000 Kč. Vzhledem k tomu, že průměrná pohledávka společnosti XY, a.s. se pohybuje kolem 11 tis. Kč, činí průměrný soudní poplatek 1 000 Kč. Na rozdíl od soudního poplatku, který je odvozen od hodnoty vymáhané pohledávky, je výše rozhodčího poplatku pevně stanovena již v rozhodčí doložce. Tato skutečnost je pro společnost výhodná v případě vymáhání vyšších pohledávek, ovšem u nižších pohledávek jsou pevné poplatky poměrně nevýhodné.

Pro lepší znázornění jsou v následující tabulce uvedeny rozdíly poplatků jednotlivých způsobů řešení sporů společnosti XY, a.s. Pro srovnání nákladů soudního a rozhodčího řízení jsem využila 148 vymáhaných smluv, které byly ve společnosti XY, a.s. zaznamenány v posledním čtvrtletí roku 2012. Z následujícího srovnání je velmi patrný rozdíl 2 630 Kč ve prospěch soudního řízení v případě vymáhání jednoho dluhu klienta. Jestliže by bylo všech 148 sporů řešeno v rozhodčím řízení nezávislým rozhodcem, činila by suma nákladů 537 240 Kč. Pokud by pak tyto spory řešil příslušný okresní soud, snížily by se náklady vymáhacího procesu o 389 240 Kč na pouhých 148 000 Kč.

Tab. 38 Srovnání poplatků za soudní a rozhodčí řízení

Hodnota sporu	Počet vymáhaných pohledávek	Poplatek řízení sporu	Poplatek celkem
Soudní řízení	148	1 000 Kč	148 000 Kč
Rozhodčí řízení	148	3 630 Kč	537 240 Kč
Rozdíl	0	2 630 Kč	389 240 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Kromě rozhodčího či soudního poplatku tvoří náklady vymáhacího řízení také poplatky právního zastoupení společnosti, které jsou v souladu s vyhláškou č. 484/2000 Sb. Přehled těchto poplatků je uveden v následující tabulce

Tab. 39. Výše odměny právního zastoupení v procesu vymáhání pohledávek

Hodnota pohledávky	Odměna právního zástupce
do 100 Kč	1 000 Kč
přes 100 Kč - 500 Kč	1 500 Kč
přes 500 Kč - 1 000 Kč	2 500 Kč
přes 1 000 Kč - 2 000 Kč	3 750 Kč
přes 2 000 Kč - 5 000 Kč	4 800 Kč
přes 5 000 Kč - 10 000 Kč	7 500 Kč
přes 10 000 Kč - 200 000 Kč	7 500 Kč + 17 % z hodnoty přesahující 10 000 Kč
přes 200 000 Kč - 10 000 000 Kč	39 800 Kč + 20 % z hodnoty přesahující 200 000 Kč
přes 10 000 000 Kč	235 800 Kč + 0,15 % z hodnoty přesahující 10 000 000 Kč

Zdroj: Vyhláška č. 484/2000 Sb.

Náklady právního zastoupení společnosti se odvíjí od hodnoty vymáhané pohledávky. Obvykle se odměna právního zástupce pohybuje okolo 7 500 Kč. Nejvyšší náklady, které mohou společnosti XY, a.s. vzniknout v souvislosti s právním zastoupením, dosahují částky 22 800 Kč. Je tedy jasné, že odměna právního zástupce velmi ovlivňuje a především navyšuje náklady společnosti, které musí vynaložit při vymáhání pohledávky.

Pokud tedy srovnáváme rozhodčí a soudní poplatky v případě řešení sporů, všeobecně platí, že pro nižší hodnoty sporu jsou rozhodčí poplatky vyšší než poplatky soudní. Ovšem s rostoucí hodnotou sporu se tyto rozdíly mění a rozhodčí poplatky jsou nižší než poplatky soudní. Pro společnost XY, a.s. je tedy ve většině případů výhodnější soudní řízení.

Hlavní výhodou rozhodčího řízení je především urychlení procesu vymáhání pohledávky. V případě rozhodčího řízení je o sporu rozhodnuto v rámci několika týdnů či měsíců. Nejčastěji je uváděna délka trvání rozhodčího řízení do 90 dnů od podání žaloby. Pokud tuto skutečnost srovnáme se soudním řízením, které jak bylo možno vidět výše, může trvat i několik let, než společnost XY, a.s. obdrží úhradu své pohledávky. Ovšem opět i zde se najde zápor rozhodčího řízení, který spočítá v nedoručení rozhodčího nálezu dlužníkovi, čímž se stává neplatným. Nevýhodou rozhodčího řízení je tedy možnost nedoručení rozhodčího nálezu, čímž by se celý proces vymáhání dlužné částky od klienta zastavilo a společnost by tedy mohla ztratit mnoho času potřebného k vymáhání pohledávky. Společnost XY, a.s. tedy využívá rozhodčí řízení u klientů, jimž jsou veškeré zaslané dokumenty (upomínky a výzvy k zaplacení, atd.....) vždy doručeny, ovšem kteří na ně pouze nereagují. Dle rozhodčí doložky sjednané mezi společností XY, a.s. a klientem není přípustné odvolání proti rozhodnutí nezávislého rozhodce, čímž má tedy společnost

velkou pravděpodobnost rychlé úhrady své pohledávky včetně nákladů spojených s rozhodčím řízením. Dlužník má pouze možnost požádat o přezkoumání rozhodnutí jinými rozhodci

Významnou výhodou rozhodčího řízení je rovněž jeho neveřejnost a neformálnost. Neveřejnost rozhodčího řízení a vydání rozhodčího nálezu je dána zákonem, stejně jako mlčenlivost rozhodčích soudů a rozhodců. Mlčenlivost se přitom nevztahuje pouze na průběh a výsledek řízení, ale již na samotnou existenci sporu. Ve srovnání se soudním řízením, které musí být vždy veřejné, zabraňuje rozhodčí řízení zneužití jakýchkoliv informací o spotřebiteli či společnosti XY, a.s. třetí osobou. Zjednodušení řešení sporů představuje pro obě smluvní strany neformálnost rozhodčího řízení, která spočívá především v možnosti dohody účastníků řízení o jeho průběhu. Společnost XY, a.s. a spotřebitel si tedy mohou určit vlastní pravidla pro řízení sporů, které lze upravovat dle jejich individuálních potřeb. Jednoduchost rozhodčího řízení je dána také jeho písemnou formou, což přináší oběma stranám nejen úsporu nákladů na cestovné, ale rovněž velkou úsporu času. Rozdíly mezi soudním a rozhodčím řízením jsou lze spatřit i v legislativě, kterou se jednotlivé způsoby řešení sporů řídí. Zatímco soudní řízení řeší spory na základě občanského soudního řádu, rozhodčí řízení je upraveno navíc ještě zákonem o rozhodčím řízení. Velmi důležitá je také vzájemná dohoda o průběhu řízení sporu mezi oběma stranami, která je zakomponována v rozhodčí doložce. Dříve bylo možné v rámci rozhodčího řízení využít pro rozhodování zásady spravedlnosti, ovšem tato možnost byla novelou zákona v roce 2012 v případě spotřebitelských sporů vyloučena z důvodu ochrany práv spotřebitele.

Pokud se zaměříme na možnost opravného prostředku proti vydanému rozhodnutí, jsou zde velmi značné rozdíly mezi soudním a rozhodčím řízením. V případě soudního řízení má spotřebitel možnost odvolat se ve stanovené lhůtě proti vydanému rozhodnutí soudu. Naopak proti rozhodčímu nálezu není možné se odvolat, pokud tato možnost není smluvními stranami ujednána již v rozhodčí doložce. Zákon o rozhodčím řízení umožňuje v rozhodčí doložce sjednání přezkoumání rozhodčího návrhu jiným rozhodcem, pokud jej bude některá strana požadovat. V tomto případě se však nedá hovořit o opravném prostředku, nýbrž o dalším rozhodčím řízení.

Veškeré rozdíly mezi soudním a rozhodčím řízením jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 40. Srovnání soudního a rozhodčího řízení

	Soudní řízení	Rozhodčí řízení
Určeno pro	všechny	osoby, které uzavřeli dohodu o postoupení sporu rozhodcům
Předmět řízení	spory a jiné právní věci vyplývající z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů	majetkové spory, u nichž je možné uzavřít smír
Rozhoduje	příslušný okresní soud	rozhodčí soud nebo nezávislý rozhodce
Legislativa	Zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, zákon č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů
Rychlost řízení	v řádu několika měsíců či let	v řádu několika týdnů či měsíců
Náklady řízení	při vymáhání nižších pohledávek jsou poplatky nižší než při rozhodčím řízení	při vymáhání nižších pohledávek vyšší, u vyšších pohledávek nižší než u soudního řízení
Veřejnost řízení	veřejné	neveřejné
Formálnost řízení	formální řízení - dle zákonných pravidel	neformální řízení - možnost dohody
Opravný prostředek	možnost odvolání proti rozhodnutí soudu	není možné odvolání, pokud se strany nedohodnou jinak

Zdroj: Vše o arbitráži, 2013

Ani po shrnutí všech kladů a záporů obou možností řešení sporů, nelze jednoznačně určit, která z těchto možností je pro společnost XY, a.s. výhodnější. Rozhodnutí o způsobu řešení sporů vždy závisí na konkrétní situaci a individuálním dlužníkovi. Z výše uvedeného srovnání soudního a rozhodčího řízení, je zřejmé, že obecně výhodnější se jeví rozhodčí řízení před nezávislymi rozhodci. I přesto však společnost XY, a.s. využívá raději

soudní řízení při řešení sporů se spotřebiteli. Tato skutečnost je dána především nižšími náklady na soudní řízení v případě společnosti XY, a.s., která poskytuje spotřebitelské úvěry pouze do výše 100 tis. Kč. Dalším důvodem je možnost nedoručení rozhodčího nálezů dlužníkovi, čímž se tento stává neplatným a musí být tak jako tak zahájeno soudní řízení ve věci sporu. Rovněž negativní postoj obecných soudů k rozhodčím nálezům mnohdy odradí společnost XY, a.s. od rozhodčího řízení.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo posouzení současného systému zajištění a vymáhání pohledávek společnosti XY, a.s a následné navržení možných řešení na snížení pohledávek po splatnosti v oblasti schvalování úvěrové smlouvy a podmínek pro jejich uzavření a rovněž pro zefektivnění procesu vymáhání pohledávek po splatnosti.

V teoretické části byly shromážděny teoretické poznatky z oblasti zajištění a vymáhání pohledávek. Nejprve byly objasněny pojmy pohledávka a řízení pohledávek. Dále jsem se za pomoci odborné literatury a platné právní legislativy snažila přiblížit soudní i mimosoudní způsoby vymáhání pohledávek a také jednotlivé druhy zajišťovacích instrumentů.

V praktické části jsem se nejprve věnovala procesu schvalování smluv s ohledem na zajišťovací instrumenty využívané společností XY, a.s., z nichž klíčovým je především ověřování bonity klienta. Z provedené analýzy je zřejmý narůstající podíl vymáhaných pohledávek ve společnosti XY, a.s., který je zapříčiněn nepříznivou ekonomickou situací a především zvyšující se nezaměstnaností spojenou s klesajícími příjmy obyvatel. Zásadní oblastí pro snížení pohledávek po splatnosti je tedy především období před schválením smlouvy a s ním související proces zajištění. Společnost XY a.s., jako poskytovatel úvěrových služeb, je ve velké míře vystavována úvěrovému riziku, jenž spočívá v selhání dlužníka, který není schopen řádně a včas splácet své závazky. Je tedy nutné, aby společnost XY, a.s. věnovala zvýšenou pozornost především ověřování bonity klienta, která vypovídá nejen o současné platební schopnosti klienta hradit své závazky, ale také o jeho platební morálce v minulosti. Provedením statistického vyhodnocení rizikovitosti úvěrových smluv dle několika kritérií, byl společností XY, a.s. navrhnout nový parametr pro hodnocení bonity klienta. Tento parametr představuje skupiny nejrizikovějších a nejméně rizikových klientů, jehož pomocí by mělo dojít k usnadnění a ke zrychlení procesu schvalování, popřípadě zamítnutí, úvěrových smluv. Tyto výsledky by však měly být neustále aktualizovány dle vývoje neplaticích klientů

Dále byla provedena analýza procesu vymáhání pohledávek po splatnosti. Společnost XY, a.s. nejprve vymáhá své pohledávky vlastními silami prostřednictvím opakovaného zasílání výzev k zaplacení, v nichž rovněž upozorňuje na možné důsledky dalšího prodlení ve splácení úvěru. Dalším krokem vymáhacího procesu je soudní řízení, v některých případech rozhodčí řízení, k nimž společnost přistupuje v případě pasivního přístupu

dlužníka. Soudní řízení však představuje velmi zdoluhavý proces, jehož délka se mnohdy pohybuje v řádu několika let. Navrhované změny by měly přispět ke zefektivnění vymáhacího procesu společnosti a ke snížení jeho ekonomické i časové náročnosti.

V závěru práce je provedeno srovnání soudního a rozhodčího řízení. I když by se na první pohled mohlo zdát, že je rozhodčí řízení výhodnější, v případě společnosti XY, a.s. tomu tak vždy není. Společnost XY, a.s. poskytuje převážně spotřebitelské úvěry znějící na nízké částky, což by přineslo vysoké poplatky spojené s využitím rozhodčího řízení. Velká kritika rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách, k níž v minulosti docházelo, se rovněž odráží v negativním přístupu společnosti XY, a.s. k jejich využití.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY***Monografie:***

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta, VOZŇÁKOVÁ. 2007. *Pohledávky: právně, daňově, účetně*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1816-3.

DRBOHLAV, Josef a Tomáš, POHL. 2011. *Pohledávky z právního, účetního a daňového hlediska*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7357-599-1.

FREIBERG, František. 1996. *Finanční controlling: koncepce finanční stability firmy*. 1. vyd. Praha: Management Press. ISBN 80-85943-03-4.

HAJN, Petr a Josef, BEJČEK. 2003. *Jak uzavírat obchodní smlouvy*. 2. vyd. Praha: Linde. ISBN 80-7201-415-3.

KALABIS, Zbyněk. 2012. *Základy bankovníctví: Bankovní obchody, služby, operace a rizika*. 1. vyd. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0001-8.

KISLINGEROVÁ, Eva. 2010a. *Manažerské finance*. 3. vyd. V Praze: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-194-9.

KRÁČALÍKOVÁ, Gabriela. 2004. *Zajištění a vymáhání pohledávek*. 1. vyd. Praha: VOX. ISBN 80-86324-37-0.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. 2011. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde. ISBN 978-80-7201-862-8.

NESNÍDAL, Jiří. 1996. *Kladivo na dlužníky*. 1. vyd. Ostrava: Sagit. ISBN 80-85789-83-3.

Paták, M. 2006. *Podnikový finanční management*. 1. vyd. Praha: Idea servis. ISBN 80-85970-52-X.

PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav, RICHTER. 2011. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. 2. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7263-678-5.

REVENDA, Zbyněk et al. 2012. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, s.r.o. ISBN 978-80-7261-240-6.

REŽŇÁKOVÁ, Mária. 2010. *Řízení platební schopnosti podniku*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3441-5.

RICHTER, Tomáš. 2008. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-329-4.

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. 2008. *Rozhodčí řízení v mezinárodním a vnitrostátním obchodním styku*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-324-9.

SCHELLEOVÁ, Ilona. 2002. *Jak vymáhat dluhy právní cestou*. 1. vyd. Praha: Computer Press. ISBN 80-7726-607-1.

SCHÖNFELD, Jaroslav. 2011. *Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck.

SPOLEČNOST XY, A.S. *Interní materiály společnosti*.

ŠIMAN, Josef a Petr, PETERA. 2010. *Financování podnikatelských subjektů: teorie pro praxi*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-117-8.

ŠVARC, Zbyněk. 2009. *Základy obchodního práva*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, vydavatelství a nakladatelství. ISBN 978-80-7380-144-1.

VOZŇÁKOVÁ, Iveta. 2004. *Efektivní řízení pohledávek*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 8024707705.

Interní materiály společnosti XY, a.s.

Internetové zdroje:

ASOCIACE NA OCHRANU VĚŘITELŮ ČR. Problematika exekucí v ČR. *Anov.cz* [online]. ©2009 – 2013a [cit. 2013-2-24]. Dostupné z: <http://www.anov.cz/problematika-pohledavek/clanek/problematika-exekuci-v-cr/#typologie-neuspesnych-exekuci>.

ASOCIACE NA OCHRANU VĚŘITELŮ ČR. Problematika soudního vymáhání pohledávek. *Anov.cz* [online]. ©2009 – 2013b [cit. 2013-2-24]. Dostupné z: <http://www.anov.cz/problematika-pohledavek/clanek/problematika-soudniho-vymahani-pohledavek/>.

ASOCIACE NA OCHRANU VĚŘITELŮ ČR. Vymáhání pohledávek. *Anov.cz* [online]. ©2009 – 2013c [cit. 2013-2-24]. Dostupné z: <http://www.anov.cz/problematika-pohledavek/vymahani-pohledavek/#vymahani-pohledavek-vlastnimi-silami-veritele>.

ARBITRÁŽNÍ A ROZHODČÍ SOUD. Průběh insolvenčního řízení. *Arbitrazniarozhodcisoud.cz* [online]. ©2011 [cit. 2013-3-08]. Dostupné z: <http://arbitrazniarozhodcisoud.cz/prubeh-rizeni.php>.

ARBITRÁŽNÍ CENTRUM. Rozhodčí doložka. *Arbitraznicentrum.cz* [online]. ©2004 [cit. 2013-3-2]. Dostupné z: <http://www.arbitraznicentrum.cz/vyhody.php>.

BINAR, Josef. Insolvenční rejstřík a jeho fungování. *Euroekonom.cz* [online]. [cit. 2013-3-12]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/exekuce/245424-exekuce-2013-zmeny-strucne-jasne-prehledne>.

BUČKOVÁ, Veronika. K čemu slouží úvěrové registry. *Finance.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-15]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/210471-k-cemu-slouzi-uverove-registry/>.

BUŘÍNSKÁ, Barbora. Průvodce exekucí krok za krokem. *Penize.cz* [online]. ©2000 - 2013 [cit. 2013-3-07]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/exekuce/242480-pruvodce-exekuci-krok-za-krokem>.

CENTRÁLNÍ REGISTR DLUŽNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY. Proč využívat centrální registr dlužníků? *Centralniregistrdluzniku.cz* [online]. ©2000 - 2013 [cit. 2013-3-15]. Dostupné z: <http://www.centralniregistrdluzniku.cz/proc-se-registrovat-vyhody-registru-dluzniku.htm>.

CNCB. Stručný průvodce úvěrovými registry. *Cncb.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-15]. Dostupné z: <http://www.cncb.cz/sqlcache/pruvodceuverovymiregistry.pdf>.

CREDITREFORM. Vývoj insolvencí v ČR v roce 2012. *Creditreform.cz* [online]. ©2012 [cit. 2013-2-28]. Dostupné z: http://web.creditreform.cz/cs/content/press/information/Insolvenzen_2012.pdf.

DLOUHÁ, Petra. Exekuce 2013: změny stručně, jasně, přehledně. *Penize.cz* [online]. ©2000 - 2013 [cit. 2013-3-08]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/exekuce/245424-exekuce-2013-zmeny-strucne-jasne-prehledne>.

ČTK. Počet insolvenčních návrhů na spotřebitele loni stoupl o třetinu. *Financninoviny.cz* [online]. ©2012 [cit. 2013-2-28]. Dostupné z: http://www.financninoviny.cz/tema/zpravy/pocet-insolvencnich-navrhu-na-spotrebitele-loni-stoupl-o-tretinu/885351&id_seznam=6601.

DLUHÝ EXEKUCE. Jaký je běžný průběh exekučního řízení?. *Dluhyexekuce.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-07]. Dostupné z: <http://www.dluhyexekuce.cz/exekuce/prubeh-exekucniho-rizeni>.

DUBSKÁ, Drahomíra. České domácnosti dluží bilion. *Czso.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-02]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/ckta120310.doc>.

DUBSKÁ, Drahomíra. Dluhy? České domácnosti o nich vědí své. *Vyzkuminsolvence.cz*[online]. ©2013 [cit. 2013-3-02]. Dostupné z: <http://www.vyzkuminsolvence.cz/data/files/vedecke-prace/dubaska/dubaska-2012-06-statistika.pdf>.

CHALUPECKÁ, Kristýna. Komparace způsobů vymáhání a uplatňování soukromoprávních pohledávek. *Danarionline.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-12]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d37505v47402-komparace-zpusobu-vymahani-a-uplatnovani-soukromopravnich/>.

KOČÍ, Adam. Postoupení pohledávky a jiné změny v subjektech závazkového právního vztahu. *E-advokacie.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-2-23]. Dostupné z: <http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/obcanske-pravo/strana-3/postoupeni-pohledavky-a-jine-zmeny-v-subjektech-zavazkoveho-pravniho-vztahu.html>.

KONČÍM S DLUHY. Insolvenční zákon. *Koncimsdluhy.cz* [online]. ©2011 [cit. 2013-3-08]. Dostupné z: <http://www.koncimsdluhy.cz/insolvencni-zakon>.

KOŠTÁL, Lukáš a Eva, STRÁNSKÁ. Strašák jménem exekuce. *Bezplatnapravniporadna.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-08]. Dostupné z: <http://www.bezplatnapravniporadna.cz/online-zdarma/component/content/article/838-strasak-jmenem-exekuce.html>.

MIKULÍKOVÁ, Marie. Dluží Vám někdo? Sud'te se elektronicky a ušetříte. *Mesec.cz* [online]. ©1998 - 2013 [cit. 2013-3-02]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/dluzi-vam-nekdo-sudte-se-elektronicky-a-usetrite/>.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. ePlatební rozkaz. *Justice.cz* [online]. ©2008 [cit. 2013-3-02]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/ejustice/platebni-rozkaz.html>.

PENÍZE.CZ. Co je to spotřebitelský úvěr? [online]. ©2000 - 2013 [cit. 2013-3-02]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/80271-co-je-to-spotrebitelsky-uver>.

PŮJČKY BEZ REGISTRU IHNEĎ. Bonita klienta. *Pujckybezregistruihned.eu* [online]. [cit. 2013-3-15]. Dostupné z: <http://pujckybezregistruihned.eu/bonita-klienta-bankovni-registr>.

ROZHODČÍ SOUD. Sazebníky nákladů rozhodčího řízení. *Soud.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-4-08]. Dostupné z: <http://www.soud.cz/sazebniky>.

SIGMUND, Adam. Pohledávky věřitelů. *Bulletin-advokacie.cz* [online]. ©2012 [cit. 2013-3-21]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/test3>.

SOLUS – Zájmové sdružení právnických osob. Obecné informace o registrech. *Solus.cz* [online]. ©2011a [cit. 2013-3-16]. Dostupné z: <https://www.solus.cz/cs/solus-lide/obecne-informace-o-registrech>.

SOLUS – Zájmové sdružení právnických osob. Závazky po splatnosti mělo ke konci roku v negativním registru SOLUS více než 8 % obyvatel ČR, nejhorší situace je v Ústeckém a Karlovarském kraji. *Solus.cz* [online]. ©2011b [cit. 2013-3-16]. Dostupné z: <https://www.solus.cz/cs/archiv-tiskovych-zprav/24-1-2013-zavazky-po-splatnosti-melo-ke-konci-roku-v-negativnim-registru-solus-vice-nez-8-obyvatel-cr>.

SYRUČEK, Vladimír. 2006. *Rozhodčí řízení v praxi*. [online]. [cit. 2013-3-1]. Dostupné z: http://www.arbitercz.eu/rozhodci_rizeni_praxe.pdf.

UNIE PRO ROZHODČÍ A MEDIAČNÍ ŘÍZENÍ. Názory expertů. *Urmr.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-3-01]. Dostupné z: <http://www.urmr.cz/reference/nazory-expertu/>.

URBÁNEK, Vladimír. 2013. ČNB – zadlužení českých domácností v lednu poprvé od září 2001 pokleslo. *Kurzy.cz* [online]. ©2000 - 2013 [cit. 2013-3-02]. Dostupné z: <http://zpravy.kurzy.cz/347648-cnb-zadluzeni-ceskych-domacnosti-v-lednu-poprve-od-zari-2001-pokleslo/>.

VŠE O ARBITRÁŽI. Rozhodčí a soudní řízení – pro a proti. *Vseoarbitrazi.cz* [online]. ©2013 [cit. 2013-4-08]. Dostupné z: <http://www.vseoarbitrazi.cz/novinky.php#nahoru>.

Články v periodících:

NĚMEC, Jan. Život na dluh si žádá vymahače. *Ekonom*. 2013. Praha. Roč. 87, č. 11, s. 5-9. ISSN 1210-0714.

HULMÁK, Milan a Blanka, TOMAČÁKOVÁ. Rozhodčí řízení jako vhodný prostředek řešení sporů mezi dodavatelem a spotřebitelem (1. část). *Obchodněprávní revue*. 2010. Č. 6, s. 168. ISSN 1213-5313.

RETAIL INFO PLUS. Více než pětina úvěrů jde na spotřebu. *Retail Info Plus*. 2013. Praha. Roč. III., č. 1-2/2013, s. 26-27. ISSN 1805-0042.

Zákon:

ČESKO. Zákon č. 99/1963 Sb. ze dne 4. prosince 1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. 1963. In: *Sbírka zákonů České republiky*. <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/osr/>.

ČESKO. Zákon č. 40/1964 Sb. ze dne 26. února 1964, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1964. Dostupný také z: <http://www.uplnezneni.cz/zakon/40-1964-sb-obcansky-zakonik/>.

ČESKO. Zákon č. 182/2006 Sb. ze dne 30. března 2006, o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). 2006. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: <http://www.uplnezneni.cz/zakon/182-2006-sb-o-upadku-a-zpusobech-jeho-reseni-insolvenzni-zakon/>.

ČESKO. Zákon č. 216/1994 Sb. ze dne 1. listopadu 1994, o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1994. Dostupný také z: <http://www.arbitraznicentrum.cz/zakon.php>.

ČESKO. Zákon č. 120/2001 Sb. ze dne 28. února 2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001. Dostupný také z: <http://www.uplnezneni.cz/zakon/120-2001-sb-o-soudnich-exekutorech-a-exekucni-cinnosti-exekucni-rad/>.

ČESKO. Zákon č. 549/1991 Sb. ze dne 5. prosince 1991, o soudních poplatcích. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1991. Dostupný také z: <http://www.uplnezneni.cz/zakon/549-1991-sb-o-soudnich-poplatecich/>.

ČESKO. Zákon č. 145/2010 Sb. ze dne 21. dubna 2010, o spotřebitelském úvěru a změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2010. Dostupný také z: <http://www.uplnezneni.cz/zakon/145-2010-sb-o-spotrebitelskem-uveru-a-o-zmene-nekterych-zakonu/>.

ČESKO. Vyhláška č. 484/2000 Sb. ze dne 18. prosince 2000, kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2000. Dostupný také z: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=46>.

ČESKO. Vyhláška č. 196/2001 Sb. ze dne 29. května 2001, o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2001. Dostupný také z: <http://www.nkcr.cz/index.php?page=notarskyzapis>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

a.s.	Akciová společnost.
atd.	A tak dále.
BRKI	Bankovní registr clientských informací.
č.	Číslo.
ČNB	Česká národní banka.
ČR	Česká republika.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
FO	Fyzická osoba.
IČ	Identifikační číslo.
Kč	Koruna česká.
mil.	Milion.
mld.	Miliarda.
Např.	Například.
NRKI	Nebankovní registr clientských informací.
ObčZ	Občanský zákoník.
ObchZ	Obchodní zákoník.
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná.
PO	Právnícká osoba.
RPSN	Roční procentní sazba nákladů.
Sb.	Sbírka.
Spol.	Společnost.
tis.	Tisíc.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1. Řetězec vymáhání pohledávek (Ekonom)</i>	<i>20</i>
<i>Obrázek 2. Způsoby řešení úpadku podle insolvenčního zákona (Chalupecká).....</i>	<i>37</i>
<i>Obrázek 3. Postup při uzavírání úvěrové smlouvy (vlastní zpracování)</i>	<i>52</i>
<i>Obrázek 4. Proces vymáhání pohledávek ve společnosti XY, a.s. (vlastní zpracování).....</i>	<i>78</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Podíly neplatičů v jednotlivých krajích</i>	18
<i>Tab. 2. Náklady vymáhacího procesu</i>	21
<i>Tab. 3. Vývoj počtu nařízených exekucí v letech 2010 - 2012</i>	32
<i>Tab. 4. Uspokojení věřitelů v jednotlivých způsobech řešení úpadku dlužníka.....</i>	38
<i>Tab. 5. Vývoj počtu insolvencí v ČR v letech 2008 – 2012 (ks).....</i>	39
<i>Tab. 6. Vývoj počtu žádostí o oddlužení v letech 2008 – 2012 (v ks)</i>	41
<i>Tab. 7. Vývoj počtu jednotlivých druhů oddlužení v letech</i>	41
<i>Tab. 8. Zadlužení českých domácností v letech 2005 – 2012 (v mld. Kč)</i>	45
<i>Tab. 9. Objem poskytnutých spotřebitelských úvěrů v ČR (v mld. Kč).....</i>	47
<i>Tab. 10. Vývoj počtu úvěrových smluv spol. XY, a.s. v letech 2007 – 2012 (v ks)</i>	58
<i>Tab. 11. Vývoj jednotlivých úvěrových smluv spol. XY, a.s. v letech 2007 – 2012 (v tis. Kč)</i>	59
<i>Tab. 12. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle prodejen.....</i>	60
<i>Tab. 13. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle prodejen.....</i>	60
<i>Tab. 14. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. u mužů dle prodejen.....</i>	61
<i>Tab. 15. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. u žen dle prodejen.....</i>	62
<i>Tab. 16. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle</i>	62
<i>Tab. 17. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle pohlaví klientů</i>	62
<i>Tab. 18. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle věku klientů.....</i>	64
<i>Tab. 19. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle věku klientů</i>	64
<i>Tab. 20. Schválené a vymáhané smlouvy spol. XY, a.s. u mužů rozděleny dle jejich věku.....</i>	66
<i>Tab. 21. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. u žen rozděleny dle jejich věku</i>	66
<i>Tab. 22. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle varianty splácení úvěru</i>	67
<i>Tab. 23. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle varianty splácení úvěru</i>	68
<i>Tab. 24. Schválené a zamítnuté úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle krajů</i>	70
<i>Tab. 25. Schválené a vymáhané úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle krajů.....</i>	71
<i>Tab. 26. Proces vymáhání pohledávky 1</i>	82
<i>Tab. 27. Proces vymáhání pohledávky 2</i>	83

<i>Tab. 28. Proces vymáhání pohledávky 3</i>	<i>85</i>
<i>Tab. 29. Vyhodnocení úspěšnosti předžalobní výzvy</i>	<i>86</i>
<i>Tab. 30. Vyhodnocení úspěšnosti platebního rozkazu</i>	<i>88</i>
<i>Tab. 31. Neočekávané události v procesu vymáhání pohledávek.....</i>	<i>89</i>
<i>Tab. 32. Výše poplatků klasického a elektronického platebního rozkazu.....</i>	<i>92</i>
<i>Tab. 33. Srovnání poplatků u klasického a elektronického platebního rozkazu.....</i>	<i>92</i>
<i>Tab. 34. Délka vymáhacího procesu bez nalézacího řízení.....</i>	<i>94</i>
<i>Tab. 35. Sazby odměny notáře za sepsání notářského zápisu</i>	<i>94</i>
<i>Tab. 36. Sazby rozhodčích poplatků Rozhodčího soudu.....</i>	<i>96</i>
<i>Tab. 37. Přehled poplatků za soudní a rozhodčí řízení</i>	<i>97</i>
<i>Tab. 38 Srovnání poplatků za soudní a rozhodčí řízení</i>	<i>98</i>
<i>Tab. 39. Výše odměny právního zastoupení v procesu vymáhání pohledávek</i>	<i>99</i>
<i>Tab. 40. Srovnání soudního a rozhodčího řízení</i>	<i>101</i>

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1. Podíly jednotlivých klientů inkasních agentur</i>	<i>23</i>
<i>Graf 2. Vývoj insolvenčních návrhů v ČR v letech 2008 - 2012</i>	<i>40</i>
<i>Graf 3. Znázornění oddlužení dle věkových kategorií v roce 2012</i>	<i>42</i>
<i>Graf 4. Vývoj smluv společnosti XY, a.s. v letech 2007 – 2012 (v mil. Kč).....</i>	<i>59</i>
<i>Graf 5. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle prodejen (v mil. Kč)</i>	<i>61</i>
<i>Graf 6. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle pohlaví klientů (v mil. Kč).....</i>	<i>63</i>
<i>Graf 7. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle věku klientů (v mil. Kč)</i>	<i>65</i>
<i>Graf 8. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle varianty splácení (v mil. Kč).....</i>	<i>69</i>
<i>Graf 9. Úvěrové smlouvy spol. XY, a.s. dle krajů (v mil. Kč).....</i>	<i>72</i>
<i>Graf 10. Podíly schválených a zamítnutých smluv spol. XY, a.s.</i>	<i>72</i>
<i>Graf 11. Úspěšnost předžalobní výzvy z pohledu úhrady</i>	<i>87</i>
<i>Graf 12. Úspěšnost platebního rozkazu z pohledu úhrady, před.....</i>	<i>88</i>
<i>Graf 13. Úspěšnost vymáhacího procesu před podáním exekuce</i>	<i>90</i>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: SMLOUVA O ÚVĚRU

PŘÍLOHA II: PRVNÍ UPOMÍNKA

PŘÍLOHA III: DRUHÁ UPOMÍNKA

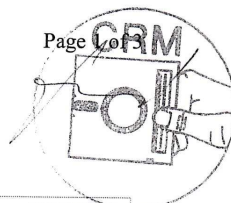
PŘÍLOHA IV: PŘEDŽALOBNÍ VÝZVA

PŘÍLOHA V: PLATEBNÍ ROZKAZ

PŘÍLOHA P I: SMLOUVA O ÚVĚRU

Smlouva o úvěru

Page 1 of 3

TRIANGL

Smlouva o úvěru č. 1300452

ZÁKAZNÍK	Příjmení	Ulice	Lipovec	Rodinný stav	rozvedený(a)
	Jméno	Jana	Číslo popisné	78	Dosažené vzdělání
	Titul	Obec	Lipovec	Příjem rodiny	26 700,- Kč
	Rodné číslo	PSČ	67915	Druh bydlení	ostatní
Číslo OP	Telefon domů	775729767	e-mail		
Druhý doklad	Řidičský průkaz	Telefon mobilní			
Číslo druhého dokladu	Tel. do zaměstnání				
Zaměstnavatel					

Zaměstnavatel KAUF LAND V.O.S., IČ firmy 2500181, Ulice POD VIŠNOVKOU, Č.p. 25, Obec PRAHA, PSČ 14000, Typ pracovní smlouvy Zaměstnán na dobu neurčitou, Zaměstnán od 8/2006, Čistý měsíční příjem 11 500,- Kč, Personální odd., Tel. [redacted]

Zákazník souhlasí se 1) zpracováním výše uvedených osobních údajů, vč. rodného čísla, společnosti [redacted] 2) ověřením výše uvedených údajů, 3) získáním informací o mé bonitě (zahrnující zejména informaci o povaze a rozsahu případného porušení dřívějších závazků), platební morálce a důvěryhodnosti, které jsou nutné k posouzení žádosti o poskytnutí finanční služby, a to z negativní databáze sdružení Solus (www.solus.cz), jehož je členem. Potvrzují, že jsem výše uvedené údaje poskytl dobrovolně, jsou úplné, a že jsem nezamířel žádné skutečnosti, které by mohly ovlivnit rozhodnutí o poskytnutí úvěru. Zákazník současně souhlasí, aby s údaji, které poskytl bylo nakládáno na základě všeobecných obchodních podmínek bod 7.3. a násled. Zákazník si je plně vědom, že tato žádost o úvěr podléhá schválení společností [redacted]

Bankovní spojení	Reiffeisenbank, a.s.
Telefon	[redacted]
Fax	[redacted]
Variabilní symbol	1300452
Obchodní místo č.	[redacted]
Číslo objednávky 701128846	

Zapsaná v obchodním rejstříku Krajského soudu v Brně. Zákazník dále též označen jako smluvní strany uzavírají smlouvu o úvěru (dále jen smlouva) dle ustanovení §497 a násled. Obchodního zákoníku v platném znění.

I. Předmět smlouvy
Touto smlouvou se [redacted] zavazuje poskytnout zákazníkovi úvěr ve výši 6 291,- Kč a zákazník se zavazuje poskytnutý úvěr vrátit v plné výši a zaplatit úrok, a to za podmínek stanovených níže touto smlouvou.

II. Prohlášení zákazníka
Zákazník tímto prohlašuje, že na základě objednávky 701128846 koupil od společnosti [redacted] (dále jen „prodávající“) zboží za celkovou cenu ve výši 6 991,- Kč (dále jen „celková kupní cena“). Část kupní ceny ve výši 700,- Kč, která není předmětem této smlouvy (oddíl I.), zaplatil zákazník přímo prodávajícímu (dále jen „přímá platba“). Zákazník také prohlašuje, že mu bylo výše uvedené zboží řádně předáno a zákazník se stal jeho výlučným vlastníkem.

III. Výše úvěru
[redacted] poskytuje zákazníkovi úvěr ve výši rozdílu celkové kupní ceny a přímé platby.

IV. Způsob poskytování úvěru
Úvěr bude čerpán bezhotovostně tak, že [redacted] zaplatí částku rovnající se výši úvěru zákaznicka společnosti [redacted]

Celková kupní cena	6 991,- Kč	Spátková varianta	Varianta 1/10
Přímá platba zákazníka	700,- Kč	Počet splátek	10
Výše úvěru	6 291,- Kč	Výše splátek	700,- Kč
Celková splatná částka	7 000,- Kč	RPSN	25,02 %
Služby k měs. spl.	0,- Kč	Roční úroková sazba	25,02 %
Způsob úhrady splátek	Bankovním převodem	Každá další platba k 28. dni v měsíci, který následuje po měsíci, ve kterém došlo k podpisu smlouvy a převzetí zboží.	

V. Splácení úvěru
Zákazník se zavazuje poskytnutý úvěr včetně služeb splatit formou 10 pravidelných měsíčních splátek ve výši 700,- Kč. Zákazník se zavazuje zaslat jednotlivé splátky poskytnutého úvěru na účet [redacted] vedený u Reiffeisenbank, a.s. a při každé platbě uvést jako variabilní symbol číslo smlouvy uvedené v záhlaví této smlouvy. Konstantní symbol pro platbu složenkou je 0379, při bezhotovostním převodu z účtu pak 0558.

VI. Společná a závěrečná ustanovení

- Práva a povinnosti smluvních stran se řídí touto smlouvou, obchodním zákoníkem a zák. č. 145/2010 Sb., v platném znění, Všeobecnými obchodními podmínkami pro smlouvy o úvěru společnosti [redacted] a.s. platnými v den uzavření smlouvy, které jsou nedílnou součástí této smlouvy a aktuálně seznámil souhlasí s nimi a převzal je jako nedílnou součást této smlouvy.
- Adresa zákazníka pro doručování: (shodná s trvalým bydlištěm)
- Smlouva nabývá platnosti a účinnosti dnem jejího podpisu oběma smluvními stranami.
- Smlouva je sepsána ve třech stejnopisech s tím, že zákazník obdrží jedno a [redacted] dvě vyhotovení.
- Uvedená výše RPSN je ve smlouvě spočítána ke dni schválení smlouvy a za předpokladu, že smlouva bude podepsána v předpokládaném termínu dodání zboží. RPSN se ale může v řádu desetin procent zvýšit nebo snížit v případech, kdy dojde ke změně plánovaného datumu dodání zboží a tím i ke změně datumu podpisu smlouvy.

Podpis zákazníka [redacted] 24 -01- 2013 Datum podpisu

Datum podání žádosti: 17. ledna 2013

Požadované doklady při předání zboží fidičem:

Zákazník podepsal Smlouvu o úvěru, Dohodu o způsobu řešení sporu a převzal VOP

Fotokopie dvou dokladů totožnosti s písemným souhlasem klienta

Toto rážičko slouží k předání darovacího listu

Podpis fidiče [redacted]

PŘÍLOHA P III: DRUHÁ UPOMÍNKA

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
326 00 Plzeň

Číslo jednací: 568166

V Brně dne 15.02.2013

Vyřizuje: [REDACTED]

Telefon: [REDACTED]

Věc : Druhá upomínka – zesplatnění úvěru

Vážený kliente,

dne **21.11.2011** jste s naší společností uzavřel smlouvu číslo **568166**. Uzavřením této smlouvy Vám vznikla povinnost úhrady splátek dle splátkového kalendáře.

Provedenou kontrolou jsme zjistili, že na náš účet nebyly k Vaší smlouvě připsány tyto předepsané splátky:

Číslo splátky: 11	Datum splatnosti : 28.12.2012	Výše neuhrazené splátky : 503,-Kč
Číslo splátky: 12	Datum splatnosti : 28.01.2013	Výše neuhrazené splátky : 503,-Kč
Číslo splátky: 01	Datum splatnosti : 28.02.2013	Výše neuhrazené splátky : 503,-Kč

Oznamujeme Vám tímto dopisem, že vzhledem k prodlení dvou měsíčních splátek, v souladu se Všeobecnými obchodními podmínkami smlouvy, že ke dni **15.02.2013** se stávají splatnými všechny neuhrazené splátky ve splatnosti, což ve Vašem případě znamená, že **požadujeme** uhrazení částky **5 030,-Kč**, a to na účet číslo [REDACTED] pod variabilním symbolem [REDACTED]

[REDACTED]
správce pohledávek

[REDACTED] | [REDACTED] | [REDACTED]
[REDACTED] | [REDACTED] | [REDACTED]

PŘÍLOHA P V: PLATEBNÍ ROZKAZ

56P337

Jednací číslo: 6C 26/2013 – 8

PLATEBNÍ ROZKAZ

Obvodní soud pro Prahu 6 rozhodl samosoudkyně JUDr. Zuzanou Barochovou ve věci

žalobce:

zastoupeného:

proti

žalovanému:

o zaplacení částky 10.251,- Kč s příslušenstvím

t a k t o :

I. Soud ukládá žalovanému, aby do 15 dnů ode dne doručení platebního rozkazu

zaplatil žalobci

a) pohledávku ve výši 10.251,- Kč s úrokem z prodlení ve výši 0,1% denně z částky 10.251,- Kč ode dne 4.2.2012 do zaplacení,

b) náhradu nákladů řízení ve výši 9.150,- Kč k rukám zástupce žalobce JUDr. [REDACTED]

n e b o

aby podal proti tomuto platebnímu rozkazu do 15 dnů ode dne jeho doručení u podepsaného soudu odpor.

II. Pro případ, že bude podán odpor, soud ukládá žalovanému, aby se ve lhůtě 30 dnů ode dne podání odporu proti platebnímu rozkazu písemně vyjádřil ve věci samé k žalobě, která mu byla doručena spolu s platebním rozkazem.

Ve vyjádření je žalovaný povinen uvést, zda nárok uplatněný v žalobě uznává, popřípadě zda nárok uznává jen zčásti nebo co do základu. Uzná-li nárok, rozhodne soud na tomto základě o věci samé (o její části nebo o jejím základu) rozsudkem pro uznání (§ 153a odst. 1 o.s.ř.).

Jestliže žalovaný nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, je povinen ve vyjádření vyličit rozhodující skutečnosti o věci samé, na nichž staví svoji obranu proti žalobě, a označit důkazy k prokázání svých tvrzení. K vyjádření musí připojit listiny, na něž se ve svém vyjádření odvolává.

Vyjádření je třeba předložit soudu ve 2 vyhotoveních.

Nemůže-li žalovaný podat ve stanovené lhůtě písemné vyjádření ve věci samé, je povinen před uplynutím stanovené lhůty sdělit soudu, jaký vážný důvod mu v tom brání. Na výzvu soudu je povinen tvrzený vážný důvod prokázat.

(O.s.ř. č. 107 - platební rozkaz proti jednomu žalovanému s uložením povinnosti žalovanému podat písemné vyjádření ve věci - první strana)

Poučení: Včas podaným odporem se platební rozkaz v plném rozsahu ruší. Opožděně podaný odpor nebo odpor podaný tím, kdo k němu není oprávněn, soud usnesením odmítne. Platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor nebo proti němuž podaný odpor byl soudem odmítnut, má účinky pravomocného rozsudku. Proti výroku, kterým bylo žalovanému uloženo, aby se ve věci samé písemně vyjádřil, není odvolání přípustné.

Podá-li žalovaný proti platebnímu rozkazu včas odpor a jestliže se bez vážného důvodu ve věci samé včas písemně nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, bude mít soud za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává. Soud proto ve věci samé rozhodne rozsudkem pro uznání (§ 153a odst. 3 o.s.ř.).

Podá-li žalovaný proti platebnímu rozkazu včas odpor a nebudou-li splněny podmínky pro vydání rozsudku pro uznání, soud k projednání a rozhodnutí věci nařídí jednání.

Proti výroku o náhradě nákladů řízení je možno podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k Městskému soudu v Praze, prostřednictvím podepsaného soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně tímto platebním rozkazem uložené povinnosti, může se oprávněný domáhat nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Praze dne 20. února 2013

JUDr. Zuzana Barochová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Alena Tůmová

(O.s.ř. č. 107 - platební rozkaz proti jednomu žalovanému s uložením povinnosti žalovanému podat písemné vyjádření ve věci - druhá strana)

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 09.03.2013 a vykonatelnosti dne 09.03.2013.
Připojení doložky provedl Alena Tůmová dne 10.04.2013.

Obvodní soud pro Prahu 6
102 2000 102 2000